

Årsredovisning

GÖTEBORGS UNIVERSITET

2003

innehållsförteckning

Ordförande och rektor har ordet	4	Vissa enheter	48
Studenterna har ordet	6	Nordicom – Sveriges dokumentation av medieutveckling	48
Inledning	9	Institutionen för genusvetenskap	49
Grundutbildning	11	Nationella sekretariatet för genusforskning	50
Utbildningsuppdrag	11	Tjärnö marinbiologiska station	51
Ekonomiskt resultat	13		
Förändringar i utbildningsutbudet	14	Ekonomi – resultat och ställning	52
Grundutbildningens sammansättning och efterfrågan	15	Finansiering och resursanvändning	52
Rekrytering - främja och bredda rekryteringen	16	Holdingbolaget vid Göteborgs universitet AB	55
Examensmål och utfall	18	Ekonomiskt resultat	56
Alternativt urval	18	Redovisning av verksamhetsgrenar	56
Validering och reell kompetens	19	Ekonomisk uppföljning och jämförelse med delårsrapporten per juni 2002	58
Studentinflytande	19	Balanserat kapital	58
Studenternas lika rättigheter	20	Investeringar och låneramar	59
Studenterna vid Göteborgs universitet	20	Likviditet	61
Särskilda återrapporteringskrav	21	Oförbrukade forskningsbidrag	61
		Donationsförvaltningen	61
Forskning	25	Göteborgs universitets forskningsfond	63
Allmänt	25	Utdelande stipendier och andra bidrag	63
Ekonomiskt resultat	25	Kommentarer till väsentliga uppgifter	63
Universitetsbiblioteket	25	Sammanställning av väsentliga uppgifter	65
Särskilda återrapporteringskrav	26		
		Finansiell redovisning	69
Forskarutbildning	30	Resultaträkning	69
Allmänt	30	Balansräkning	70
Studiestöd	30	Anslagsredovisning	72
Forskarexamina	31	Finansiella villkor	73
Särskilda återrapporteringskrav	32	Finansieringsanalys	75
		Tilläggsupplysningar och noter	77
Kompetensförsörjning	37	Noter till resultat- och balansräkning samt anslagsredovisning	81
Personal	37		
Redovisning av mål och måloppfyllelse rörande kompetensförsörjning för 2003	40	Bilaga	
Mål rörande kompetensförsörjning för 2004 respektive åren 2005-2006	44	–avräkning av grundutbildningsanslag	91
Sjukfrånvaro	46	Appendix	
		–förvaltande donationer, bilagor till notförteckning	97
		Ordförklaring	109

Grundutbildning

49 000 studenter varav 66% kvinnor
26 800 helårsstudenter
3 770 avlagda examina

Forskarutbildning

2 500 aktiva forskarstuderande varav 57% kvinnor
360 nyantagna forskarstuderande varav 61% kvinnor
315 doktorsexamina
68 licentiatexamina

Personal

5 400 anställda (56% kvinnor) motsv. 4 700 heltidsarbeten varav
2 460 lärare/forskare och doktorander samt 450 professorer
1 790 teknisk/administrativ personal

Ekonomi

2 736 mkr anslagsmedel
1 457 mkr externa medel och övriga intäkter
4 193 mkr i intäkter totalt

Lokaler

372 000 kvm
549 mkr

Fakultetsområden

humanior
samhällsvetenskap
handelshögskolan
utbildningsvetenskap
medicin
odontologi
vårdvetenskap
naturvetenskap
konstnärligt
IT-fakulteten
71 institutioner

ordförande och rektor har ordet

Bo Samuelsson lämnade vid halvårsskiftet 2003 rektorsposten efter en sexårsperiod med positiv utveckling för universitetet. Rekryteringen av ny rektor gjordes enligt den ordning som numera föreskrivs. Gunnar Svedberg, professor i energiteknik vid KTH och rektor vid Mitthögskolan, anställdes som rektor för kommande sexårsperiod. Det är sannolikt första gången som rektor vid ett stort svenskt universitet inte kommer från någon av det egna universitetets fakulteter.

År 2003 var också det sista året i de tidigare styrelseledamöternas treåriga mandatperiod. Representanterna för lärarna och flertalet av studentrepresentanterna har lämnat styrelsen och ersatts av nya. Totalt sex av de åtta externa ledamöterna finns kvar i den nya styrelsen inklusive styrelseordföranden Arne Wittlöv, som fått regeringens förnyade förtroende.

Såväl universitetet som staden Göteborg är populära hos studenter. Universitetet är idag Sveriges största när det gäller antalet studenter, nästan 50 000. Uppdragen inom såväl grundutbildning som forskarutbildning har ökat under de senaste åren utan tillräcklig uppräkningsanslag. Det har inneburit ökade påfrestningar på medarbetarna. Resultaten från en omfattande arbetsmiljöundersökning inom universitetet har presenterats under året i form av en arbetsmiljöbarometer. Den visar att en stor del av medarbetarna trivs inom universitetet och med sina arbeten. Men det framgår också att arbetsmiljön måste förbättras bland flera kategorier. Den ökade arbetsbelastningen framför allt hos lärarna och forskarna har medfört en försämrad arbetsmiljö. Brister i doktorandernas arbetsmiljö har påvisats även i nationella undersökningar. Olika förbättringsåtgärder har initierats inom universitetet.

Uppbyggnaden av mer omfattande forskningsverksamhet inom områdena konstvetenskap, lärarutbildning och vårdvetenskap fortsätter. Takten för detta borde vara högre men

statens anslag till universitetet för forskning och forskarutbildning uppräknas inte ens i takt med ökade priser och löner. I detta läge är det svårt att skapa ökade resurser till vissa områden.

Universitetet har under året på uppdrag av regeringen utarbetat en forskningsstrategi, där arbetet med att skapa konkurrenskraftiga forskningsmiljöer beskrivs. Inom ett antal områden är universitetet särskilt framstående från såväl nationell som internationell utgångspunkt. Sahlgrenska akademien fortsätter utvecklingen av en för framtiden nödvändig samverkan inom hela det hälsovetenskapliga området. Inom det humanistisk-samhällsvetenskapliga området finns många framstående verksamheter såväl inom specifika ämnesområden som inom enheter skapade för tvär- och mångvetenskaplig samverkan. Konstnärliga fakultetsnämnden är unik genom den samverkan som finns över hela det konstnärliga området. Inom det naturvetenskapliga området stärker de miljövetenskapliga och marina forskningsområdena sin ställning.

Samverkan med Chalmers kan ses som en föregångare för samarbete mellan lärosäten. Det gemensamma IT-universitetet är en del av detta. Samverkan med IT-forskningsmiljöer utanför universitetet utvecklas vidare och utbildningarna inom IT-området fortsätter att byggas ut med högt söktryck. Inom miljöområdet står universitetet tillsammans med Chalmers för 40 procent av Sveriges samhällsfinansierade forskning.

Samarbetet med Lunds universitet inom främst medicin och bioteknik blir allt starkare. Även den organiserade samverkan mellan samtliga västsvenska universitet och högskolor utvecklas vidare. Detsamma gäller samarbetet mellan Göteborg och Oslo.

Universitetet blir i allt högre grad beroende av extern finansiering av forskningen. Det är positivt genom att satsningarna på angelägna forskningsområden kan bli kraftfullare. En nackdel är att den externa finansieringen ofta

kräver olika former av medfinansiering från universitetet och därigenom minskar universitetets frihet att själv söka nya utvecklingsvägar. Ett ökande problem är att finansierarna inte vill stå för den fulla kostnadstäckning som staten kräver av universitetet. En följd av detta är problem med att täcka kostnader för gemensamma verksamheter som t. ex. biblioteksfunktioner och IT-infrastruktur och drift samt i vissa fall även lokalkostnader.

Under året har beslut tagits om byggstart för "Nya pedagogen" vid sociala huset och gamla latinläroverket. När pedagogerna flyttar dit sommaren 2006, har "cityuniversitetet" blivit komplett. En stor satsning har också påbörjats under året genom att Jonsereds herrgård vid sjön Aspen, en och en halv mil öster om Göteborg, blivit tillgänglig för Göteborgs universitet. Den skall bli en mötesplats för människor från olika delar inom universitet och olika delar av samhället.

Under året har också en plattform för profilering och strategisk profil presenterats inom universitetet. Den berör bland annat identitet och image och är ett led i att tydliggöra universitetets breda verksamhet.

Universitetet är engagerat i frågor om miljö och hållbar utveckling på många plan. Ett mål är att år 2005 ha all verksamhet certifierad enligt den internationella standarden för miljöledningssystem ISO 14001. Under året har de första stegen tagits genom att universitetsledningen, den gemensamma förvaltningen och Tjärnö marinbiologiska laboratorium genomfört och som första universitet i Europa klarat kraven både enligt ISO 14001 och EU:s krav på miljöledningssystem EMAS (Eco Management and Audit Scheme).

Nedgången på riskkapitalmarknaden har inneburit stora påfrestningar på Holdingbolaget. Men tidigare förluster har nu vänts till vinst främst via en större omstrukturering år 2002 och att bolagsinnehav avyttrats under 2003. En utvärdering av bolagets verksamhet sedan starten 1996 har genomförts av

Teknikbrostiftelsen i Göteborg. Den visar bland annat att bolagets bidrag till tillväxt och utveckling i regionen varit väsentligt. För den framtida verksamheten måste dock avsevärt mer kapital skjutas till verksamheten för att bolaget skall fullgöra sina uppgifter på de sätt som var avsikten när det skapades.

Universitetet som helhet uppvisar åter en positiv kapitalförändring. En grundläggande orsak är universitetsstyrelsens krav på att alla verksamheter långsiktigt måste ha balans mellan intäkter och kostnader och att fastställda ekonomiska resultatmål måste följas. Det balanserade kapitalet inklusive årets kapitalförändring uppgår nu till cirka fyra procent av omsättningen, vilket ger viss handlingsfrihet för framtiden. Om takbeloppet för grundutbildningen inte höjs och det statliga anslaget till forskning ligger stilla kan dock situationen snabbt försämrats.

Arne Wittlöf

styrelseordförande vid Göteborgs universitet

Gunnar Svedberg

rektor vid Göteborgs universitet

studenterna har ordet

De flesta av studenterna vid Göteborgs universitet har goda erfarenheter av sitt studentfackliga engagemang, som regel tas studenternas arbete och deltagande i de beredande och beslutande organen på allvar. Sämre fungerar studenternas inflytande över den egna utbildningens form och innehåll och många studenter uttrycker missnöje över hur kursvärderingarna fungerar. Det är därför mycket glädjande att man har följt upp STUG-projektet (Studier vid Göteborgs universitet), som tidigare undersökt programstudenternas åsikter om och förutsättningar för sina studier, med att göra en undersökning som är direkt inriktad på hur studentinflytandet ser ut på lokal nivå. Man har också under hösten börjat med en STUG-undersökning som gick ut till alla studenter på fristående kurser vid Göteborgs universitet. GUS ser med glädje att universitetet fortsätter att undersöka åsikter och attityder hos studenterna för att kunna göra strategiska satsningar med ett reellt studentperspektiv samt att man inte ignorerar fristående kurser, där en stor del av universitetets studenter finns.

Jämlikhetsfrågor har varit en viktig del av GUS arbete det senaste året och vi anser att jämlikhetsarbetet på universitetet i flera avseenden fortfarande är bristfälligt. Ett exempel på detta är att universitetets jämlikhetsplan försenades avsevärt trots att förarbetet förankrats bland både studenter och lärare. Universitetet har också nyligen blivit anmält till HomO för att man har en plan som inte innehåller mätbara mål eller förebyggande åtgärder gällande sexuell läggning. Att universitetet tvingas att lägga ner den collegeutbildning som fungerade som inkörsport till sjuksköterskeprogrammet är mycket tråkigt. Ett annat problem är att man inte tydliggjort de regler som ska gälla för den frikvot för alternativt urval som regeringen förde fram i propositionen om "Den öppna högskolan" trots att detta fanns angivet i styrelsens uppdrag till rektor för 2003. Det bör dock tilläggas att det finns

gott om tjänstemän på universitetet som gör en mycket god insats för att göra Göteborgs universitet till ett mer jämlikt lärosäte.

GUS är bekymrade över att andelen kvinnliga professorer förblir liten och att det akademiska ledarskapet domineras av män. Under rekryteringen av ny rektor fanns inte en enda kvinnlig kandidat kvar att ta ställning till när de slutliga kandidaterna presenterades för hörandeförsamlingen. GUS ser således positivt på att styrelsen givit rektor i uppdrag att se över det akademiska ledarskapets karaktär och öka möjligheten för kvinnor att göra karriär inom universitetet. För att vi ska uppnå en jämlik och således även jämställd högskola krävs att vi skapar förebilder av bägge kön samt ger lika möjlighet för alla människor att gå från grundkurs till professor. Det är vidare bekymmersamt att kurslitteraturen domineras av manliga författare och att genusperspektiv i undervisningen på många håll lyser med sin frånvaro.

Med rektorsvalet som skedde under våren kom flera demokratiska aspekter att diskuteras. Det fanns en stark kritik mot hur processen hade gått till från den hörandeförsamling som bestod av representanter för studenter, lärare och övriga anställda. Framförallt var hörandeförsamlingen kritisk till bristen på insyn i och inflytande över processen, men efterlyste också en diskussion om det akademiska ledarskapets karaktär och var mycket oroad över det faktum att det varken fanns kvinnliga eller interna kandidater till posten. Andra universitet som tidigare gått igenom samma process såg liknande problem och tillsammans med andra studentkårer och sammanslutningar av sådana, anmälde GUS förfarandet kring val av rektor till Högskoleverket.

Göteborgs universitet antog för några år sedan en regelsamling för studier vid universitetet. Regelsamlingen är något som studenterna såg och ser mycket positivt på liksom den regelverkskommitté som tolkar och vidareutvecklar regelsamlingen. Det är dock

frustrerande att det ofta sker brott mot regelsamlingen och att det saknas sanktionsmöjligheter när så sker. Ett annat problem med regelsamlingen är att den är helt inriktad på grundutbildningsstudenter. Det finns även ett stort behov att få fram en liknande regelsamling för forskarstuderande.

Den kraftiga expansionen som skett vid Göteborgs universitet de senaste åren har bland annat lett till att man på många håll vuxit ur sina lokaler. Idag råder en stor brist på studieplatser, både med och utan dator, och föreläsningssalar. Studenter har i somliga fall inte en egen stol och funktionellt skrivunderlägg under föreläsningarna. För doktoranderna är bristen på arbetsrum ett stort problem.

Det har vid Göteborgs universitet under året varit ganska tyst om internationaliseringsfrågor och de förändringar som kan komma att ske i den närmaste framtiden som en följd av Bolognaprocessen. Från studenthåll är vi framförallt oroad över förslagen till att göra forskarutbildningen 3-årig, då vi anser att det är omöjligt att behålla en god kvalitet i en forskarutbildning som redan upplevs som mycket pressad om den ska kortas ytterligare. Det finns också viss oro inför ett eventuellt införande av ECTS-betygen och vi hoppas att man från regeringshåll står fast vid tidigare utfästelser om att det inte är aktuellt att införa relativa betyg i Sverige.

Många av de problem som vi stöter på här rör från det faktum att universitetet i många avseenden har bristande resurser för att kunna tillgodose alla de krav som i allt högre grad tilltar både inifrån och utifrån. Ett antal av de områden vi är kritiska till handlar dock om attityder snarare än om resurser. Det är vår mening att man genom dialog och samarbete kan nå väldigt långt i att förändra dessa attityder och det är vår förhoppning att man genom förändringarna i universitetets ledningsstruktur kommer att skapa förutsättningar för

alla universitetets delar att delta i en utveckling som skapar möjligheter för detta samarbete.

Johanna Dahlin och Jesper Åström
Ordförande och vice ordförande i Göteborgs universitets studentkårer (GUS).

Göteborgs universitets studentkårer (GUS) är ett samarbetsorgan mellan de tolv studentkårerna vid Göteborgs universitet. GUS bedriver övergripande utbildningsbevakning vid Göteborgs universitet och tillsätter studentrepresentanter i centrala och till vissa studentkårsövergripande organ.

Under perioden 2000 - 2003 har universitetet genomgått ett starkt expansivt skede och då framför allt inom grundutbildningen där antalet helårsstudenter som avräknas inom det ordinarie utbildningsuppdraget ökat med nära 6 000. I ökningen ingår även den verksamhet som tillfördes universitetet i samband med förstatligandet av vårdutbildningarna. Om denna frånräknas uppgår ökningen till drygt 4 500 helårsstudenter, vilket är nära 21 procent. Undervisningsstrukturen vid Göteborgs universitet, med stor andel fristående kurser som ges i alternativa studieformer, medför att undervisningsvolymen mätt i antal individer är cirka 1,8 gånger större än antalet helårsstudenter. Detta innebär att expansionen uttryckt i antal individer uppgår till drygt 8 000 under perioden. Universitetet ser positivt på expansionen då den ligger i linje med regeringens mål att 50 procent av årskullarna skall påbörja högskolestudier före 25 års ålder men den innebär också ett omfattande arbete och rationaliseringar för att bibehålla en hög kvalitetsnivå. Samtidigt innebär expansionen också en avsevärt ökad belastning på det omgivande samhället vad gäller t. ex. kommunikationer och bostäder. Studentbostadssituationen i Göteborg är för närvarande ytterst ansträngd, vilket sannolikt leder till att studerande tvingas säga nej till erbjudna utbildningsplatser.

Mellan budgetåren har anslaget för forskning och forskarutbildning endast ökat marginellt, medan externa bidrag och uppdrag ökat med 247 mkr, vilket motsvarar en ökning med 20 procent.

Under perioden har antalet årsarbetare inom kategorin undervisande personal ökat med 12 procent, forskande personal med 19 procent och teknisk/administrativ personal (inklusive bibliotekarier) med 3 procent. Dessa ökningstal ligger i samtliga fall under motsvarande ökningstal för verksamhetsomslutningen vilket indikerar en allt hårdare arbetsbelastning.

Universitetet har uppmärksammat obalansen mellan verksamhetsökningen och personalökningen och har vidtagit flera förebyggande åtgärder inom friskvård m.m. och har även försökt kartlägga situationen genom en omfattande arbetsmiljöundersökning. Resultatet av undersökningen omsätts nu i handlingsplaner och aktiviteter inom hela universitetet. Inom ramen för arbetet med den framtida kompetensförsörjningen har universitetsstyrelsen dessutom som riktat stöd till fakultetsnämnderna, motsv, avsatt 30 mkr ur centrala medel. De STUG-undersökningar som genomförts för de studerande inom grundutbildningen har likaså till del belyst de studerandes situation ur arbetsmiljösynpunkt och även dessa undersökningar har resulterat i aktiviteter och handlingsplaner vid nämnderna.

Under senare år har även ett intensivt arbete pågått med att utveckla och kvalitetssäkra universitetets miljöledningssystem. Arbetet har krönts med framgång och delar av universitetet har certifierats enligt ISO 14 001 av Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut.

I ekonomiskt avseende har universitetet förbättrat sin ekonomiska ställning och redovisar ett överskott i resultaträkningen med 42 mkr, trots att lokalkostnaderna ökat från 483 mkr till 549 mkr. Lokalkostnaderna utgör därmed drygt 13 procent av universitetets sammanlagda kostnader. Det balanserade kapitalet har ökat från 69 mkr till 171 mkr, vilket innebär att det ekonomiska handlingsutrymmet inom universitetet ökat. En annan förändring som kan konstateras är att oförbrukade forskningsbidrag för första gången minskar och då med 54 mkr. Om detta är ett trendbrott som indikerar en fortsatt lägre allokering av externa medel återstår att analysera. Krediten på räntekontot har inte behövt utnyttjas.

Utbildningsuppdrag

Under senare delen av 1900-talet och inledningen av 2000-talet skedde en stark utbyggnad av den svenska högskolan, bl. a. med målsättningen att 50 procent av ålderskullarna skall påbörja högskolestudier före 25 års ålder. Samtidigt skall nya studerande rekryteras från icke-traditionella studerandegrupper för att minska den etniska och sociala snedrekryteringen. För universitetets del har utbyggnaden tagit sig uttryck i ett kontinuerligt ökande utbildningsuppdrag och ökande antal studerande. I årsredovisningen för budgetåret 1993/94 redovisade universitetet sammanlagt 19 787 helårsstudenter och för budgetåret 2003 redovisas sammanlagt 26 828 helårsstudenter, således en ökning med 6 167 helårsstudenter under perioden. I denna ökning inräknas då även den utbildningsvolym som tillfördes universitetet vid förstatligandet av vårdutbildningarna. Den senare kan beräknas till cirka 1 700 helårsstudenter.

Till och med budgetåret 2002 angavs i regleringsbrevet ett årligt mål inom det ordinarie uppdraget för antalet helårsstudenter totalt samt även för antalet helårsstudenter inom utbildningsområdena naturvetenskap och teknik. För budgetåret 2003 anges inte målen i angivet antal helårsstudenter utan formuleras som en ökning mellan budgetåren 2002 och 2003. En jämförelse av fakturorna för budgetåren 2002 och 2003 visar att antalet helårsstudenter inom utbildningsområdena naturvetenskap och teknik ökat med 297 och totala antalet helårsstudenter har ökat med 1 050. Universitetet når således de uppställda målen men med de förändrade planeringsförutsättningar som erhållits i budgetpropositionerna för budgetåren 2003 och 2004 kan utbildningsvolymen endast med svårighet expandera ytterligare.

Ökningen av antalet helårsstudenter inom utbildningsområdena naturvetenskap och teknik beror bl.a. på utbyggnaden av apotekar-

och receptarieutbildningarna, inom vilka prestationerna hittills rapporterats inom utbildningsområdet naturvetenskap. Då båda utbildningarna innehåller utbildningsområdet farmaci framför universitetet ånyo en anhållan att målet rörande antalet helårsstudenter i utbildningsområdena naturvetenskap och teknik omformuleras till ett mål inom utbildningsområdena naturvetenskap, teknik och farmaci.

Budgetåret 2002 överskred universitetet sitt takbelopp med drygt 18 mkr och redovisade vid ingången till budgetåret 2003 sparade helårsprestationer till ett värde av nära 80 mkr. Årets faktura visar att universitetet överskrider sitt takbelopp med drygt 88 mkr, vilket innebär att värdet av sparade prestationer vid budgetårets utgång uppgår ca 168 mkr. Enligt gällande regler får endast prestationer svarande mot 10 procent av takbeloppet föras till nästkommande budgetår, vilket för Göteborgs universitets del innebär att ca 135 mkr får föras till budgetåret 2004. Universitetet förlorar således sparade prestationer motsvarande 33 mkr. Motsvarande förhållande gällde även vid övergången mellan budgetåret 1999 och 2000 då ca 17 mkr förlorades.

Anledningarna till att såväl målet för antalet helårsstudenter som takbeloppet överskrids är flera. En är att universitetet genom ett regeringsbeslut i december 2002 erhöll ett särskilt åtagande att utföra huvudsakligen under budgetåret 2003 utan att takbeloppet ökades för detta år. Åtagandet, vilket universitetet erhöll efter samrådsdiskussioner med departementet, innebär en planerad överproduktion under budgetåret 2003 svarande mot ca 24 mkr. En ytterligare viktig anledning är att universitetet i sin planering utgått från de planeringsförutsättningar för budgetåren 2002 - 2004 som angavs i budgetpropositionerna under åren 2000 - 2002. Enligt dessa skulle universitetets uppdrag öka under 2003 och 2004 med bl.a. 320 respektive 165 helårsstudenter inom vårdutbildningarna. Vid den

interna fördelningen av uppdrag inom universitetet för budgetåret 2003 som styrelsen beslutade i juni 2002 utgicks från dessa planeringsförutsättningar. Universitetets uppdragsexpansion inom vårdutbildningarna kom emellertid, på grund av de sparbetning som ålades utgiftsområdet, sedan att begränsas till endast ca 20 helårsstudenter för budgetåret 2003. Detta ledde till att universitetet i sin interna uppdragsfördelning till fakultetsnämnderna fördelade ett sammanlagt ca 25 mkr för stort uppdrag. Av överproduktionen om ca 88 mkr kan således nära 50 mkr förklaras av ovanstående. Med tanke på den stora volymen tidigare sparade prestationer fattade universitetsstyrelsen i juni 2003 vissa beslut i avsikt att minska nämndernas överproduktion. Den månadsvisa verksamhetsupp-följning som redovisas styrelsen visar även på en produktionsreduktion under senare delen av höstterminen 2003. Vid universitetsstyrelsens beslut i juni 2003 rörande den interna uppdragsfördelningen för bå 2004 beaktades i görligaste mån de förändrade planeringsförutsättningarna, vilka ändå med stor sannolikhet leder till en överproduktion bå 2004.

I den prognos över utfallet bå 2003 som universitetet lämnade in i augusti beräknades att utfallet skulle överskrida takbeloppet med 112 mkr. Det slutliga utfallet blev således ca 23 mkr lägre. Om detta är ett resultat av de begränsningsbeslut som styrelsen fattat är för tidigt att säga. En analys kommer att göras under våren 2004. Notabelt är att trots den stora ökningen av antalet helårsstudenter har prestationsgraden endast ändrats marginellt från 80,9 till 80,8 procent mellan budgetåren 2002 och 2003.

Från och med budgetåret 2001 anges i regleringsbrevet det högsta antal helårsstudenter inom de konstnärliga utbildningsområdena som universitetet äger rätt av avräkna mot takbeloppet. Enligt senare regeringsbeslut skall samma begränsning även gälla antalet helårsprestationer. Överskjutande helårsstudenter

och helårsprestationer skall avräknas inom HJTS-områdena. För universitetets del uppgår överskridandet för 2003 till 205 helårsstudenter och 156 helårsprestationer. Som universitetet tidigare framfört, bl.a. i budgetunderlagen, medför begränsningen i avräkningsrätten svårigheter att utveckla nya verksamheter inom de konstnärliga utbildningarna, lärarytbildningarna och samarbetet med bl.a. Chalmers Tekniska Högskola AB.

Till och med budgetåret 2002 erhöll universitetet ett särskilt åtagande rörande naturvetenskapliga och tekniska utbildningar för studerande med särskilt vuxenstudiestöd, NT-SVUX. Ersättningen för prestationer utförda under höstterminen 2002 erhöles först budgetåret 2003 varför den ekonomiska redovisningen för budgetåren 2002 och 2003 inte kan anses helt korrekt, vilket dock saknar reell betydelse. Enligt universitetets mening har NT-SVUX-utbildningen på ett positivt sätt bidragit till rekrytering av studerande i naturvetenskap. En analys visar att av de 350 studerande som tog del av NT-SVUX utbildningen under budgetåren 2000 - 2002 bedrev 88 studerande fortsatta studier vid universitetet bå 2003 och av dessa uppskattningsvis 75 inom utbildningsområdet naturvetenskap. Med tanke på minskande studerandeunderlag från gymnasieskolan bör någon form av fortsättning övervägas.

Budgetåret 2002 anmälde universitetet sammanlagt 70 kurser inom IT-baserad utbildning till Myndigheten för Sveriges nätuniversitet och budgetåret 2003 anmälde ytterligare 62, varför antalet nu uppgår till sammanlagt 132. Genom den styrning av utbudet som görs av universitetsstyrelsen täcker utbudet de flesta av universitetets utbildningsområden.

Under budgetåret har sammanlagt 557 helårsstudenter registrerats på kurser anmälda till myndigheten, vilket innebär att universitetet inte når sitt takbelopp och överför ett marginellt anslagssparande om 186 tkr till

budgetåret 2004. Anslagssparandet bedöms komma att utnyttjas till fullo under det kommande budgetåret då en utbyggnad av verksamheten planeras. I sammanhanget erinras om den ansökan om medel för projekt rörande internationellt nätuniversitet som universitetet ingav hösten 2002. Notabelt är att hälften av prestationerna budgetåret 2003 har utförts inom den humanistiska fakultetsnämndens ansvarsområde och en fjärdedel inom naturvetenskapliga fakultetens. Det starka engagemanget vid humanistiska fakultetsnämnden framgår bl.a. av att en särskild lärare utsetts att ansvara för utvecklingsarbetet inom fakultetsområdet och att vara kontaktperson för nätuniversitetskurserna inom nämndens ansvarsområde. För nämnden relativt stora belopp har även avdelats för kursutveckling och till utrustning. Prestationsgraden för kurser inom nätuniversitetet var 52 procent.

I regleringsbrevet uppdras åt lärosätena att redovisa och kommentera omfattningen av helt nya kurser och anpassning av kurser i anslutning till nätuniversitetet. Därvid skall antal kurser och en uppskattning av kostnaderna för kursutveckling fördelas på helt nya respektive anpassade kurser. Enligt universitetets mening är det emellertid inte möjligt att med säkerhet avgöra vilka nätbaserade kurser som utvecklats eller anpassats just på grund av nätuniversitetet. Enligt ovan har dock 62 nya kurser anmälts till Myndigheten Sveriges nätuniversitet. Den beräknade sammanlagda kostnaden för fakultetsnämndernas utveckling av nya kurser och anpassning av tidigare uppgår till drygt 5 mkr. Beräknade kostnader för universitetens gemensamma åtgärder uppgår till drygt 1 mkr.

Utöver utbildningsverksamheten har universitetet, på uppdrag av Myndigheten för Sveriges nätuniversitet, under budgetåren 2002 och 2003 även bedrivit det s.k. VIND-projektet (VIND = Video i Nätuniversitetets Distanskurser). Uppdraget innebar att ta fram en kurs i videoproduktion för internet som

riktade sig till lärare, multimediatekniker och fotografer på de lärosäten som ger distanskurser inom ramen för nätuniversitetet. Lärosätena har inbjudits till femdagarskurser som varit förlagda till Göteborg, Halmstad, Karlstad och Piteå. Drygt 100 personer har utbildats och 28 kortfilmer har producerats. Under perioden december 2002 - december 2003 har VIND-projektet haft en sammanlagd budget på 2,8 miljoner kronor.

Ekonomiskt resultat

Grundutbildningen omsätter 1 731 mkr under budgetåret, en ökning med nästan 7 procent jämfört med 2002. Härav avser 1 614 mkr grundutbildning enligt uppdrag i regleringsbrev inklusive vissa bidrag från fonder och stiftelser för t ex stipendier. Detta belopp ökar med 105 mkr jämfört med 2002 och förklaras både av att universitetet tilldelats utökad utbildningsuppdrag och löne- och prisomräkningen av grundutbildningsanslaget. Uppdragsverksamheten omsätter 118 mkr, härav är beställd utbildning 15 mkr och uppdragsutbildning 103 mkr. Beställd utbildning ökar med 9 mkr, jämfört med föregående år. Uppdragsutbildningen minskar med 2 mkr, jämfört med 2002. Med beställd utbildning avses högskoleutbildning enligt avtal med annan högskola eller annan statlig finansär.

Årets kapitalförändring inom grundutbildningen redovisar ett överskott på 37 mkr, att jämföra med ett överskott på 65 mkr för föregående år. I föregående års överskott låg 23 mkr i utökad takbelopp som universitetet erhöll i december 2002 för förbrukning under 2003 och 2004. Av årets överskott återfinns 28 mkr inom grundutbildning enligt uppdrag i regleringsbrev mm och 9 mkr inom uppdragsverksamhet. Överskottet inom grundutbildningen återfinns inom praktiskt taget alla fakultetsnämnder. Det största överskottet (22 mkr) redovisas av den naturvetenskapliga fakultetsnämnden. Överskottet beror

Tabell 1 Redovisning av intäkter och kostnader för grundläggande högskoleutbildning (tkr)

	Grundläggande högskoleutbildning			Summa
	Grundutbildning enl uppdrag i regleringsbrev*)	Uppdragsverksamhet Beställd Uppdrags- utbildning		
Anslag	1 525 510		4 762	1 530 271
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	32 103	13 225	94 610	139 938
Intäkter av bidrag	49 410	1 687	1 450	52 547
Finansiella intäkter	6 552	98	1 987	8 637
Summa intäkter	1 613 575	15 010	102 809	1 731 393
Kostnader för personal	-897 365	-4 178	-66 424	-967 967
Kostnader för lokaler	-315 151	-1 629	-6 390	-323 170
Övriga driftkostnader	-302 818	-7 732	-17 181	-327 731
Finansiella kostnader	-5 936	-480	112	-6 304
Avskrivningar	-61 366		-4 231	-65 597
Summa kostnader	-1 582 636	-14 019	-94 114	-1 690 769
Verksamhetsutfall	30 939	991	8 695	40 625
Transfereringar				
Medel som erhållits från statsbudgeten	808			808
Medel som erhållits från myndigheter	71			71
Övriga erhållna medel		69	2 709	2 778
Lämnade bidrag	-3 811	-71	-3 192	-7 074
Saldo	-2 932	-2	-483	-3 417
Årets kapitalförändring	28 007	989	8 212	37 209

*) inkluderar även bidrag som erhållits för den grundläggande utbildningen

troligen på ett ökat kapacitetsutnyttjande inom grundutbildningsverksamheten.

Förändringar i utbildningsutbudet

Universitetet strävar efter att i ökad utsträckning och i nära samverkan med näringslivet utforma utbildningar som är attraktiva för studenter och som svarar mot arbetsmarknadens behov både nationellt och internationellt. Förändringar i utbudet påverkas självfallet av universitetets interna förnyelsearbete men är alltid kopplad till resurstilldelningen. Under de senaste åren har utrymmet för nyutveckling varit relativt begränsad. Som universitetet även framfört i andra sammanhang är

grundutbildningens utveckling även beroende av utvecklingen av anslaget till forskning och forskarutbildning. Kvaliteten i grundutbildningen är beroende av forskningsanknytningen och förutsätter en koppling mellan de två verksamheterna. Anslaget till forskning och forskarutbildning har stagnerat under senare år samtidigt som grundutbildningen fått ett allt större uppdrag.

Tabell 2 visar förändringar i utbildningsutbudet under åren 2001-2003. Antalet sökande till fristående kurser har ökat med tre procent under den senaste treårsperioden. De kunde välja bland ett utbud av 1 916 kurser, drygt 300 fler kurser än föregående år. Några av de nya kurserna har utvecklats för att leda

till en magisterexamen med bredd, bl. a. kurserna Mänskliga rättigheter, 40 poäng, Offentlig förvaltning, inriktning mot utvärdering, 40-poäng och Utvärdering och styrning i hälso- och sjukvården, 40 poäng. Det totala antalet kurser har också ökat beroende på att nya kurser anpassats till lärarutbildningar.

Fler nybörjarplatser på program har tillkommit jämfört med år 2003 genom att öka antalet program från 81 till 94. Antal fördjupningsprogram har minskat något, från 32 till 29. En ny operautbildning startade under år 2003. Denna utbildning är upplagd så att de inledande tre åren leder fram till en kandidatexamen och de två följande till en magisterexamen. Inom vårdområdet antogs för första gången till röntgensjuksköterskeprogrammet, 120 poäng. Första antagningen skedde även till Läkemedelskemiprogrammet, 160 poäng, vilket utvecklats för att möta efterfrågan på kemister inom läkemedelsindustrin. Programmet ger samtidigt en god bas för fortsatta forskarstudier.

Grundutbildningens sammansättning och efterfrågan

I tabell 3 redogörs för efterfrågan på program och fristående kurser. Fördelningen mellan fristående kurser och program har förskjutit ytterligare mot en högre andel programstudenter och utfallet för år 2003 fördelade sig enligt 56 procent på program och 44 på fristående kurser. Fördelningen av studenter mellan fristående kurser och program skiljer sig mellan fakultetsnämnderna. Den humanistiska fakultetsnämnden har den högsta andelen studenter som läser fristående kurser, drygt 90 procent. För fakulteter inom Sahlgrenska akademien är förhållandet det omvända, drygt 90 procent programstudenter. Examinationsgraden för program är högre än för fristående kurser. För programstudenter har examinationen varit cirka 90 procent de senaste tre åren. Examinationsgraden av studenter på fristående kurs ökade två procentenheter jämfört med år 2002 till 71 procent. Fördjupningskursernas omfattning är oförändrad och motsvarar 18 procent av den totala utbildningsvolymen. Drygt en tredjedel av utfallet för handelshögskolans fakultetsnämnd

Tabell 2 Utbudet mätt i helårsstudenter 2001-2003. I finansierat av statsanslag ingår särskilda åtaganden

	2003		2002		2001	
	Hst	Hpr	Hst	Hpr	Hst	Hpr
Program exkl uppdragsutbildning	14 489	12 859	13 420	12 054	11 046	9940
Fristående kurser exkl uppdragsutb	11 466	8 121	11 703	8 119	10 465	7361
<i>Summa finansierat av statsanslag</i>	<i>25 955</i>	<i>20 980</i>	<i>25 123</i>	<i>20 173</i>	<i>21 511</i>	<i>17 301</i>
Uppdragsutbildning m.m.	873	776	704	640	660	508
Landstingsfinansierad*)					1 550	1 521
Totalt	26 828	21 756	25 827	20 813	23 721	19 330
Fördjupningsnivåer						
A/B nivå	17 857	14 178	16 811	12 905	14 396	11139
C/D nivå	4 865	3 877	4 497	3 755	4 323	3548
Ospecificerad	4 106	3 701	4 519	4 153	5 002	4642
Totalt	26 828	21 756	25 827	20 813	23 721	19330

*) Landstingsfinansierad utbildning ingår fr.o.m. 2002 i statsanslaget.

Tabell 3 Efterfrågan på program- och kursutbudet 2001-2003

	2003	2002	2001
Förstahandssökande till program	16 596	16 107	15 329
Antal nybörjarplatser på program	4 398	3 988	3 553
Förstahandssökande per plats, GU	3,8	4,0	4,3
<i>Förstahandssökande per plats, riket</i>	<i>2,2</i>	<i>2,3</i>	<i>2,3</i>
Antal sökande till fristående kurser	48 816	49 110	47 120

är fördjupningskurser och under år 2003 har drygt 40 procent av universitetets magister-examina tagits ut i ämnen inom fakultetsnämndens verksamhetsområde.

Universitetet har ett rikt utbud av kurser med alternativa studieformer. I undervisning på kvarts- och halvfart har en fjärdedel av antalet helårsstudenter deltagit under 2003. Motsvarande andel för kvällskurser är 6 procent och för distansutbildning, som inte registrerats vid nätuniversitetet, 4 procent. På sommarkurser registrerades 345 helårsstudenter under år 2003.

Antalet helårsstudenter i uppdragsutbildningen ökade med drygt tio procent till totalt 873 helårsstudenter år 2003. Ett fåtal av dem avser beställd utbildning, 14 helårsstudenter och 9 helårsprestationer. En stor del av resultaten från kurser enligt definitionen för beställd utbildning har registrerats vid de högskolor som varit beställare. Uppgifter om utfall för beställd utbildning under åren 2002 och 2001 har inte kunnat tas fram.

Göteborgs universitet har några av landets mest attraktiva utbildningar och det genomsnittliga söktrycket är högt. Antalet sökande till program var i genomsnitt 3,8 förstahandssökande per programplats, vilket är det högsta genomsnittet i landet. Intresset att söka till fristående kurser minskar något jämfört med år 2002 liksom intresset för sommarkurser.

Antagningen till lärarutbildningen sker via VHS. För att vägleda studenterna inför valet av inriktning har samarbete mellan studieväg-

ledare i lärarutbildningen och studievägledare på institutioner etablerats. Dessa samarbetar även för att anpassa utbildningens dimensionering efter studenternas val. För vissa ämnen har utrustningsmässiga begränsningar funnits och det är i huvudsak inom dessa ämnen som alla studenter inte kunnat få sitt förstaval tillgodosett.

Rekrytering - främja och bredda rekrytering

Aktiviteter för att öka intresset att söka till universitet och högskolor bedrivs på alla nivåer. Institutioner informerar om kurser till gymnasiestuderande och till studenter som avslutat grundutbildning och kan vara intresserade av fördjupningsstudier. Studievägledare och studierektorer deltar i mässor. På fakultetsnivå sker information som även riktas mot stadsdelar, kommuner och studerandegrupper där rekryteringen varit svag. Riktade insatser samordnas inom universitetet. I projektet "Följ en student" medverkar studenter från olika fakulteter där en gymnasieelev får följa en student under en dag. Humanistiska fakultetsnämnden anordnar sedan år 2001 introduktionskurs till universitetsstudier, 10 poäng. Iberoamerikanska institutet, vid samma fakultet, har anställt en projektassistent, som fr.o.m. hösten 2003 försöker få föräldrar och ungdomar med spansk- och portugisisktalande bakgrund att se universitetsstudier som en möjlig framtidsväg. Information om universitetets restaurangutbildningar har riktats till elever

på gymnasiet restaurangprogram.

Under 2003 deltog universitetspersonal i närmare 30 mässor på såväl nationell, regional och lokal nivå. För fjärde året i rad anordnades även besöksdagar för gymnasieelever med omkring 1 700 besökare. Samtliga fakulteter medverkade. Chalmers tekniska högskola förlägger sin gymnasieinformation vid samma tidpunkt och informations- och marknadsföringsinsatser samordnas med universitetets. Under hösten delade Göteborgs universitet och Chalmers en monter på en gymnasiemässa i Göteborg som riktade sig till elever i åk 9. Montern bemannades av studenter och studievägledare. I rekryteringssyfte utvecklas fortlöpande webbsidor och tryckt material. Tillsammans med Chalmers och Göteborgs & Co har en studentsida skapats på Internet för att profilera Göteborg – en stad för studenter.

I universitetets jämlikhetsplan 2003 fastställdes att den sociala och etniska mångfalden vid universitetet skall främjas genom en breddad rekrytering av studerande. Följande åtgärder har genomförts. Studentambassadörsprojektet fortsatte som tidigare år. Studenter från icke-akademisk hemmiljö, ofta med annat hemspråk än svenska, besökte trettioåttio gymnasieklasser och vuxenutbildningsgrupper. Studenterna berättade om hur de tagit steget mot högre utbildning. Tröskelprojektet, som är en vidareutveckling av Studentambassadörsprojektet, påbörjades 2002. Särskilda insatser riktades mot tre skolor i Göteborgsområdet, där övergångsfrekvensen till högre studier är låg. Inom ramen för Universitetets vecka anordnades aktiviteter i stadsdelar med lågt intresse för universitetsutbildning, Angered, Bergsjön, Biskopsgården och Västra Frölunda.

I Angered har universitetets konstnärliga fakultetsnämnd fortsatt projektet att bredda rekryteringen till de konstnärliga utbildningarna. Projektet bedrivs i samarbete med Dalslands folkhögskola och Folkuniversitetet. Två fristående kurser har genomförts varav en tillsammans med Världskulturmuseet. Kurserna

har haft drygt tjugo deltagare, dagkurser såväl som kvällskurser. Många av studenterna, av vilka de flesta kommer från en studieovan miljö och har annan etnisk bakgrund, har valt att gå vidare till andra konstutbildningar, t.ex. till universitetets designutbildning, Chalmers arkitektprogram och animationsutbildningar.

En rad nya rekryteringsprojekt startade under 2003. "Universitetet flyttar ut", ett projekt i samarbete mellan lärare i samhällskunskap vid Angeredsgymnasiet och doktorander vid samhällsvetenskapliga fakulteten, fungerar som en bro till den akademiska världen. Projektet "Integrerade och Dynamiska Miljöaktiviteter", "IDEA", vill utveckla dynamiska undervisningsaktiviteter och behandla specifika miljöproblem i högstadier och gymnasier i nordöstra Göteborg där utbildningsmotivationen varit svag. I projektet "Breddad rekrytering av rekryterare", som ingår i grundutbildningens program för personal- och arbetslivsfrågor, är målgruppen gymnasieelever vid några av de mest invandrartäta gymnasier i Göteborg: Polhemsgymnasiet, Burgårdens utbildningscentrum och Katrine-lundsgymnasiet. Avsikten är att få en mer breddad rekrytering till programmet i större utsträckning än vad som är fallet i dag och att öka andelen studenter med utländsk bakgrund och från studieovana miljöer. Ett delmål – som är tänkt att bidra till det mer långsiktiga målet – är att dagens studenter, som en del i utbildningen, skall bli förtrogna med vad det innebär att rent praktiskt arbeta med breddad rekrytering. "TISUS-projektet" är ett samarbete mellan Angeredsgymnasiet och institutionen för svenska språket om högskoleförberedande undervisning i svenska för nyanlända flyktingungdomar. Universitetsbiblioteket samarbetar med gymnasieskolor och folkbibliotek inom projektet "Bibliotek på besök" för breddad rekrytering till universitetet.

Tabell 4 Examensmål och utfall 2001 - 2003

	utfall			mål	utfall i % till mål
	2003	2002	2001	2001-2004	
Magisterexamina ämnesdjup	1 210	1 122	1 151	3 460	101%
Lärare med inriktning mot tidiga år	305	316	327	1 115	85%
Lärare med inriktning mot senare år	295	378	341	1 660	61%
Sjuksköterskeexamen	175	124	131	515	83%

Examensmål och utfall

Antalet hittills utfärdade examina i förhållande till regeringens uppsatta mål för perioden 2001-2004 framgår av tabellerna 4 och 5. För magisterexamina med ämnesdjup har Göteborgs universitet år 2003 passerat det uppsatta målet. Antalet utfärdade magisterexamina ökade år 2003 jämfört med de två föregående åren. För examina i sjuksköterskeutbildningen har 83 procent av målet nåtts år 2003. Universitetet gör därför bedömningen att även det målet kommer att uppnås.

Målen för lärarexamina är uppdelade i två inriktningar. Examensmål för inriktningen tidiga år är 1 115 examina. Av dessa har 85 procent av målet nåtts år 2003. Universitetet bedömer att målet skall nås.

För inriktningen mot senare år är utvecklingen inte lika gynnsam. Endast 61 procent av regeringens mål, totalt 1 660, har uppnåtts år 2003. En minskning av antal uttagna examina har skett år 2003 jämfört med året innan. Studenter i lärarutbildningen, särskilt med inriktning senare år, visar mindre benägenhet än andra programstudenter att ta ut en examen, trots att de uppnått tillräckliga studiepoäng. Universitetet avser att under år 2004, som en åtgärd bland andra, kontakta studenter på gamla lärarprogram som inte avslutat sina studier och försöka motivera dem att fullfölja studierna till en examen. Trots det räknar Göteborgs universitet inte med att nå

det uppsatta målet för examina i lärarutbildningar med inriktning mot senare år.

Antal lärarexamina eller motsvarande äldre examina med inriktning mot förskola och förskoleklass har under året varit 128. Antal lärarexamina och motsvarande äldre examina under år 2003 med matematisk, naturvetenskaplig eller teknisk inriktning var 131.

Alternativt urval

Det alternativa urvalet har endast tillämpats i begränsad utsträckning. 19 studenter har antagits med platsgaranti till sjuksköterskeprogrammet efter genomgången collegeutbildning med godkänt resultat. Satsningen var ett samarbete mellan Göteborgs kommun och Göteborgs universitet. Urvalet till collegeutbildningen skedde genom individuella intervjuer och en validering av de sökandes reella kompetens. De sökande som antogs representerade kategorin icke-traditionella studenter. En collegeutbildning med inriktning mot lärarutbildningen startade 2003, i samarbete mellan lärarutbildningen vid universitetet och Mölndals kommun.

Universitetet har under året utarbetat en ny antagningsordning, som kan sägas spegla universitetets generella hållning till alternativt urval. Den är att tillämpningen av ett alternativt urval främst ska ske genom riktade insatser och vara kopplat till pågående aktiviteter, som exempelvis rekryteringssamarbeten med

Tabell 5 Antal examina 2003

typ av examina	antal
<i>Grundläggande högskoleutbildning</i>	
Magisterexamina	1 213
Kandidatexamina	786
Högskoleexamina	63
<i>Yrkesexamina</i>	
Apotekarexamina	0
Arbeterapeutexamina	46
Audionomexamina	0
Barnmorskeexamina	11
Barn- och ungdomspedagogisk examina	184
Biomedicinsk analytikerexamina	18
Dietistexamina	1
Grundskollärarexamina 1-7	121
Grundskollärarexamina 4-9	109
Gymnasielärarexamen	169
Hushållslärarexamina	0
Juris kandidatexamina	96
Konstnärlig: Konst- och designexamina	0
Konstnärlig: Musikexamina	1
Konstnärlig: Scen- och medierexamina	0
Logopedexamina	0
Läkarexamina	116
Musiklärarexamina	15
Organistexamina	0
Psykologexamina	75
Psykoteraapeutexamina	21
Receptarieexamen	39
Sjukgymnastexamina	64
Sjukhusfysikerexamina	7
Sjuksköterskeexamina	175
Slöjdlärarexamen	2
Social omsorgsexamina	48
Socionomexamina	160
Specialistsjuksköterskeexamen	70
Specialpedagogexamina	79
Tandhygienistexamina	16
Tandläkarexamina	36
Tandteknikerexamina	12
Teologie kandidatexamina	15
Totalt	3 768

För jämförelse med tidigare år kan nämnas att totalt 3 688 examina avlades 2001 och 3 652 examina år 2002.

gymnasie- och folkhögskolor och olika former av behörighetsgivande utbildningar (basår och collegeutbildningar samt till validering av reell kompetens).

Validering och reell kompetens

Validering av reell kompetens trädde i kraft inför höstterminen 2003 och Göteborgs universitet genomförde inför vårterminen 2003 en försöksverksamhet för att hitta rationella metoder för bedömning av denna typ av ärenden. Inför antagning till höstterminen 2003 har universitetet bedömt ca 600 ansökningar, där reell kompetens har återopats. En tredjedel var programansökningar via VHS och resterande två tredjedelar lokala ansökningar. Av dessa ansökningar har 20 personer kunnat bedömas behöriga och 10 personer antogs. Bedömning av reell kompetens har medfört ett merarbete och endast 1,6 procent av de sökande antogs slutgiltigt till sökta utbildningar. Ett kvalitativt resultat av arbetet har däremot varit en betydande kunskapsutveckling bland handläggarna inom området. Detta förstärktes genom att det skedde i samverkan med andra organisationer och myndigheter i utvecklandet av metoder och synsätt i valideringsfrågor.

Studentinflytande

Studenterna är representerade i berednings- och beslutsorgan enligt föreskrifter i Högskoleförordningen. Det är svårare att rekrytera studenter från grundutbildningen än från forskarutbildningen, särskilt till institutionernas berednings- och beslutsorgan. Eftersom många studenter läser ett ämne i en eller två terminer, är tiden för kort för att ge engagemang och många har svårt att avstå från föreläsningar och seminarier för att inte komma efter. Medicinska fakultetsnämnden har uppmanat institutionerna att erbjuda stödundervisning till studentrepresentanter.

Studenterna medverkar även i andra, mer tillfälliga projekt vid fakulteter och institutioner. Flertalet fakultetsnämnder har återkommande informationsmöten med studentrepresentanter och låter bl. a. studenterna medverka vid inskolning av nya studenter, för att utveckla rutiner för kursvärdering och för att rekrytera nya sökande till universitetet. Ytterligare exempel beskrivs under rubriken Rekrytering.

Resultatet av den utvärdering av programutbildningar som genomfördes år 2001 inom STUG-projektet (STUderande vid Göteborgs universitet) har legat till grund för flera fakultetsinsatser för att nå ett ökat studentinflytande. I de åtgärdsplaner som inkommit under året pekas framför allt på ett omfattande arbete med att höja kvaliteten på kursvärderingar och annat undervisningsnära studentinflytande. Under året startade även en studie för att dels granska det reglerade studentinflytandet, dels finna nya former för en vidgad studentmedverkan i utbildningen. Denna studie genomförs i samarbete mellan universitetets kvalitetsråd och STUG-projektet.

Studenters lika rättigheter

En rad konkreta åtgärder för att motverka och förebygga diskriminering står angivna i jämlikhetsplanen för år 2003. En sakkunniggrupp för trakasseriärenden tillsattes. Likabehandlingslagen har ingått som en bilaga till jämlikhetsplanen för år 2003. Särskilda seminarier arrangerades och riktad information om lagen distribuerades till fakulteter, studievägledare och studenter. En detaljerad handlingsplan är under utarbetande, som skall distribueras till studerande och anställda vid universitetet. I planen tydliggörs ärendegången vid anmälan av misstänkta fall, diskriminering och kränkande särbehandling. Under våren 2003 togs ett gemensamt initiativ mellan studentkårerna och jämlikhetssekreteraren till "HoBiGU-projektet". Ett antal intervjuer med

homo- och bisexuella studenter har genomförts. Syftet med projektet och rapporten är att skapa underlag till ett aktivt jämlikhetsarbete och stimulera en nödvändig diskussion vid universitetet kring insatser för att förebygga och motverka diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning.

Behovet av stöd till studenter med annat modersmål än svenska och med språk- och skrivsvårigheter har föranlett flera initiativ. På samhällsvetenskapliga fakulteten finns en språkverkstad för att stödja studenter med hanteringen av det svenska språket i samband med examensarbeten. Lärarutbildningen erbjuder läs- och skrivstöd till studenter med dyslexi respektive annat modersmål än svenska. På ekonomiska biblioteket finns arbetsplatser utrustade med förstöringsprogram, talsyntes, punktskrivare och punktdisplay för studenter med synhandikapp. Programvaror med förstoring, skärmläsning och rättstavning för studerande med synnedläggning och dyslexi finns också tillgängliga. "Student recruitment and counselling" samt "Peer Help program" är ett bemötandeprojekt där äldre studenter stödjer nya grupper av studenter från underrepresenterande grupper för att underlätta deras integration i universitetsmiljön. En generell erfarenhet har varit att sådana insatser behöver vidareutvecklas och vidgas för att öka jämlikhetsplanens målsättningar om att kunna erbjuda samtliga antagna studenter möjlighet att nå goda studieresultat och samtidigt ha en möjlighet till inflytande.

Studenterna vid Göteborgs universitet

I universitetets jämställdhetsplan 2003-2006 fastställdes mål som avser studenterna. Det övergripande målet innebär att studenterna skall möta en studiemiljö där båda könen är likvärdigt representerade och att utrymme för genusperspektiv ges i utbildningens innehåll, undervisning och examination. Ett av delmålen är att öka andelen män bland nya stu-

derande vid Göteborgs universitet. Åtgärder skall initieras vid fakulteter och institutioner för att nå målen.

Inom grundutbildningen är andelen kvinnor 66 procent och har inte förändrats under de senaste åren. Fortfarande dominerar de traditionella valen av kvinnor i vård, omsorg och utbildning. Däremot kan man konstatera att fler kvinnor sökt sig till utbildningar inom det naturvetenskapliga och medicinska området, där t.ex. 60 procent av studenterna på de naturvetenskapliga programmen är kvinnor. Den fakultetsvisa könsfördelningen framgår av tabell 6 som visar andelar kvinnor och män i relation till totala antalet helårsstudenter. Högsta andelen kvinnor återfinns inom humanistiska fakulteten medan det omvända förhållandet gäller IT-nämnden. Jämfört med föregående år är procentandelarna i stort sett desamma.

Universitetet har funnit det svårt att förändra de traditionella studievalen. Det finns flera orsaker bakom studenternas val som har att göra med social bakgrund, traditionella könsroller, ekonomiska avvägningar och attityder i samhället. Det är därför viktigt att universitetet gör riktade informationsinsatser till unga män och kvinnor i syfte att stimulera till icke traditionella val. Ansvariga för sjuksköterskeutbildningen skickar varje år brev till ett par tusen unga män i gymnasiets avgångsklasser och uppmuntrar dem att söka till utbildningen. Trots det har inte andelen män inom medicin och vård ökat. Den samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden har avsatt medel för en fördjupad studie kring manliga studerande på socionomutbildningen Resurscentrum för naturvetenskaper genomför en rad riktade insatser. Lärare och forskare av båda könen går ut i grundskolor och gymnasieskolor för att stimulera till universitetsstudier i sina ämnen. Ytterligare åtgärder beskrivs under avsnittet Rekrytering.

Åldersfördelningen bland studenterna var i stort sett oförändrad jämfört med de senaste åren. Studenter yngre än 25 år utgjorde två

Tabell 6 Andelar kvinnor och män i procent av antalet helårsstudenter

Nämnd	Procent kvinnor	Procent män
Humanistisk	62	38
Samhällsvetenskaplig	71	29
Handelshögskolan	46	54
Utbildningsvetenskaplig	76	24
Sahlgrenska akademien	79	21
Naturvetenskaplig	54	46
Konstnärlig	58	42
IT-fakulteten	38	62
UFL (läraryt utbildning)	78	22

femtedelar av samtliga studenter och lika stor andel var i åldern mellan 25 och 34 år. Kvinnorna dominerade i den högsta åldersgruppen, äldre än 34 år, och utgjorde 74 procent.

Särskilda återrapporteringskrav

Vetenskapsfestivalen och skolfestivalen "Helt naturligt"

Regeringen överlät 2002-06-13 dispositionsrätten till Göteborgs universitet om totalt 1 mkr där 500 tkr var ett bidrag till Internationella vetenskapsfestivalen och 500 tkr till skolfestivalen "Helt naturligt". Vetenskapsfestivalen hade år 2002 ca 80 000 besökare, varav ca 35 000 skolelever. Skolfestivalen "Helt naturligt" inriktades mot naturvetenskap och teknik och vände sig till elever i årskurs 1-6. Personal vid institutionerna inom den naturvetenskapliga fakulteten genomförde aktiviteterna. Omkring 100 tillfällen arrangerades under veckan och ca 3 000 skolelever fick ta del av aktiviteterna. Vid 15 tillfällen genomfördes lärarfortbildning, där enklare experiment lärdes ut för att kunna användas i undervisningen. Kostnaden för tryckning av program, marknadsföring, postutskick, telefonbokning och ekonomihantering var ca 200 tkr.

Regionala centra

Centrum för värdegrundsstudier (CEVS) är ett av två värdegrundscentra i landet med såväl regionalt som nationellt ansvar för forsknings- och utvecklingsarbete på kunskapsområdet värdegrunden i samverkan med skolan. Målet för verksamheten är att främja forskning, utbildning och långsiktig kompetensuppbyggnad i värdegrundsfrågor. Detta sker i nära samverkan med framför allt skolor, universitet och museer. För att integrera denna verksamhet i forsknings- och utvecklingsarbetet har verksamheten organiserats i inriktningar och så kallade kunskapslag, varav Barnkonventionen och Ursprungsbefolkningar - samer har kommit längst i sin verksamhet. I kunskapslagen arbetar lärare, skolledare, forskare, lärarutbildare och doktorander tillsammans. CEVS har hittills givit ut sex publikationer varav några används som kurslitteratur inom lärarutbildningen och på fristående kurser. Publiceringsverksamheten har som mål att bistå skolorna i utvecklingsarbetet och kompetensuppbyggnaden på värdegrundsområdet. Samverkan, med tonvikt lagd på skolans frågor och problemställningar, äger rum med kommuner, regionala samverkansorgan, skolverksregioner, museer, andra lärosäten. Högre seminariet för värdegrundsfrågor har under 2003 haft flera seminarier, i huvudsak för verksamma doktorander och forskare inriktade på värdegrundsfrågor. CEVS organiserade även kursen Värdegrund, jämställdhet och genus, 10 poäng, vid två tillfällen och där sammanlagt 65 personer har deltagit. Lärare går kursen som fortbildning i sin anställning och skall efter kursen fungera som resurspersoner eller handledare på sin arbetsplats. I samarbete med Utbildningsradion har ur kursen skapats en 5-poängskurs i genuspedagogik som SVT börjar sända i januari 2004. Dessutom har en 5-poängskurs, Samer i historia och nutid, genomförts under året. Kursen riktade sig i första hand till

lärarstuderande och bland deltagarna fanns även samer.

Därutöver har verksamma inom CEVS deltagit i ett femtontal seminarier, ett par referensgrupper vid Högskoleverket och Barnombudsmannen, föreläst, arrangerat utbildningsdagar samt producerat läromedel för lärarutbildning, gymnasier och grundskolor.

Särskild lärarutbildning (SÄL)

Göteborgs universitet medverkar i två nationella projekt, KUT (Kompletteringsutbildning till lärare) och SÄL (Särskild lärarutbildning), som är ett samarbete med universiteten i Karlstad och Umeå, Lärarhögskolan i Stockholm och högskolorna i Jönköping och Malmö. KUT- och SÄL-projekten leds av en gemensam ledningsgrupp med representanter från deltagande utbildningsanordnare och Svenska kommunförbundet. Göteborgs universitet ansvarar för den nationella samordningen. Projekten syftar till att minska bristen på behöriga lärare i skolan. Båda satsningarna har som målgrupp personer som redan är anställda och verksamma i skolan. Utbildningarna anordnas på halvfart med distansuppläggning. Undervisningen sker med stöd av en webbplats och är således IT-baserad. Rekryteringen är nationell.

Göteborgs universitet ansvarar i båda projekten för utbildning av förskollärare/fritidspedagoger med anställning i grundskolan. Utbildningen leder till en ny lärarexamen med inriktning mot tidigare år i grundskolan. Dessutom har universitetet ansvar för utbildning inom det allmänna utbildningsområdet för ny lärarexamen samt breddningskurser för att få behörighet i ett nytt ämne. I anslutning till utbildningarna anordnas även kurser för de mentorer, som studenterna har i sina hemkommuner.

Projektet SÄL startade en tredje antagningssomgång vårterminen 2003 med 130 studenter. Höstterminen 2003 startade en fjärde

antagningsomgång omfattade 229 studenter. Under år 2003 har undervisningen inom SÄL motsvarat 271 helårsstudenter och 179 helårsprestationer.

Läroarbetsutbildning för militärer

Inom detta uppdrag har sex officerare deltagit. Fem hade dem har nått en lärarexamen, två med inriktning mot grundskolans senare år och tre mot gymnasieskolan. Uppdraget avslutades 2003-12-31. Den ende kvarvarande studenten kommer att erbjudas möjlighet att avsluta sina studier inom universitetets ordinarie uppdrag.

Extra tilldelade resurser enligt tilläggsbudget 2002

Den förberedande planeringen av utbildningarna har skett i samverkan med berörda lärosäten. Utfallet i helårsstudenter år 2002 och år 2003 redovisas i tabell 7, Särskilda åtaganden.

Till modersmålsläroarbetsutbildningen antogs 38 studenter år 2003. Utbildningens omfattning är 60 poäng och huvuddelen förläggs till år 2004, då den också slutförs. Universitetet räknar med att nå det uppsatta målet, 40 helårsstudenter.

Utökning för utbildningen av lärare i svenska som andraspråk gjordes år 2003. Verksamheten sker i samverkan med Stockholms universitet och högskolan i Malmö och slutförs under år 2004. Den redovisade ökningen mellan åren 2002 och 2003 är 63 helårsstudenter. Universitetet räknar med att inte helt nå det uppsatta målet om ytterligare 80 helårsstudenter.

Ökad antagning till specialpedagogisk påbyggnadsutbildning gjordes också år 2003 och ytterligare 71 studenter antogs under våren. Utbildningen omfattar 60 poäng och kommer att avslutas under hösten år 2004. Antalet helårsstudenter mellan åren 2002 och

Tabell 7 Särskilda åtagande

	2003		2002		2001	
	hst	hpr	hst	hpr	hst	hpr
Basår	94	70	86	73	114	117
Modersmålsläroarbete	8					
Lärare i svenska som andra språk	134		80			
Specialpedagogisk påbyggnad	241		202			

2003 uppvisar en ökning med 39 helårsstudenter. Prognosen är att det tilldelade målet om 100 helårsstudenter kommer att överskridas något.

Pedagogisk utbildning för lärare

Olika former av pedagogisk utbildning för lärare har genomförts under år 2003 i såväl universitetsgemensam form som i särskilt anpassade för olika fakultetsområden. Två högskolepedagogiska kurser som varit gemensamma för alla lärare vid universitetet har genomförts år 2003, Högskolepedagogisk introduktionskurs, fem dagar och Högskolepedagogik 10 poäng. Kursernas innehåll återspeglar företeelser som berör lärare inom högskolan, förberedelser, kunskapssyn, examination och utvärdering.

Vid flera fakulteter inom universitetet erbjöds därutöver pedagogisk fortbildning för lärare, kurser, seminarier, kollegier eller som utvecklingsprojekt. Inom det medicinska området genomfördes en pedagogisk kurs för lärare där 24 lärare deltog. Kursen behandlade undervisning och lärande, examination, PBL-ett exempel på pedagogisk strategi samt den dolda läroplanen.

Andelen lärare som gått den pedagogiska utbildningen år 2003 fördelat per vetenskapsområde framgår av tabell 8.

Ytterligare kurser, gemensamma för universitetets lärare, har varit "Utveckla din lärarroll",

Tabell 8 Pedagogisk utbildning för lärare fördelad per vetenskapsområde

Vetenskapsområde	Antal lärare total	Andel lärare som genomgått ped. utbildning
Humanistiskt-samhällsvetenskapligt	1164	9%
Medicin	479	21%
Naturvetenskap	234	3%

en praktisk pedagogisk kurs om fem dagar samt "Röst, tal och rörelse i undervisningssituationen", 3,5 dagar. Kurserna har tonvikt på muntlig presentation. Därutöver har seminarier och föreläsningar vid enskilda institutioner genomförts i högskolepedagogiska frågor. Cirka 80 personer deltog i dessa varav huvuddelen från verksamheter inom det humanistiskt-samhällsvetenskapliga området. Dessutom genomfördes kurser i klinisk handledning och undervisning med sammanlagt ett femtiotal deltagare inom det medicinska utbildningsområdet.

Övrigt

Basår anordnades till följande program: biologiprogrammet, molekylärbiologiprogrammet, naturvårdsbiologiprogrammet, geovetarprogrammet, marint utbildningsprogram, miljövetenskapligt program, receptarieprogrammet, naturvetenskaplig problemlösning, fysikprogrammet, kemiprogrammet, matematikprogrammet, biomedicinska analytikerprogrammet samt lärarprogrammet. Utfallet under de tre senaste verksamhetsåren framgår av tabell 7.

Enligt anvisningar i regleringsbrevet redovisas antalet nybörjare och helårsstudenter totalt för läkar- och tandläkarprogrammen samt prognos för år 2004 i tabellerna 9 och 10.

För redovisning av verksamheten inom Tjärnö hänvisas till avsnittet Vissa enheter.

Tabell 9 Nybörjare och helårsstudenter på läkarprogrammet inkl. planering för 2004

	vt	ht	s:a	totalt hst
2002	87	87	174	744
2003	87	87	174	770
2004	87	87	174	742

Tabell 10 Nybörjare och helårsstudenter på tandläkarprogrammet inkl. planering för 2004

	vt	ht	s:a	totalt hst
2002	30	30	60	242
2003	30	30	60	236
2004	30	30	60	270

Allmänt

Göteborgs universitet är med sina tio fakultetsnämnder, ett av Nordens största lärosäten. Nämnderna bedriver en omfattande forskning och utbildning och den breda verksamheten har stora fördelar, bland annat genom att den ger möjlighet att samverka över fakultetsgränser och vetenskapsområden. Ett stort antal centrumbildningar och tvärvetenskapliga mötesplatser har etablerats och nya sådana är under utveckling. Den mångfacetterade verksamheten kan dock skapa problem när det gäller att sammanfatta, jämföra och i förlängningen prioritera olika forskningsverksamheter.

Uppdragen inom grundutbildning och forskarutbildning har ökat de senaste åren. Universitetets självklara utgångspunkt är att all grundutbildning skall ha forskningsanknytning. Genom sin tvär- och mångvetenskapliga miljö förstärker universitetet den möjligheten. Dock innebär det att disputerade lärares möjlighet till forskning inom sin anställning minskar alltmer då fler lärare behövs i grund- och forskarutbildningen och motsvarande ökning av fakultetsanslaget har uteblivit. Inom flera områden tas externa medel i anspråk för att finansiera forskarstudier för att på så sätt kunna uppnå regeringens examinationsmål. Det minskar ytterligare möjligheten för disputerade lärare att få medel för att bedriva forskning.

Den externfinansierade forskningen har ökat kraftigt under senare år, liksom en ökad statlig indirekt finansiering via forskningsråd, stiftelser och EU. Det innebär också att forskare måste ägna alltmer tid åt ansökningar och projektadministration.

Ekonomiskt resultat

Universitetets forskningsverksamhet omsätter 2 458 mkr under budgetåret, en ökning med 2 procent jämfört med 2002. Härav avser 160 mkr uppdragsverksamhet. Årets kapitalförändring inom forskning och forskarutbildning redovisar ett överskott på nästan 5 mkr,

att jämföra med ett överskott på 1 mkr för föregående år. Det ekonomiska resultatet för forskningsverksamheten påverkas av redovisat underskott i donationsförvaltningen på 1,7 mkr och av det positiva resultatet för Holdingbolaget på 16 mkr. Den anslagsfinansierade forskningsverksamheten redovisar ett underskott på 6 mkr, medan den bidragsfinansierade delen visar ett överskott på 10 mkr. Den uppdragsfinansierade forskningsverksamheten redovisar ett överskott på knappt 1 mkr.

Det ekonomiska resultatet redovisas per vetenskapsområde i tabell 23. Av överskottet redovisas 19 mkr inom det humanistisk-samhällsvetenskapliga området. Detta beror bland annat på försenad nyrekrytering av forskarassistenter/biträdande lektorer. Inom det medicinska vetenskapsområdet redovisas ett underskott på 4 mkr och inom det naturvetenskapliga vetenskapsområdet redovisas ett underskott på 10 mkr.

I slutet av resultatredovisningen finns en översikt av det ekonomiska utfallet för forskningsverksamheten per vetenskapsområde för perioden 1999-2003.

Universitetsbiblioteket (UB)

De elektroniska "lånen" har ökat och överstiger lånen av tryckt material trots att också utlåningen av tryckt material ökar. Enligt beräkningar ökar utlån av tryckt material med 8 procent till ca 700 000 och elektroniska "lån" med 27 procent till ca 800 000.

Göteborgs universitet har strävat efter att anpassa sina lokaler till att stödja en framväxande problemlösande pedagogik vid universitetet. UB:s sju fysiska bibliotek har tillsammans ett omfattande öppethållande, 7 dagar i veckan och ofta fram till kl. 22. Utöver det generösa öppethållandet i de fysiska biblioteken ger UB tillgång till de digitala samlingarna, katalogerna och dylikt dygnet runt.

Anslagen för huvudbibliotekets verksamhet beslutas av universitetsstyrelsen efter hörande av fakultetsnämnderna. Universitetets kostna-

Tabell 11 Bibliotekskostnader 2001- 2003, belopp i mkr

	2003	2002	2001
Centralbibliotek/huvudbibliotek	151,1	147,7	139,1
Summa inkl lokalkostnader	151,1	147,7	139,1
Summa exkl lokalkostnader	119,1	114,4	109,7
Total omslutning inkl externa medel	4 193	4 022	3 753
Relation inkl lokalkostnader	3,6%	3,7%	3,7%
Relation exkl lokalkostnader	2,9%	2,8%	2,9%
Övrig biblioteksverksamhet	8,0		

der för huvudbiblioteket uppgick till 151 mkr för budgetåret 2003, en ökning med drygt 2 procent jämfört med föregående år. Huvudbibliotekets andel av universitetets totala omslutning, inklusive externa medel, uppgår till nästan 4 procent. För budgetåret 2003 redovisas även en uppskattad kostnad för övrig biblioteksverksamhet som inte ingår i huvudbibliotekets redovisade kostnader. Det gäller i huvudsak kostnader för kvarstående institutionsbibliotek

Särskilda återrapporteringskrav

Åtgärder för att främja mång- och tvärkulturell forskning

Inom universitetets samtliga tio fakultetsnämnders verksamhetsområde bedrivs forskning i samverkan med flera institutioner inom fakulteten, med andra fakultetsområden och med andra lärosäten både nationellt och internationellt. Den utvecklingen har pågått i flera år och under 2003 har ytterligare områden tillskapats. Bland de senast tillkomna centrumbildningarna kan nämnas Centrum för idrottsvetenskap, Centrum för finans, Centrum för tvärvetenskaplig forskning om funktionshinder och handikapp, Centrum för mänskliga rättigheter samt Centrum för globala genderstudier.

Några fakultetsnämnder avsätter särskilda resurser för att stimulera samverkan. Huma-

nistiska fakultetsnämnden har under året tilldelat medel till samarbetsprojekt inom fakulteten, vilka omfattar minst tre ämnen. Flera av de projektansökningar som inte tilldelades medel etablerade ändå samarbete. Inom ramen för VÅRDAL-institutet sker samarbete inom såväl forskning som forskarutbildning med Sahlgrenska akademien, samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden, Lunds universitet, Västra Götalandsregionen och Region Skåne.

Övertagandet av forskning inom hudallergi/haptenkemi

Verksamheten vid dermatokemi, Arbetslivsinstitutet (ALI), övertogs 2002-01-01 av institutionen för kemi, naturvetenskapliga fakulteten. Till Göteborgs universitet överflyttades då fyra personer, en professor, två forskare och en doktorand.

Läkemedelskemi är en strategiskt viktig verksamhet för institutionen för kemi. Överflyttning av dermatokemi från ALI innebar ett betydande positivt tillskott till institutionens verksamhet. Forskningen är inriktad på syntes och strukturbestämning av allogen ämnen, en verksamhet som väl passar in i institutionens verksamhet. Samarbete med Sahlgrenska akademien har etablerats under 2003 och kommer att fortgå främst genom samfinansiering av dermatologer. Under år 2003 har en konferens genomförts i ämnet.

Läraryr utbildningsanknuten forskning

Vid den utbildningsvetenskapliga fakulteten bedrivs verksamhet inom områden med inriktning mot pedagogisk forskning. Sedan lång tid tillbaka genomförs nationellt och internationellt uppmärksammat skolforskning, som behandlar såväl organisation och genomförande som elevstudier avseende kunskapsinhämtande, benägenhet till fortsatta studier samt frågor som rör vuxnas studiesituation.

År 2003 avsattes 2,2 mkr av centrala medel för läraryr utbildningsanknuten forskning och

forskarutbildning. Syftet är att främja utvecklingen av denna forskning inom det utbildningsvetenskapliga forskningsområdet. Forskningsmedel har delats ut till åtta projekt, som valts ut från totalt 19 ansökningar.

Under året har centrum för utbildningsvetenskap och lärarforskning (CUL) inrättats. Arbetet inom detta centrum skall bedrivas i nätverksform och i samverkan med högskolor och kommuner i Västsverige.

Internationella kontakter och EU-projekt

Inom samtliga fakulteter vid Göteborgs universitet bedrivs ett omfattande och mångfacetterat internationellt forskningssamarbete med utbyte av såväl forskare som doktorander.

Det universitetsgemensamma dataregistret över långvarigt internationellt samarbete omfattar f.n. drygt 2 000 projekt. Av dessa avser knappt hälften, ca 850 poster, forskarutbildning och/eller forskning. De allra flesta forskningskontakter finns traditionellt i Nordamerika, men under senare år har det europeiska forskningssamarbetet ökat markant bl. a. genom de finansieringsmöjligheter som erbjudits inom EU:s ramprogram. Göteborgs universitet har även ett brett forskningssamarbete med utomeuropeiska regioner och som enda svenska universitet centrumbildningar för forskning och utbildning om och med samtliga världsregioner.

Inom EU:s femte ramprogram har Göteborgs universitet godkänts för 118 projekt och 18 av dessa har givits ansvar för koordinering. Utanför ramprogrammet finns ytterligare sju projekt, t. ex. inom INTAS, där universitetet har koordineringsansvar för tre. De totalt 125 projekten har haft en sammanlagd budget motsvarande 22,6 miljoner euro. Inom sjätte ramprogrammets första omgång har fram till december 31 projekt beviljats Göteborgs universitet. Några av dem involverar flera enheter inom universitetet. Universitetet koordinerar tre av dessa nya projekt inom sjätte ramprogrammet. Beviljade medel hittills är 8,9

miljoner euro. Beslut om medel för sju av de beviljade projekten är ännu inte klara.

Under år 2003 har därutöver inkommit till Göteborgs universitet

EU-medel från Bryssel för forskning	41 mkr
EU-medel från myndigheter i Sverige	3,5 mkr
EU-medel Tempus	0,2 mkr

Ett flertal intressanta forskningsprojekt har initierats/genomförts inom ramen för Jean Monnet Centre of Excellence. Bland dessa återfinns en studie kring EU-toppmötet i Göteborg år 2001, en konferens om europeisk integration med särskild fokusering på de nya medlemsländerna i öster samt forskning kring orgelenovering och orgelkulturvet.

Internationell publicering

Universitetsbiblioteket har under 2002 och 2003, tillsammans med företrädare från andra lärosäten, deltagit i diskussioner med utbildningsdepartementet, Vetenskapsrådet och VHS bl.a. om hur man skulle hantera regleringsbrevets uppdrag att redovisa lärosätets internationella publicering. Det framkom mycket tidigt att alternativet att göra uttag ur Web of Science:s (ISI) citeringsdatabaser, med artiklar och avgivna referenser från ett urval internationella prestigetidskrifter, inte var en tillämplig metod för alla ämnesområden. Att använda *citeringar* (referenser avgivna i ISI:s tidskriftsurval) ur Web of Science kan vara en metod för vissa ämnesområden, nämligen STM (Science/Technology/Medicine)-ämnen. Eftersom databasen ännu inte har distribuerats för lokal användning har det inte varit möjligt att göra en fullständig redovisning. I databasen finns det också en avsevärd eftersläpning - upp till 8 månader - av registreringen av material från 2003. Arbetet har därför utgått från år 2002.

Med hjälp av särskilda dataprogram, har referenserna författade av forskare från Göteborgs universitet från 2002 utvunnits ur ISI:s citeringsdatabas. Inom materialet har även namnformer för institutioner standardiserats

Tabell 12 Göteborgs universitets publicerade artiklar i Web of Science (ISI) 2002

Vetenskapsområde	Antal artiklar
Hum-sam	93
Medicin	1 451
Naturvetenskap	737
Totalt	2 281

och bearbetats. Dessutom har ett stort arbete lagts ned på att åstadkomma en avgränsning mot Chalmers och Sahlgrenska universitets-sjukhusets forskning.

För de stora allmänuniversiteten, vars verksamhet endast ofullständigt förtecknas, är detta mått inte alls rättvisande. Nackdelarna blir särskilt tydliga när det gäller humaniora och stora delar av samhällsvetenskaperna. Ulrichs periodicals dictionary, den ledande internationella förteckningen över tidskrifter, förtecknar 21 000 löpande referee-tidskrifter i världen. Enligt den förteckning som finns över Web of Science:s indexerade tidskrifter (Journal Citation Reports) täcks sammanlagt 9 500 tidskrifter in.

Antalet publicerade artiklar och citeringsmönstret visar att medicinska och naturvetenskapliga området är helt dominerande. Anmärkningsvärt är att med denna metod uppvisar den minsta fakulteten vid Göteborgs universitet, vårdvetenskapliga fakulteten, ensamt nästan lika många publicerade artiklar som hela mångfalt större området för humaniora och samhällsvetenskap tillsammans.

Jämställdhet

En väsentlig del av jämställdhetsarbetet vid Göteborgs universitet innebär åtgärder för re-

Tabell 13 Nyrekryterade professorer 2003. Andel kvinnor i procent.

Vetenskapsområde	2003	% kv.	2002	% kv.	2001	% kv.
Hum-sam	11	18%	13	15%	25	8%
Medicin	19	16%	12	33%	28	36%
Naturvetenskap	8	38%	13	0%	11	9%
Totalt	38	21%	38	16%	64	20%

Tabell 14 Antal nyrekryterade professorer per forskningsämne 2003

Forskningsämne	Totalt	varav kv
Humaniora/religion	5	1
Samhällsvetenskap	6	1
Matematik	1	
Naturvetenskap	8	2
Medicin	16	3
Odontologi	1	
Övrigt	1	1
Totalt	38	8

krytering av underrepresenterat kön till lärar- och forskaranställningar liksom till ledande poster. Detta arbete går mycket långsamt. Det finns flera orsaker till det. En är bristen på medel för inrättande av rekryteringstjänster t.ex. som forskarassistent och övriga post-doc-anställningar. En annan orsak är att trots att formella hinder inte längre finns för jämställdhet, så finns effektivt verkande informella hinder inom existerande strukturer. Två huvuduppgifter i det långsiktiga jämställdhetsarbetet på Göteborgs universitet är dels att tillskapa fler rekryteringstjänster, dels att synliggöra de mekanismer som medför ojämsställda villkor, ge kunskap om dessa och se till att verksamma styrmedel anvisas för att åstadkomma jämställdhet.

I universitetets jämställdhetsplan 2003 - 2006 har konkreta jämställdhets- och rekryteringsmål formulerats för lärare och forskare. Dessutom anges vem som på respektive nivå är ansvarig för att målen skall uppnås. Under 2003 har ett omfattande kunskapsmaterial om meritvärdering tagits fram. Det är baserat på en studie av tjänstetillsättningar av professorer, lektorat och forskarassistenter på tre fakulteter under fem år. Jämställdhetskommittén har vidare tagit fram ett förslag till handlingsprogram för aktiv rekrytering, då extraordinära samlade insatser krävs för att förändra den rådande könsmissiga obalansen främst bland lärare och forskare.

Universitetet har uppställt som mål att minst 1/3 av de nya professorerna skall vara

Tabell 15 Personal per vetenskapsområde (heltidsekvivalenter per oktober). Andel kvinnor i procent.

Personalkategorier	Hum-sam	% kv	Medicin	% kv	Natur	% kv	Övrigt	% kv	Totalt	% kv	2002	% kv	2001	% kv
Professor	157	21%	189	21%	99	17%	2		447	20%	413	19%	386	19%
Lektor	417	40%	87	50%	77	22%	4	25%	585	39%	564	38%	538	34%
Adjunkt	370	59%	81	95%	7	29%			458	65%	463	62%	468	63%
Forskarassistent	18	46%	31	56%	25	36%			73	47%	65	52%	70	56%
Doktorand	283	56%	109	71%	188	49%	6	17%	586	56%	597	57%	603	56%
Annan undervisande och forskande personal	319	51%	286	70%	132	33%	17	36%	754	55%	684	53%	589	52%
Teknisk, administrativ och bibliotekspersonal	538	65%	540	83%	138	62%	573	67%	1789	71%	1745	72%	1775	72%
Totalt	2101	52%	1322	68%	667	40%	603	65%	4 692	57%	4 531	57%	4 428	56%

kvinnor år 2006 och minst 40 procent av lektorerna. Målet för adjunkter är däremot att så många som möjligt skall bli behöriga att anställas som lektorer. Under 2003 nyrekryterades 8 kvinnliga professorer, vilket innebär att 20 procent av samtliga professorer är kvinnor, se tabell 13, 14 och 15

Könsfördelningen bland lektorer börjar bli mer jämställd och målet 40 procent förväntas bli uppfyllt år 2004. Skillnaderna är dock stora mellan fakulteterna. Humanistiska fakulteten har ökat sin andel kvinnliga lektorer bl.a. genom aktiv rekrytering liksom den samhällsvetenskapliga fakulteten som tidigare avsatt medel för t.ex. adjunkter att meritera sig att söka lektorat. Medicinska fakulteten har avsatt medel för att rekrytera lärare från underrepresenterat kön. Vid den naturvetenskapliga fakulteten är 22 procent av lektorerna kvinnor. Inga aktiva rekryteringsåtgärder har vidtagits under 2003. Fakultetens mål är att 40 procent skall vara kvinnor av nyrekryterade till lärar- och forskaranställningar år 2005.

Rekryteringstjänster har en jämn könsfördelning. Problemet är istället att antalet forskarassistenttjänster har minskat med hälften de senaste fem åren. Bristen på rekryteringstjänster är ett stort problem och försvårar aktiv rekrytering eftersom karriärmöjligheter för unga nydisputerade saknas. Det krävs en kraftfull satsning på rekryteringstjänster de kommande åren. Andelen forskare som finansieras på externa anslag har ökat. För dessa fors-

kare finns ingen definierad karriärgång inom universitetet.

Andelen anställda kvinnor och män i alla anställningskategorier redovisas i tabell 15. Uttryckt i heltidsekvivalenter har universitetets anställda ökat med fyra procent. Motsvarande ökning har i stort skett inom de olika vetenskapsområdena, utom för det naturvetenskapliga som minskat med två procent. Vid universitetets naturvetenskapliga fakultet har en omstrukturering av verksamheten genomförts under ett par år och antalet anställda har minskats.

Göteborgs universitet är en kvinnodominerad arbetsplats (anställda och studenter) som styrs till stor del av män. I universitetets jämställdhetsplan 2003-2006 anges som mål att under perioden nå en jämnare köns- och maktfördelning av kvinnor och män i universitetets olika ledningsfunktioner. I den ledarutbildning som genomförts under året, har 100 kvinnor och 56 män deltagit. Styrelsen har beslutat att förslag till val av prefekter och andra ledningsfunktioner skall innehålla representanter från båda könen.

För särskild redovisning av Nordicom, institutionen för genusvetenskap och nationella sekretariatet för genusforskning hänvisas till avsnittet "Vissa enheter".

Allmänt

Antalet forskarstuderande med aktivitetsgrad 10 procent eller mer är 2 464 och för tre fjärdedelar är aktiviteten minst 50 procent. Drygt hälften är kvinnor. Jämfört med föregående år innebär det inte någon större förändring. Till forskarutbildning antogs 359 studenter år 2003, en minskning med 5 procent jämfört med 2002. Fördelningen av de nyantagna mellan vetenskapsområden är densamma som föregående år. Till utbildning som leder till doktorsexamen har 324 personer antagits, vilket innebär en minskning med 14 procent. Andelen kvinnor har ökat med sju procentenheter till 62 procent. Endast två personer, båda kvinnor, antogs år 2002 till forskarutbildning med målet att erlagga licentiatexamen. År 2003 har antalet ökat till 35 personer, varav 27 är kvinnor.

Framför allt fakultetsnämnder inom humanistisk-samhällsvetenskapliga området uppger att söktrycket minskat jämfört med före 1998 års reform. Här påpekas att möjligheten till finansiering kan bli ett önskat meritvärde vid antagningen och kan leda till att en mer kvalificerad sökande utan egen försörjning inte antas till förmån för en som har godtagbar finansiering. Inom det medicinska området ser man ingen försämring av sökandetrycket efter reformen.

Flertalet fakultetsnämnder har beslutat att en handledare skall vara docentkompetent. Handledarutbildning är ofta ett av kraven för att uppnå den kompetensen. Biträdande handledare förekommer, men huvuddelen av fakultetsnämnderna inom humaniora och samhällsvetenskap bedömer att den extra kostnaden blir alltför hög.

Vid några fakultetsnämnder ges introduktionskurser för doktorander. Den humanistiska fakultetsnämnden ger t. ex. information om upprättandet av individuella studieplaner, handledarkontakter, fakultetsgemensamma

kurser o.d. Kursen vid utbildningsvetenskapliga fakultetsnämnden är obligatorisk och omfattar 10 poäng. Den ger en introduktion av nämndens discipliner, en orientering om den forskning som bedrivs, behandlar forskningsetiska frågor samt praktiska villkor för forskarstudier. Kursen skall ge ett stöd för att komma igång med avhandlingsarbetet.

Studiestöd

Lärare och handledare ägnar mycket tid att söka externa medel till doktorander för att lösa kravet på finansiering, ofta med liten utdelning. Forskarstuderande kan också finansiera sina studier inom ramen för en anställning, inom eller utanför lärosätet. Ofta sker då studierna på halvtid, vilket innebär minst åtta års studier. Så lång anställningstid kan var svår att överblicka för en arbetsgivare. Inom i första hand humanistisk-samhällsvetenskapliga området har forskarstuderande anställningar som biträdande forskare och deltar i externfinansierade forskningsprojekt. Av doktoranderna inom medicinska området har 40 procent extern finansiering jämfört med 25 procent vid de två övriga vetenskapsområdena.

Framför allt vid utbildningsvetenskapliga fakultetsnämnden och Handelshögskolans fakultetsnämnd har doktorander, som är anställda vid högskolor utan relevant forskarutbildning, antagits. För vissa forskningsämnen kan stipendier sökas.

Antal doktorandanställningar har samma omfattning som förra året. Utryckt i heltids-ekvivalenter innebär det dock en minskning med två procentenheter. Andelen kvinnor minskar med två procentenheter och jämfört med föregående år sker en förskjutning till högre ålder för både kvinnor och män. I åldersgruppen under 34 år återfinns 60 procent av kvinnorna och 71 procent av männen. Den innebär en minskning med en procentenhet för kvinnor och fyra för män.

Tabell 16 Antal utbildningsbidrag per vetenskapsområde och kön samt finansiering

Vetenskapsområde	2003				2002				2001			
	Anslag	Extern	Kv	Män	Anslag	Extern	Kv	Män	Anslag	Extern	Kv	Män
Humanistisk-samhällsvetenskapligt	102	13	63	52	77	15	46	46	49	9	26	32
Medicinskt	58	43	73	28	62	37	68	31	65	41	84	43
Naturvetenskapligt	47	57	59	45	51	49	44	56	88	39	50	56
Totalt	207	113	195	125	190	101	158	133	202	89	160	131

Antal utbildningsbidrag ökar med 10 procent jämfört med år 2002, från 291 till 320. Andelen kvinnor ökar med sju procentenheter. Åldersfördelningen för både män och kvinnor har förskjutits men åt olika håll. Uttryckt i heltidsekvivalenter återfinns 85 procent av männen i åldersgruppen upp till 34 år, jämfört med 79 procent år 2002. Bland kvinnorna återfinns 73 procent i åldersgruppen upp till 34 år, jämfört med 78 procent år 2002. Trenden är således att utbildning ges till fler yngre män och fler äldre kvinnor.

Flera av fakultetsnämnderna vid Göteborgs universitet har beslutat att finansiering av forskarstuderande skall inledas med utbildningsbidrag, vilket efter halva studietiden omvandlas till en doktorandanställning. Detta kan till viss del förklara ökningen av utbildningsbidrag.

Forskarexamina

Examinationen i forskarutbildningen har ökat totalt sett och i huvudsak inom två vetenskapsområden, humanistisk-samhällsvetenskapligt och medicinskt. Den största ökningen jämfört med föregående år sker inom det humanistisk-samhällsvetenskapliga området, en ökning med 36 procent, där andelen kvinnor har ökat med åtta procentenheter. Andelen kvinnor ökar inom alla vetenskapsområden. Från och med 2003 kan forskarstuderande avlägga teologie licentiat- och teologie doktorsexamen.

Regeringen har angivit mål för examination i forskarutbildning under perioden 2001-2004. Examina inom humanistisk-samhällsvetenskapliga områden har redan år 2003 nått målet. Det medicinska vetenskapsområdet har

Tabell 17 Forskarutbildningen - ackumulerad aktivitet samt forskarexamina 2001-2003

Vetenskapsområde	Doktorsexamina som inte föregåtts av licentiatexamen ¹	Antal doktors-examen som föregåtts av licentiatexamen ¹	Antal licentiat-examina ¹	Antal examina i forskarutbildningen, omräknade enligt fotnot ²		
	antal dr.ex.	antal dr.ex.	antal lic.ex.	2003	2002	2001
Humanistisk-samhällsvetenskapligt	117	27	28	145	116	112
Medicinskt	98	14	16	113	97	108
Naturvetenskapligt	43	18	24	64	63	65

¹ Antal examina, utan omräkning

² Doktorsexamen räknas som en examen, om den inte föregåtts av licentiatexamen. Doktorsexamen som föregåtts av licentiatexamen och licentiatexamen räknas som en halv examen.

Tabell 18 Antal personer i forskarutbildning per vetenskapsområde 2003

	Hum-sam		Med		Natur		Totalt		2002		2001	
	Tot	kv%	Tot	kv%	Tot	kv%	Tot	kv%	Tot	kv%	Tot	kv%
Doktorandtjänster	290	56%	112	71%	198	48%	600	56%	602	58%	606	56%
Utbildningsbidrag	115	55%	101	72%	104	57%	320	61%	291	54%	291	55%
Nyantagna dr ex	138	58%	147	66%	39	64%	324	62%	376	55%	359	62%
Nyantagna lic ex	3	67%	11	73%	21	81%	35	77%	2	100%		
Doktorsexamina	144	51%	112	59%	61	52%	317	54%	260	46%	270	48%
-varav som föregåtts av lic.ex.	27	44%	14	64%	18	39%	59	47%	38	55%	47	45%
Licentiatexamina	28	36%	16	81%	24	38%	68	46%	70	48%	74	54%
Nettotid dr.ex. terminer	9		6		8		8		8		7,3	
Nettotid lic.ex. terminer	5,6		3,3		6,3		5,6		5,6		*)	

*)Nettotid för lic.ex., utfärdade tidigare år, kan inte erhållas ur det tekniska systemet (LADOK)

Särskilda återrapporteringskrav

Genomsnittlig nettostudietid i forskarutbildningen

efter tre år uppnått 348 examina vilket motsvarar 77 procent. Antalet examina har här ökat något jämfört med 2002, men prognosen blir att målet inte nås. För det naturvetenskapliga området är målet för fyraårsperioden 220 examina. Hitills har universitetet uppnått 87 procent av målet och räknar med att nå uppsatt mål för detta vetenskapsområde.

Genomsnittstid skall beräknas utifrån nettostudietiden. Universitetet har beräknat detta som den totala rapporterade aktiviteten för doktorander och därur tagit medianen mätt i terminer. Genomsnittliga nettostudietiden är för både doktorsexamen och licentiatexamen totalt sett densamma som föregående år.

Tabell 19 Antal personer i forskarutbildning per forskningsämne 2003

	Hum	Rätt	Sam	Ma	Teknik	Natur	Med	Odont	Övr
Doktorandtjänster	117	3	168	11	7	181	98	9	6
Utbildningsbidrag	60		53			104	86	7	10
Nyantagna dr. ex.	52		85	1	6	33	140	5	2
Nyantagna lic. ex.	1		2		2	12	13	5	
Doktorsexamina	49	3	88	3	10	49	106	5	4
-varav som föregåtts av lic.ex.	2		24	3	2	13	14	1	
Licentiatexamina	3		23	3	2	19	11	4	3
Nettotid dr.ex. terminer	11	6,6	8,5	8	6,7	8,1	6	4,8	8,8
Nettotid lic.ex. terminer	4,1		6,1	5,8	6,4	6	3,4	1,5	8,7

Forskarstuderandes deltagande i undervisning

Doktoranders undervisning inom grundutbildningen är av samma omfattning som tidigare år. Sett i relation till olika vetenskapsområden undervisar doktorander mest inom naturvetenskap, uppskattningsvis 12 procent av heltid. Naturvetenskapliga fakultetsnämnden har beslutat att alla som antas till forskarutbildning, skall genomgå en obligatorisk kurs i naturvetenskapligt orienterad högskolepedagogik.

Samverkan i forskarutbildningen

Samverkan i forskarutbildningen sker i stor omfattning både på fakultetsnivå och institutionsnivå. Kurser anordnas gemensamt för institutioner, fakulteter och lärosäten och handledare rekryteras mellan olika vetenskapsområden. Exempel på sådana kursers innehåll är orientering om forskningsområden, vetenskapsteoretisk översikt, teori- och metodkurser, forskningsetiska frågor, rapport- och avhandlingsskrivande på svenska och engelska. Samverkan i forskarutbildningen mellan fakultetsnämnder eller lärosäten sker ofta i form av forskarskola. Framför allt vid utbildningsvetenskapliga fakultetsnämnden och Handelshögskolans fakultetsnämnd finns ett antal doktorander som är anställda vid högskolor utan relevant forskarutbildning och bedriver sina studier vid Göteborgs universitet.

Internationalisering

Vid universitetet bedrivs, som tidigare nämnts, ett omfattande och mångfacetterat internationellt forskningssamarbete med betydande utbyte av såväl forskare som forskarstuderande. Av dessa avser knappt hälften, cirka 850 personer, forskarutbildning och/eller forskning. Det internationella samarbetet i forskarutbildningen organiseras till största delen av insti-

Tabell 20 Forskarstuderandes undervisning per vetenskapsområde (mätt i procent av heltidsekv.)

Vetenskapsområde	2003	2002	2001
Hum-Sam	3%	2%	3%
Medicin	4%	4%	6%
Naturvetenskap	13%	14%	14%
Totalt	6%	6%	7%

tutionerna. I det internationella forskarsamarbetet medverkar handledare som också involverar sina doktorander i arbetet. Doktoranderna deltar i kurser vid utländska universitet och internationella konferenser. Gästforskare föreläser på forskarutbildningen. Vid några fakultetsnämnder har särskilda medel avsatts för att bidra till doktorandernas deltagande i internationella konferenser och/eller forskningsprojekt. Vid samtliga fakulteter rekryteras en stor del av opponenter, ledamöterna i betygsnämnder och sakkunniga från lärosäten i andra länder.

Från och med 2003 kan universitetet sända doktorander till University of California, Berkeley, som genom ett särskilt samarbetsavtal erbjuder plats åt fyra forskarstudenter per år. Det internationella utbytet för forskarstuderande, vilka läser poänggivande delar, omfattar 116 personer år 2003. Det är en ökning med 22 procent jämfört med föregående år. 65 personer av dem är utresande. 60 procent av utbytet sker inom Europa, 13 procent med USA samt övriga 27 procent till andra delar av världen.

Läro- och utbildningsanknuten forskarutbildning

Sedan mitten av 1970-talet har det bedrivits forskarutbildning med direkt anknytning till läro- och utbildning. Inledningsvis fanns forskarutbildning i pedagogik med ämnesmetodisk inriktning. För behörighet till denna utbildning krävdes läro- och utbildning. Doktoranderna var till att börja med dubbelanknutna dvs registrerade både på pedagogiska institutionen

och en ämnesinstitution. En forskarskola i ämnesdidaktik inrättades med hjälp av extra medel 1996 och sedan 1999 finns ämnesdidaktik med olika inriktningar som ett reguljärt forskarutbildningsämne.

Centrum för utbildningsvetenskap och lärarforskning har inrättats under året med uppgift att utveckla en forskarskola i utbildningsvetenskap. Verksamheten skall bedrivas i nätverksform i samverkan mellan fakulteter, kommuner och högskolor i västra regionen. Starten beräknas till år 2005.

Utöver forskarutbildning, som speciellt riktar mot lärarutbildade kan också konstateras att en majoritet av doktoranderna i ämnet pedagogik har lärarutbildning och lärarerfarenhet.

Handledarutbildning

Fakultetsnämnder som ansvarar för huvuddelen av forskarutbildningen inom universitetet ställer krav på att handledare har docentkompetens. För att erhålla docentkompetens ställs därför krav på eller rekommenderas genomförd pedagogisk utbildning och/eller handledarutbildning.

Handledarutbildning erbjuds såväl gemensamt för hela universitetet som vid flera fakultetsnämnder.

Förutom att erbjuda utbildning anordnar flera fakultetsnämnder konferenser och seminarier för handledare varje år för att diskutera kvalitet och utveckling i forskarutbildning.

Den universitetsgemensamma utbildningen i vetenskaplig handledning har under året haft sammanlagt 73 deltagare, 11 från det humanistisk-samhällsvetenskapliga vetenskapsområdet och 62 från det medicinska. Det är en minskning jämfört med föregående år med en fjärdedel och gäller i huvudsak det humanistisk-samhällsvetenskapliga området.

Kursen omfattar två heldagar och behandlar hela handledningsområdet, dvs från

författningsmässiga texter över handledarens roll under olika faser av avhandlingsarbetet till olika former av återkoppling till doktoranden.

Flera av fakultetsnämnderna anordnar egen fortbildning för handledare och ofta i samverkan med andra fakulteter. Utöver den universitetsgemensamma kursen har ytterligare femtiotalet handledare på så sätt deltagit i utbildning och fortbildning inom det humanistisk-samhällsvetenskapliga området.

Jämställdhet

Sett utifrån hela universitetet har könsfördelningen bland doktorander varit jämn under den senaste femårsperioden. Andelen kvinnliga forskarstuderande har ökat successivt, framför allt inom medicin, och uppnår 66 procent år 2003. Könsfördelningen inom vårdvetenskap och utbildningsvetenskap speglar kvinnodominansen på underliggande nivå. Två huvuduppgifter i det långsiktiga jämställdhetsarbetet vid universitetet är dels att tillskapa fler rekryteringstjänster, dels synliggöra de mekanismer som medför ojämställda villkor, ge kunskap om dessa och se till att verk samma styrmedel anvisas för att åstadkomma jämställdhet. Under året har ingen särskild åtgärd skett för att få en jämnare könsfördelning vid anställning som doktorand och beslut om utbildningsbidrag.

Forskar skola i genomik och bioinformatik

Forskar skolan i genomik och bioinformatik har 25 doktorander med full finansiering knutna till skolan. I stort sett alla antogs under verksamhetsår 2002. Under 2003 har en ny typ av doktorander antagits, associerade doktorander, där den huvudsakliga finansieringen kommer från externa medel. Forskar skolan finansierar för dessa studenter deras deltagande i arrangemang anordnade via forskar skolan, t.ex. minisymposium, work-

shop, kurser, sommarskolan och konferenser. Avsikten är att ytterligare bredda möjligheterna för fler att ta del av de mångvetenskapliga aktiviteterna och att öka den kritiska massan för forskarskolan. Under 2003 antogs 14 associerade doktorander. Totalt innebär detta att skolan nu har 39 doktorander. Av dessa kommer 14 från Lunds universitet, 10 från Chalmers tekniska högskola, 11 från Göteborgs universitet, två från högskolan i Halmstad och två från högskolan i Skövde. Under slutet av 2003 utlystes ytterligare 11 associerade doktorandanställningar.

Organisatoriskt är de fyra partnerhögskolorna involverade i verksamheten genom att alla har representanter i forskarskolans styrelse, som sammanträder 4-5 gånger per år. Doktoranderna inom forskarskolan har två styrelserepresentanter. Även i den övriga verksamheten deltar partnerhögskolorna aktivt. Forskarskolan anordnar varje kvartal ett minisymposium, Open Day in Genomics and Bioinformatics, som är öppet för alla intresserade. Ansvar för denna aktivitet cirkulerar mellan de olika lärosätena. Under 2003 har forskarskolan anordnat och finansierat sju doktorandkurser. Alla lärosäten har under året ansvarat för någon dessa.

I samband med den årliga konferensen i ”Functional Genomics”, arrangerades en workshop där alla projekt inom forskarskolan presenterades och diskuterades. Med vid samlingen var i stort sett alla doktorander och flertalet av handledarna.

Forskarskola i språkvetenskap

Forskarskolan i språkvetenskap är en mångvetenskaplig forskarskola som inrättades i mars 2001. Totalt är 33 doktorander (varav fyra med egen försörjning) antagna. Av dessa kommer sju från Göteborgs universitet, som är värduniversitet, två från Växjö universitet, två från högskolan i Borås, fyra från Linköpings

Tabell 21 Antagna doktorander per vetenskapsområde vid forskarskolan i genomik och bioinformatik

Vetenskapsområde	Antal antagna ord. doktorander		Antal antagna assoc. doktorander	
	Totalt	varav kv	Totalt	varav kv
Naturvetenskap	21	9	8	4
Medicin	4	2	6	5

universitet, fyra från Uppsala universitet, sex från KTH, fyra från Stockholms universitet, två från högskolan i Skövde, en från Lunds universitet och en från Chalmers tekniska högskola. Ett särskilt samarbete mellan värduniversitet och partnerhögskolor reglerades genom att minst två doktorander vid vardera partnerhögskola skall antas till forskarskolan. Detta åtagande har i och med 2002 års antagning uppfyllts.

Ytterligare samverkan sker genom partnerhögskolornas deltagande i ledningsgruppen och att föreståndarskapet är delat. 15 procent ligger på representanten vid en av partnerhögskolorna, Växjö universitet, 15 procent på ledamoten från Linköpings universitet och 20 procent på ordföranden vid Göteborgs universitet.

Tabell 22 Antagna doktorander per vetenskapsområde vid forskarskolan i språkvetenskap

Vetenskapsområde	Antal antagna doktorander	
	Totalt	varav kv
Hum-sam	20	12
Naturvetenskap	13	4

Tabell 23 Intäkter och kostnader för verksamhetsgren forskning/forskarutbildning per vetenskapsområde 2003

Forskning/ forskarutbildning	Humanistiskt-sam- hällsvetenskapligt vetenskapsområde	Medicinskt vetenskaps- område	Naturveten- skapligt veten- skapsområde	Göteborgs universitet totalt
Verksamhetens intäkter				
Intäkter av anslag	364 855	577 200	210 747	1 152 800
Intäkter av avgifter m.m.	81 826	121 465	19 120	222 411
Intäkter av bidrag	298 566	363 328	231 082	892 965
Finansiella intäkter	12 488	19 197	1 594	33 276
Summa intäkter	757 725	1 081 189	462 542	2 301 457
Verksamhetens kostnader				
Kostnader för personal	-527 467	-519 117	-266 459	-1 306 073
Kostnader för lokaler	-93 857	-73 167	-56 809	-221 575
Övriga driftskostnader	-108 741	-407 605	-112 648	-636 927
Finansiella kostnader	-3 038	-9 082	-3 646	-15 886
Avskrivningar	-17 793	-79 424	-37 134	-135 525
Summa kostnader	-740 0897	-1 088 395	-476 696	-2 315 987
Saldo	12 485	3 039	3 636	19 160
Utfall	19 314	-4 167	-10 517	4 630
Varav uppdragsfinansierad forskar/forskarutbildning				
Verksamhetens intäkter				
Intäkter av anslag	0	2 377	0	2 377
Intäkter av avgifter m.m.	68 901	75 705	8 637	153 243
Intäkter av bidrag	157	173	20	350
Finansiella intäkter	743	793	168	1 704
Summa intäkter	87 726	79 048	8 825	157 674
Verksamhetens kostnader				
Kostnader för personal	-53 774	-53 415	-5 382	-112 216
Kostnader för lokaler	-592	-2 711	-171	-3 554
Övriga driftskostnader	-14 900	-220 206	-2 027	-37 323
Finansiella kostnader	15	5	0	19
Avskrivningar	-1 074	-2 810	-280	-4 250
Summa kostnader	-70 326	-79 138	-7 860	-157 324
Transfereringar				
Erhållna medel	2 447	0	0	2 447
Lämnade bidrag	-2 046	0	0	-2 046
Saldo	401	0	0	401
Utfall	-124	-90	965	751

kompetensförsörjning

Redovisningen av kompetensförsörjningen vid Göteborgs universitet bygger på verksamhetsuppdrag år 2003 och verksamhetsplan för åren 2004 – 2006 samt universitetsgemensam redovisning och redovisningar från fakultetsnämnder (motsv.).

Kompetensförsörjningsarbetet vid universitetet måste spegla verksamhetens huvuduppgifter och där ur dess organisering. Universitetet vill också framhålla vikten av ett integrerat seende ur kompetensförsörjningsperspektiv mellan verksamhetens uppdrag, personal och ekonomiska resurser.

Personal

Vid Göteborgs universitet finns 5 281 personer anställda, exklusive externfinansierade adjungerade professorer, (oktober 2003). Av dessa är 2 991 (57%) kvinnor och 2 290 män (43%). Fördelningen mellan anställda tills vidare och visstidsanställda är 54 respektive 46 procent, vilket motsvarar 2002 års fördelning. Medelåldern för både män och kvinnor är 45 år. De flesta anställda tillhör åldersgruppen 45-54 år (26%). Medelåldern är högre än vad som gäller på arbetsmarknaden i

sin helhet, men ligger i paritet med förhållandena vid andra lärosäten. Orsaken till den höga medelåldern är att verksamheten kräver personal med hög utbildningsnivå där kompetensuppbyggnaden stäcker sig över lång tid.

Personal- och lönekostnaderna uppgår till 2 274 mkr för år 2003 och utgör 55 procent av universitetets totala omslutning. År 2002 utgjorde personal- och lönekostnaderna 53% av den totala omslutningen. Personal- och lönekostnaderna har ökat med 177 mkr (8%) jämfört med år 2002. Denna kostnadsökning skall analyseras och korreleras med såväl ökning av verksamhetsvolymen som externa medelsökningar.

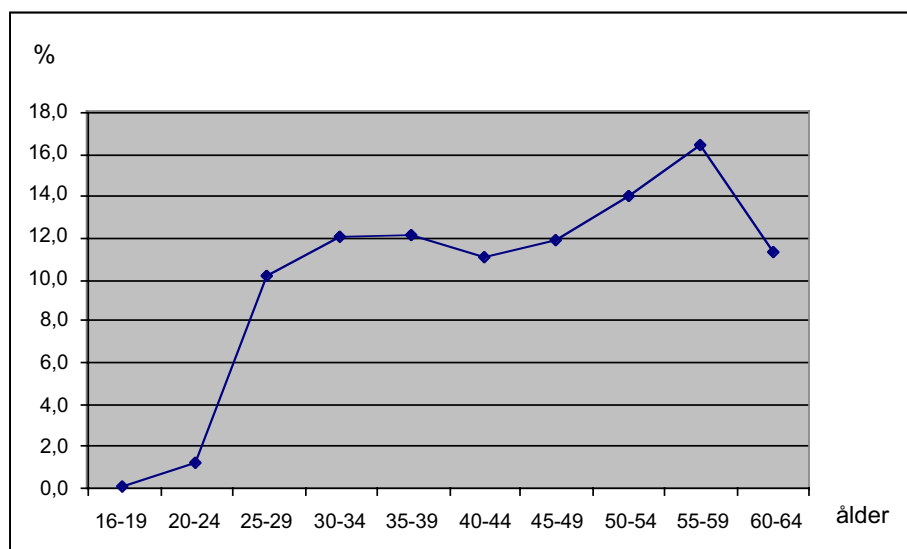
Under år 2003 har ett brett arbete kring begreppet personalekonomi fördjupats. Utbildningsinsatser har genomförts och analysarbete pågår. I hel- och halvårsbokslut ingår nyckeltal – redovisning – jämförelser.

Åldersstruktur

Åldersstrukturen vid universitetet framgår av diagram 1.

I redovisningen om åldersstrukturen utgår universitetet från pensionsavgång vid 65 års

Diagram 1 Ålderstrukturen vid Göteborgs universitet

ålder enligt statligt pensionsavtal. Den bild som redovisas kan ändras med hänsyn till den lagliga rättigheten att arbeta till 67 år.

Gruppen anställda 50 år och äldre omfattar 42 procent. Det visar på de stora pensionsavgångar som förestår under den närmaste 10-årsperioden. Särskilt markant blir det när gruppen 55-59 år avgår med pension. Under perioden 2008–2013 kommer mer än 150 personer årligen att pensioneras. Det är ersättningskompetensen för dessa som nu måste börja rekryteras.

Inom universitetets olika verksamhetsområden finns vissa skillnader i pensionsavgången. Totalt för universitetet kommer 44 procent av de tillsvidareanställda att pensioneras fram t.o.m. år 2013. De procentuellt mest omfattande pensioneringarna inom universitetet sker vid den utbildningsvetenskapliga fakulteten där 53 procent och vid humanistiska fakulteten där 50 procent av de anställda med tillsvidareanställning kommer att pensioneras under den aktuella perioden. De från denna utgångspunkt mest gynnsamma förhållandena gäller för den naturvetenskapliga fakulteten och Handelshögskolan där mindre än 40 procent

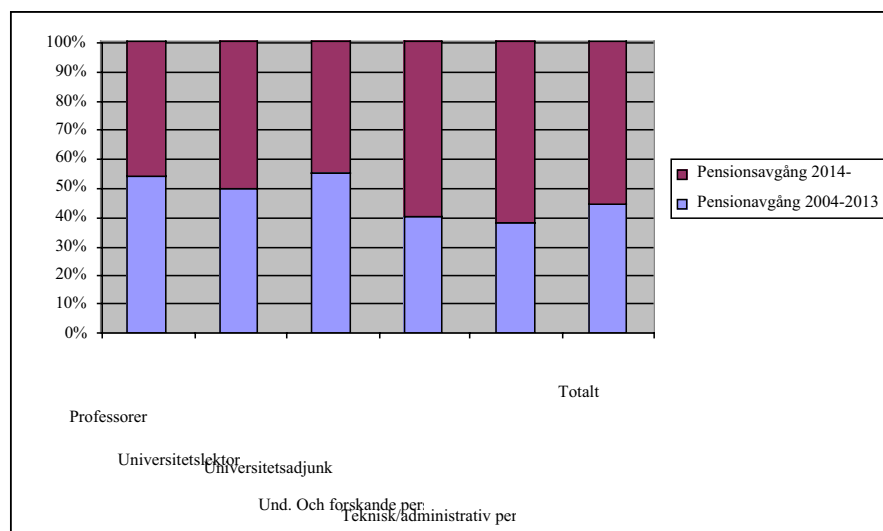
av de fast anställda avgår med pension under den kommande tioårsperioden.

I diagram 2 redovisas hur många anställda med tillsvidareanställning i olika tjänstekategorier som kommer att avgå med pension under perioden 2004–2013. Under denna period kommer hälften av universitetets professorer och lektorer att avgå med ålderspension. En mer detaljerad analys av underlaget ger vid handen att av den humanistiska fakultetens professorer kommer 73 procent att gå i pension inom den angivna perioden och inom lärarutbildningssektorn är motsvarande siffra 71 procent. Dessa exempel visar på allvaret i den kompetensförsörjningssituation som universitet inom kort står inför.

Ledningskompetens, kärnkompetens och stödkompetens och könsfördelning

I diagram 3, respektive tabell 24 redovisas samtliga anställda, fördelade efter kön och de tre kompetensgrupperna, *ledningskompetens*, dvs. personal med formellt personalansvar som har till uppgift att planera och leda myndighetens verksamhet på olika nivåer,

Diagram 2 Anställda (tills vidare) som avgår med ålderspension under åren 2004-2013 fördelade på olika personalkategorier

kärnkompetens d.v.s. personal med specifik sakområdeskompetens inom universitetets verksamhetsområde och *stödkompetens* som avser personal med stöd-/supportfunktioner.

Jämfört med oktober år 2002 har antalet anställda med ledningskompetens minskat med 14 personer, kärnkompetens ökat med 195 personer och stödkompetens ökat med 16 personer. Vad gäller fördelningen mellan kompetensgrupperna har anställda med kärnkompetens har ökat från 63 procent år 2002 till 64 procent år 2003 medan anställda med stödkompetens har minskat från 34 till 33 procent och gruppen ledningskompetens är oförändrad.

I gruppen med ledningskompetens är medelåldern högre än för gruppen anställda i sin helhet, vilket innebär att de förestående pensionsavgångarna är större i denna grupp än vad fallet är med övriga. Under den kommande 10-årsperioden kommer 58 procent av personer med ledningsansvar att lämna uni-

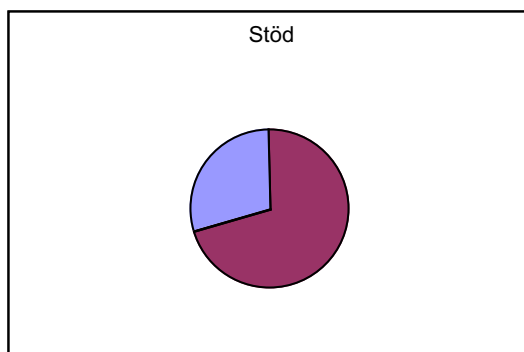
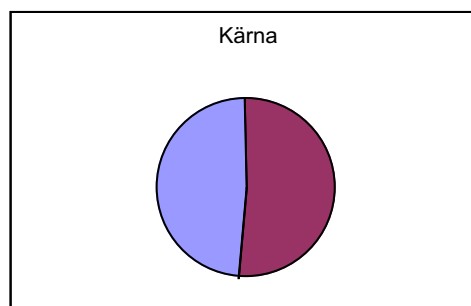
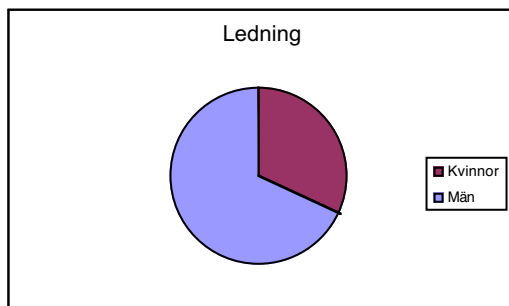
Tabell 24 Samtliga anställda vid universitetet fördelade efter kompetensgrupp och kön (lokalt framtagen redovisning per oktober 2003).

Kompetensgrupp	Totala antalet	Kvinnor	Män
Ledningskompetens	164	3%	68%
Kärnkompetens	3 402	64%	49%
Stödkompetens	1 751	33%	30%

versitetet till följd av ålderspension. Inom denna kompetensgrupp är kompetens- och kunskapsöverföring särskilt viktigt för att undvika instabilitet och ineffektivitet i organisationen.

Den största delen av universitetets anställda är personal som tillhör kompetenskategorin kärnkompetens. Här återfinns cirka två tredjedelar av samtliga anställda. Även för anställda i denna grupp kommer arbetet med nyrekrytering och kompetens överföring av vara angeläget under den kommande verksamhetsperioden.

Diagram 3 Samtliga anställda vid universitetet fördelade efter kompetensgrupp och kön

Tabell 25 Personalrörlighet

Kompetensgrupp	Total rörlighet	Kvinnor	Män
Ledningskompetens	2%	4%	2%
Kärnkompetens	14%	15%	14%
Stödkompetens	8%	8%	8%
Samtliga	12%	12%	12%

Personalrörlighet

Personalrörligheten under 2003 uppgick till 12 procent, vilket är i paritet med universitet och högskolor för övrigt (13%) och staten totalt (11%). Personalrörligheten vid Göteborgs universitet enligt Arbetsgivarverkets underlag september 2003 redovisas i tabell 25.

Redovisning av mål och måluppfyllelse rörande kompetensförsörjning för år 2003

Mål år 2003

Universitetets övergripande mål för den strategiska kompetensförsörjningen år 2003 finns i huvudsak redovisade i två dokument, dels verksamhetsplanen för perioden 2000-2002, dels verksamhetsuppdraget för år 2003. I dessa dokument konstateras att universitetet står inför stora rekryterings- och omställningsproblem under de kommande åren som en följd av ökad konkurrens om kvalificerad arbetskraft. Därför krävs en offensiv satsning på rekrytering av främst lärare och forskare men även av teknisk och administrativ personal. De målformuleringar som gäller för år 2003, och som har särskild betydelse för kompetensförsörjningen, är:

- implementering av fastställd personalidé
- främjandet av goda arbetsförhållanden och en god arbetsmiljö för alla anställda
- ökad jämställdhet, jämlikhet och mångfald
- vidareutveckling av arbetet med ledar- och ledningsutvecklingsprogram för alla ledare och chefer

- ökade kompetensutvecklingsmöjligheter för kärn- och stödpersonal
- ett aktivt omställningsarbete med bland annat utarbetande av bemanningsplaner och rekryteringsprogram.

De här redovisade målen har en förhållandevis generell innebörd. Göteborgs universitet är ett starkt decentraliserat universitet. Det innebär att ansvaret för bl.a. den strategiska personalplaneringen och kompetensförsörjningen är delegerat till de i universitetet ingående fakultetsnämnderna (motsv.), vilket innebär att de inom sina respektive områden skall formulera fakultetsgemensamma mål utifrån de universitetsgemensamma målen.

Målen omfattar personal inom alla kompetenskategorier, d.v.s. lednings-, kärn- och stöd-kompetens. Jämställdhet redovisas under avsnittet "Forskning".

Måluppfyllelse år 2003

Implementering av fastställd personalidé

Universitetet fattade i maj 2002 beslut om en personalidé. Den bygger på den självklara förutsättningen om alla individers lika rätt och värde i och för organisationen. Respekten för individen, oavsett roll i universitetet, etnisk tillhörighet, sexuell läggning, funktionshinder, kön eller ålder liksom jämlikhet och jämställdhet är fundament i värdegrunden för Göteborgs universitet.

Personalidén beskriver det ömsesidiga förhållningssättet mellan universitetet som arbetsgivare och dess anställda.

Arbetet med att implementera personalidén har pågått under hela år 2003 genom främst utbildnings- och informationsinsatser av olika slag. Arbetet med att ge de anställda trygghet i anställningen och en förbättrad arbetsmiljö är ett strategiskt arbete där universitetet, bl.a. genom en arbetsmiljöundersökning (se nedan), har fått ett tydligt underlag för beslut om lämpliga åtgärder. En under november 2003 beslutad förändring av lednings-

organisationen vid universitetet utgör också ett led i detta arbete.

Implementeringen av personalidén är ett långsiktigt arbete, varför det inte är möjligt att ange någon exakt måluppfyllelse inom området. Klart är dock att arbetet fortlöper och drivs på ett framgångsrikt sätt.

Arbetsmiljöns betydelse för kompetensförsörjningen

Av de mål som formulerats när det gäller den strategiska kompetensförsörjningen intar frågan om arbetsmiljön en central och viktig plats. Universitetet har därför under perioden 2002–2003 genomfört en stor och bred arbetsmiljöundersökning (Arbetsmiljöbarometern – en arbetsmiljöundersökning vid Göteborgs universitet 2002-2003). Syftet med denna återkommande undersökning är att den skall utgöra ett underlag för åtgärder inriktade mot kompetensförsörjning och övrig strategisk personalpolitik och mot ohälsa i arbetet.

Samtliga anställda har fått besvara en omfattande enkätundersökning. Enkäten besvarades av 70 procent, vilket bedöms som en god svarsfrekvens med hänsyn bl.a. till de många gånger utförliga svaren på s.k. öppna frågor. I detta sammanhang redovisas kortfattat några av de viktigaste resultaten.

1. Mot bakgrunden av den framtida kompetensförsörjningen så är de yngre - utifrån den höga, men dock för universitetet vanliga andelen visstidsanställda - forskarnas tilltro till en yrkeskarriär inom universitetet förhållandevis låg. En förklaring kan vara att det här bl.a. rör sig om doktorandanställda, vilka enligt förordning har en tidsbegränsad anställning. Eftersom det är ur denna grupp av anställda som de framtida lärarna kommer att hämtas måste universitetet sträva efter att uppnå en balans mellan framtidstro och möjliga karriärvägar för dessa grupper.

2. Arbetsbelastningen upplevs av många anställda som stor med långa dagar och arbetsveckor. Samtidigt finns en positiv faktor

i det mått av frihet och egenkontroll över arbetet som många också upplever.

3. Undersökningen tyder på att det finns en dold ohälsa bland de anställda som tar sig uttryck i stress och i en problematisk psykosocial arbetssituation. Det visar sig bl.a. i de sömnbesvär som många anställda redovisar liksom svårigheten att på fritiden släppa tankarna på sitt arbete. Oron för psykosociala hälsorisker intar i undersökningen en särklassig top position och måste tas på allvar.

4. Det sociala stödet och arbetsklimatet inom universitetet bedöms av de anställda som ganska gott. Samtidigt finns det många anställda som upplever svårigheter att framföra kritik i offentliga sammanhang.

5. Undersökningen ger vid handen att de anställda bedömer att samarbetet på arbetsplatsen fungerar väl. Möjligheten för chefer och ledare att våga ta i konflikter och samarbets svårigheter upplevs som central eftersom konflikter som pågår under en längre tid är till mycket stor skada för såväl individer som för verksamhet.

6. Personalen uppfattar universitetet som brett, trivsamt, aktivt, modernt och öppet. Bland lärarna kan dock skönjas en uppfattning om att universitetet visar tecken på ineffektivt och otydlighet. Undersökningen visar över lag att de anställda är nöjda med sitt arbete vid Göteborgs universitet. Men det finns också en negativ bild av universitetets organisation och att ansvarsförhållanden mellan olika nivåer inom organisationen inte alltid är klar och tydlig.

Undersökningen visar att 60 procent av de tillfrågade är ganska eller mycket nöjda med att arbeta vid universitetet. Siffran ökar till 78 procent när frågan i stället avser det specifika arbetet vid en institution eller annan enhet. Enligt den så kallade närhetsprincipen är det inte förvånande att man känner större arbetstillfredsställelse i relation till sin egen institution jämfört med universitetet som övergripande myndighet. Sammanfattningsvis är

helhetsbilden att de anställda vid Göteborgs universitet, trots bristerna inom vissa områden, är nöjda med sitt arbete och sin arbetsmiljö. Flertalet anställda anser sig ha meningsfulla och intressanta arbetsuppgifter, men anser också att miljön och organisationen fortfarande lämnar en del övrigt att önska.

Målsättningen är att betydligt mer än 60 procent av de anställda är mycket eller ganska nöjda med sitt arbete vid Göteborgs universitet. Fakultetsnämnderna har analyserat respektive områdes delresultat. Underlaget ger också vid handen att universitetets image bör stärkas inom organisationen.

Jämlikhet och mångfald

Universitetets övergripande målsättningar för år 2003 när det gäller jämlikhet och mångfald bland personalen har varit:

- förebyggande och förhindrande av trakasserier och diskriminering på grund av kön, social eller etnisk tillhörighet, sexuell läggning, ålder eller funktionshinder,
- den sociala och etniska mångfalden ska främjas genom en breddad rekrytering av studerande och anställda.

Det förebyggande arbetet mot trakasserier och diskriminering har bl. a. skett i samband med implementeringen av jämlikhetsplanen. Flera seminarier och informationstillfällen har ägt rum, vilket har medfört att frågorna har aktualiserats och hamnat i fokus på ett tydligare sätt än tidigare inom alla delar av organisationen. Här kan nämnas ett seminarium som riktade sig till samtliga ledare och övrig personal på universitetet om lagen om likabehandling för studenter inom ramen för Göteborgs universitets kompetensutvecklingsprogram och en konferens om jämlikhet och mångfald vid universitetet med ett hundratal deltagare från samtliga personalkategorier hösten 2003.

Vägen mot en breddad rekrytering av anställda har gått genom att uppmärksamhet har riktats mot kraven på en icke-diskriminerande

rekryteringsprocess vid alla typer av anställningar. Kvantitativa mål för personalrekryteringen har inte uppställts. I stället har kvalitativa åtgärder framhållits såsom en ökad kompetensutveckling och ett bättre tillvaragande av olika typer av mångfaldskompetenser prioriterats inom verksamheten.

En rad nya rekryteringsprojekt för studenter har startat under år 2003, vilket också resulterat i en ökad medvetenhet bland personalen om mångfaldsfrågor i stort. Samarbeta och bildande av gemensamma plattformar mellan de olika projektgrupperna pågår för att främja erfarenhetsutbytet och samordningsvinsterna. Ett kvalitativt resultat av arbetet med valideringsfrågor har varit en betydande kunskapsutveckling bland handläggarna inom området, och detta förstärktes genom att det skedde i samverkan med andra organisationer och myndigheter i utvecklandet av metoder och synsätt i valideringsfrågor.

Ledar- och ledarutvecklingsprogram

Ett ledarutvecklingsprogram för chefer vid Göteborgs universitet har på rektors uppdrag genomförts universitetsgemensamt sedan år 1995/96. Programmet omfattar chefer på alla nivåer inom organisationen. Det innehåller ett stort utbildningsutbud i syfte att stärka chefs-/ledarrollen i relation till den verksamhet som bedrivs vid respektive enhet och till universitetet som myndighet.

En vidareutveckling av ledarprogrammet till att även omfatta andra nivåer än de formellt ansvariga cheferna samt en satsning på kommande akademiska ledare har påbörjats under år 2003. "Ledarskapsutbildning för akademiker" är en pilotutbildning för yngre forskare som kommer att genomföras och utvärderas under år 2004. Den är en av universitetsstyrelsens strategiska satsningar på det akademiska ledarskapet.

Under år 2003 har i ledarprogrammets universitetsgemensamma utbildningsutbud deltagit 207 chefer på olika nivåer. Till detta

kommer ledare som deltar i de gemensamt anordnade arbetsmiljöutbildningarna som erbjuds både ansvariga chefer och arbetsmiljöombud där sammanlagt 781 personer har deltagit.

Då Göteborgs universitet sedan år 1993 är ett starkt decentraliserat universitet ansvarar och genomför även respektive fakultetsnämnd i viss utsträckning utbildningar för chefer/ledare inom sina områden.

Ökade kompetensutvecklingsmöjligheter för kärn- och stödpersonal

I anslutningen till handlingsplanen för det universitetsgemensamma internationaliseringsarbetet har utbudet av språkträningsskurser för lärare/doktorander och administratörer ökat. I planen ingår även utbildning kring interkulturella frågor riktade till alla personal-kategorier. Utarbetande av kurser/seminarier inom området har startat under året, och de planeras att påbörjas under 2004.

En satsning på längre, mer funktionsinriktade utbildningar för olika kategorier av administrativ personal har påbörjats inom det universitetsgemensamma utbildningsutbudet under år 2003 och kommer att vidareutvecklas under nästa år.

Ett aktivt omställningsarbete

Göteborgs universitet har enligt RALS-avtal 2001, bilaga 3, avsatt motsvarande 0,65 procent av lönesumman för kompetensutvecklings- och kompetensväxlingsåtgärder och andra åtgärder som de avtalslutande parterna enats om.

De lokala parterna har i avtal daterat den 17 december 2001 kommit överens om att tillgängliga medel skall användas för alla personalkategorier och i huvudsak till följande:

- åtgärder för generationsväxling såväl individuellt som kollektivt,
- åtgärder för att uppnå ett uthålligt arbetsliv/hälsohöjande åtgärder,

- åtgärder för särskild kompetensutveckling såväl universitetsgemensamt som riktade åtgärder till olika miljöer.

Avtalet gällde t.o.m. den 31 december 2003, och det har senare förlängts att gälla t.o.m. den 31 december 2004.

Medlen omfattade sammanlagt 20 mkr från år 2002 och ytterligare ca 4 mkr beräknas ha tillkommit under år 2003. Totalt sett beräknas 32 mkr bli avsatta för angivet ändamål t.o.m. utgången av år 2005. Parterna har av dessa avsatt 20 mkr för delpension enligt avtal om delpension för arbetstagare hos staten m.fl.

Under år 2003 har medlen i huvudsak använts till kompetensväxling genom att 44 personer, varav inom ledningskompetens 1 anställd, kärnkompetens 14 anställda och stöd-kompetens 29 anställda, har beviljats delpension. Det ger möjlighet till nyanställningar i motsvarande omfattning som delpensioner har beviljats.

I samband med övertalighet inom universitetet har 10 personer slutat frivilligt med pensionsersättning enligt trygghetsavtalet under år 2003. De har därmed skapat möjligheter för uppsägningshotade yngre arbetstagare att fortsätta sin anställning vid universitetet.

Lokala bemanningsplaner och rekryteringsprogram

Universitetsstyrelsen har avsatt sammanlagt 30 mkr för att stimulera till framtagandet av lokala bemanningsplaner och rekryteringsprogram inom universitetet. Genom beslut av rektor i november 2003 fördelades 27 mkr av medlen till universitetets fakulteter (motsv.) för det personalstrategiska arbetet avseende generationsväxling och fakultetsvis kompetensförsörjning. I det sammanhanget premierades särskilt väl utvecklade program för generationsväxling och kunskapsöverföring. Återstående medel kommer att fördelas efter vidare analysarbete under år 2004.

Sammanfattning måluppfyllelse år 2003

Arbetet med kompetensförsörjning inom Göteborgs universitet är ett långsiktigt målinriktat arbete som kräver en medvetenhet hos och en samsyn mellan universitetets olika delar. Fakultetsnämnderna (motsv.) är väl medvetna om vikten av och kravet på strategiska kompetensförsörjningsinsatser, vad gäller såväl lednings- som kärn- och stödkompetens och balansen dem emellan, för att kunna tillgodose verksamhetens kortsiktiga och långsiktiga behov på bästa möjliga sätt. Detta har resulterat i att de numera arbetar med strategiska planer samt kompetens- och rekryteringsplaner.

Arbetsgivaren har ansvaret för strategisk kompetensförsörjning och arbetsmiljöfrågor. Universitetet vill dock understryka vikten av att ett stringent och konstruktivt partgemensamt arbete är en förutsättning för att framgångsrikt kunna arbeta med mål och måluppfyllelse inom ovan nämnda områden.

Mål rörande kompetensförsörjning för år 2004 respektive åren 2005-2006

I verksamhetsplanen för 2004-2006 beskrivs universitetets mål för kompetensförsörjningen under perioden kopplat till myndighetens övergripande mål för verksamheten. Arbetet med verksamhetsuppdrag med mål för 2004 pågår. De målformuleringar som gäller för åren 2004-2006 är:

- fortsatt arbete med implementering av personalidé
- en väl fungerande kompetensförsörjning - rekrytering och generationsväxling
- den goda arbetsplatsen
- 2003 års sjuktal skall halveras före 2006 års slut
- fortsätta att öka möjligheten till kompetensutveckling för alla kategorier anställda
- jämställdhet

- jämlikhet och mångfald

Målen omfattar personal inom alla kompetenskategorier, d.v.s. lednings-, kärn- och stödkompetens.

Universitetets planering för att uppfylla målen åren 2004 - 2006

Personalidé

Universitetet skall fortsätta arbetet med implementering av personalidén bl.a. genom att kontinuerligt erbjuda ledar- och ledarutvecklingsprogram för alla ledare och chefer och följa upp hur ledarskapet utvecklas.

En väl fungerande kompetensförsörjning - rekrytering och generationsväxling

Universitetet har, som ovan framhållits, ett stort rekryteringsbehov under det kommande decenniet. Framför allt kommer många lärare och forskare att pensioneras, men även inom andra områden behöver en stor del av personalen ersättas och nya kompetenser tillföras. Det innebär att rekryteringsbehovet avser personal inom alla de tre kategorierna ledningskompetens, kärnkompetens och stödkompetens. Kulmen av pensioneringarna nås om sju till åtta år, men universitetet måste redan nu aktivt rekrytera eftersom det tar lång tid inom universitetet att utbilda och utveckla en lednings- och kärnkompetens. Behovet av generationsväxlingsaktiviteter är stort inom alla fakultetsnämndsområden. Inom Sahlgrenska akademien framhålls ledarförsörjningen som en angelägen fråga.

Kompetensförsörjningen är vidare en konkurrensfråga eftersom kompetent personal inom området efterfrågas både nationellt och internationellt, och universitetet skall vara en attraktiv arbetsplats för arbetssökande från både Sverige och utlandet.

En kompetensfråga av avgörande betydelse för att säkerställa den långsiktiga kompetensförsörjningen inom hela universitetet är behovet av ökade resurser till avsevärt bättre

karriärmöjligheter för nydisputerade (post-doc, forskarasistent), särskilt då brist på resurser för rekryteringstjänster har funnits under en lång tid. Detta är grunden för att i framtiden kunna trygga rekryteringen av formellt kompetenta lärare och forskare, d.v.s. universitetets kärnkompetens. De flesta fakultetsnämnder (motsv.) markerar i sina redovisningar frågan om rekryteringstjänster för disputerade som den viktigaste kompetensförsörjningsfrågan för universitetet.

Dimensionering är en strategisk kompetensförsörjningsfråga för perioden 2004–2006, och målet är en väl fungerande såväl kortsiktig som långsiktig kompetensförsörjning utifrån de olika verksamheternas behov. För att uppfylla detta mål skall:

- personalrekryteringar under verksamhetsperioden genomförs enligt den gemensamma policy som fastlagts och fakultetsnämndernas (motsv.) framtagna strategiska program samt rekryterings- och generationsväxlingsprogram,
- universitetsgemensam lönepolicy, fastställda lönekriterier och handlingsplan för jämställda löner och arbetsvillkor vid universitetet fortsatt implementeras,
- lönekartläggning av hela universitetets verksamhet genomförs, arbetet med arbetsvärderingskriterier utvecklas och under perioden 2004 – 2006 eventuella osakliga löneskillnader avskaffas.

Arbetsmiljö

Den goda arbetsplatsen är ett övergripande mål för perioden 2004-2006. Universitetet skall erbjuda en attraktiv arbetsmiljö för alla kompetens kategorier – hälsa och utveckling skall främjas. Ett delmål inom arbetsmiljöområdet är att 2003 års sjuktal skall halveras före 2006 års slut.

Det systematiska arbetsmiljöarbetet skall fortsätta att utvecklas inom universitetets alla delar och under perioden kvalitetssäkras. Resultatet från arbetsmiljöbarometern, skall an-

vändas för att prioritera åtgärder för en bättre och hållbar arbetsmiljö och för en ökad hälsa och minskad sjukfrånvaro. En del av universitetets medel enligt RALS-avtal 2001, bilaga 3, kommer att användas för arbetsmiljöinsatser.

Universitetet skall även bedriva ett förebyggande arbete när det gäller att främja personalens hälsa genom fortsatt stöd till motion och träning.

Personal- och organisationsutveckling

Universitetets mål är att fortsätta öka möjligheten till kompetenshöjning för alla kategorier av anställda.

Vad gäller ledningskompetens är målet att alla chefer ska ha ett chefskontrakt för att tydliggöra ansvar och befogenheter. Universitetet kommer under perioden att erbjuda olika utbildningar för ledare och chefer i syfte att ledarskapet inom organisationen skall fortsätta att utvecklas. Ett ledarskapsprogram för yngre forskare kommer att genomföras och utvärderas under år 2004. Sahlgrenska akademien och Handelshögskolan planerar att genomföra interna ledarskapsutbildningar under år 2004.

Jämställdhet

I jämställdhetsplan för Göteborgs universitet åren 2003 – 2006 är det övergripande målet för jämställdhetsarbetet att ingen diskriminering som grundar sig på könstillhörighet förekommer. De huvudområden för jämställdhetsarbetet som berör kompetensförsörjningen under perioden 2004-2006 är

- jämställda arbetsvillkor
- jämställda löner
- rekrytering som syftar till att nå jämn könsfördelning på alla nivåer i organisationen såväl på befattningar som i styrelser, nämnder och ledningsuppdrag
- förebyggande av och hantering av kränkningar och trakasserier på grund av kön
- kunskapsutveckling och attitydförändring.

I jämställdhetsplanens kapitel Jämställdhet för personalen beskrivs närmare universitetets planerade åtgärder för att uppfylla målen åren 2004 - 2006.

Jämlikhet och mångfald

I förslaget till jämlikhetsplan för åren 2004-2006 har särskild vikt lagts vid ett brett upplagt förebyggande arbete mot förekomst av diskriminering och trakasserier p.g.a. kön, etnicitet, funktionshinder eller sexuell läggning. Personalrekryteringsarbetet skall bedrivas så aktivt och målinriktat att mångfald uppnås inom alla delar av universitetet. Kunskapsutveckling i form av seminarier, utbildningar och information för samtliga personalkategorier om innebörden i etnisk och kulturell mångfald i en lärande organisation skall prioriteras.

Ett brett rekryteringsunderlag skall skapas inför varje anställning vid Göteborgs universitet genom utökad information vid annonsering och tillsättning. Kompetenta sökande med annan social, kulturell och språklig bakgrund än majoriteten av de anställda bör särskilt uppmuntras att söka anställningar. Det innebär också att jämlikhets- och jämställdhetsperspektiven samt mångfaldsaspekterna skall beaktas vid varje tillsättning. Rekryteringsprocessen skall genomföras utifrån kravet på saklighet och vara fri från diskriminerande inslag.

Prioriterade åtgärder för att bredda den etniska och kulturella mångfalden är bl. a. att

ledamöterna i universitets olika beredande och beslutande organ ska tillsättas så att de så långt möjligt speglar mångfalden på universitetet och i samhället i övrigt. Universitetet vill också inrätta fler mötesplatser som medger regelbundna informations- och diskussionsarenor för kommunikation mellan olika personalkategorier på institutionerna respektive mellan medarbetare på olika institutioner och fakulteter.

Sjukfrånvaro

Göteborgs universitet har valt att i årsredovisningen redovisa sjukfrånvarostatistiken för hela kalenderåret 2003.

Den totala sjukfrånvaron för Göteborgs universitet har minskat från 4,3 procent år 2002 till 4,1 procent år 2003 enligt Arbetsgivarverkets tidsanvändningsstatistik. (Procent-siffran för 2002 är framräknad som ett jämförelsetal där tidsbegränsad sjukersättning ingår.) Arbetsgivarverkets tidsanvändningsstatistik visar vidare att 75,3 procent av de anställda inte hade något sjukfrånvarotillfälle under år 2003.

Redovisning av åtgärder som har vidtagits för att minska och förebygga ohälsa

Den centrala arbetsmiljökommittén följer sedan år 1991 sjukfrånvarons utveckling inom universitetet genom årlig redovisning av sjukfrånvarostatistiken.

*Tabell 26 Uppgifter om sjukfrånvaro 2003-01-01 - 2003-12-31, nyckeltal.
(Arbetsgivarverkets tidsanvändningsstatistik år 2003, tabell 6A. Obligatorisk redovisning av sjukfrånvaron i årsredovisningen år 2003)*

Total sjukfrånvaro i procent av tillgänglig arbetstid	4,1 %
Varav:	
Långtidssjukfrånvaro (60 kalenderdagar) i förhållande till total sjukfrånvaro	72,9%
Sjukfrånvaro för kvinnor i procent av tillgänglig arbetstid	5,6%
Sjukfrånvaro för män i procent av tillgänglig arbetstid	2,1%
Sjukfrånvaro för anställda 29 år eller yngre i procent av tillgänglig arbetstid	1,8%
Sjukfrånvaro för anställda 30 - 49 år i procent av tillgänglig arbetstid	3,6%
Sjukfrånvaro för anställda 50 år eller äldre i procent av tillgänglig arbetstid	5,1%

Arbetsmiljöundersökning

Hänvisning till ovan redovisad arbetsmiljöundersökning – Arbetsmiljöbarometern – vid Göteborgs universitet 2002-2003.

Friskvård

Universitetet fastställde i oktober 2002 en friskvårdspolicy som innebär följande:

- universitetet bidrar med upp till 1 000 kr per kalenderår för motion och/eller annan friskvård hos av universitetet anlita motionssanordnare till varje heltidsanställd som innehar en anställning med förordnande i minst sex månader under det aktuella året och för deltidsanställd arbetstagare bidrag i proportion till anställningens omfattning,
- varje anställd skall medges ledighet, utan löneavdrag, för motion och/eller annan friskvård motsvarande en timme per vecka.

Under år 2003 har universitetet lämnat ekonomiskt bidrag till 982 personer för friskvårdsinsatser, vilket utgör 18,5 procent av de anställda.

Rehabilitering

Göteborgs universitet har fastställda mål och rutiner för rehabilitering sedan år 1992. Inom universitetet bedrivs ett aktivt rehabiliteringsarbete i samarbete med företagshälsovården Previa och Försäkringskassan. Universitetet har sedan flera år en egen kontaktperson vid Försäkringskassan i Västra Götalands län, vilken är en viktig part för att kunna bedriva ett kvalitetsarbete inom yrkesinriktad rehabilitering. I ledarutbildningarna uppmärksammas ledarna på sitt rehabiliteringsansvar och vikten av tidiga insatser vid sjukskrivning.

Som exempel på rehabiliteringsinsatser på fakultetsnämnds nivå (motsv.) kan nämnas att naturvetenskapliga fakultetsnämnden har utarbetat en policy för rehabiliteringsarbetet och genom aktiva rehabiliteringsinsatser minskat sin långtidssjukfrånvaro med cirka 50 procent, humanistiska fakultetsnämnden satsar på ett

åtgärdsprogram för långtidssjukskrivna doktorander och lokalvårdsenheten arbetar mycket målmedvetet med dels rehabilitering bland sina anställda, dels arbetsmiljöutveckling genom partgemensamt projekt.

Arbetsmiljöhandbok

Universitetet har under år 2003 iordningställt en arbetsmiljöhandbok på universitetets webbsida som ett stöd för ledning och anställda i arbetet med att förbättra arbetsmiljön och därmed minska och förebygga arbetsbetingad ohälsa.

NORDICOM - Sveriges dokumentation av medieutveckling

Mediesystemet genomgår stora förändringar och osäkerheten är stor om den fortsatta utvecklingen. Medieutbudet blir allt mer omfattande på grund av nya medieteknologier. Informationen flödar allt friare, allt mer utan bindning till tid och rum, och en långtgående omstrukturering av mediemarknaderna sker runt om i världen. Konkurrensen ökar samtidigt som det sker en tilltagande koncentration på flera mediemarknader.

Den primära uppgiften för Nordicom-Sverige är att sprida information och kunskap om utvecklingen på medieområdet. För det krävs en kvalificerad dokumentation av en från partsintressen oberoende institution. Utarbetande av statistik om olika medier utgör kärnan i ett sådant arbete. Detta sker i samverkan med kvalificerade medieforskare, som vetenskapligt kan säkerställa och analysera de olika uppgifterna samt komplettera med europeiska och internationella perspektiv.

Omfattning

En stor del av arbetet är inriktat på utarbetandet av meningsfulla tidsserier som svarar mot behovet att täcka dels olika medier, dels mediernas struktur, innehåll och konsumtion av massmedier. Det är här grunden till *MedieSverige* finns. *MedieSverige* utges vart annat/vart tredje år och redovisar all tillförlitlig och relevant mediestatistik i Sverige med referenser till Norden och Europa. Kvalificerade medieforskare svarar för bokens analyser. Uppdatering av samtliga tidsserier har påbörjats under året med tanke på utgivningen av *MedieSverige 2004*.

Ett viktigt inslag i Nordicoms basarbete i dokumentationen av medieutvecklingen utgör den årliga medievaneundersökning, *Mediebarometern*, som Nordicom-Sverige har samordningsansvar för sedan 1994. Under våren

2003 bearbetades 2002 års undersökning och resultaten redovisades i maj 2003 i en översiktspublikation. Efterfrågan på uppgifter om användningen av Internet är mycket stor och mot den bakgrunden utgavs en särskild *Internetbarometer* i augusti 2003 i en elektronisk version. *Undersökningen 2003* igångsattes i januari 2003. Med tanke på den snabba medieutvecklingen pågår ett ständigt utvecklingsarbete rörande *Mediebarometern*. Samtidigt har den lågkonjunktur som råder i mediebranschen, främst inom dagspressen, under verksamhetsåret fått återverkning på finansieringen av *Mediebarometern*. Flera medieföretag har sagt upp sina avtal rörande *Mediebarometern* med Nordicom. För framtiden är därmed den nuvarande finansieringsmodellen för *Mediebarometern* i fara.

Nordicom-Sverige har i olika sammanhang försökt systematisera information om medieägande i Sverige. Redan i mitten av 1990-talet upprättade Nordicom ett register över medieägare. Ett stort arbete nedläggs årligen för att uppdatera databasen som bildar utgångspunkt för Nordicom-Sveriges arbete kring medieägande. Uppdateringar sker på Nordicoms hemsida. En ny utgåva av *Den Svenska Mediemarknaden* har utgivits under 2003. Denna utgåva är betydligt mer omfattande än tidigare både vad gäller statistik/faktauppgifter och analys. I skriften redovisas en översikt över de större svenska medieföretagen med uppgifter om ekonomiska resultat, marknadsandelar, ägarförhållanden, etc. samt betydande trendanalyser. Även uppgifter om den globala mediemarknaden redovisas. Nordicoms lista över de största medieföretagen i världen har uppmärksamats i flera sammanhang – någon sådan har inte tidigare sammanställts av en oberoende institution.

Nordicom-Sverige har också aktivt medverkat i utarbetandet av den nordiska ägaröversikten *Nordic Media Market 2003. Media Companies and Business Activities*. Den nordiska arbetsgrupp som arbetar med en ny sam-

nordisk mediestatistik har träffats två gånger under året.

Mot bakgrund av Nordicoms arbete rörande medieägande arrangerades på uppdrag av Konkurrensverket ett heldagsseminarium i april om *koncentrationen i medieägandet*. Medieägandet stod också i centrum för den bok – *Pennan, Penningen och Politiken* – som Nordicom utgav i oktober. I samband med utgivningen hölls ett seminarium på samma tema med deltagare från såväl akademien som mediebranschen och berörda mediemyndigheter.

Utbytet med europeiska organisationer har under verksamhetsåret varit intensivt. Nordicom fungerar som *korrespondent/partner i en rad nätverk i Europa och övriga världen*, bl.a. Eurostat (Bryssel), European Audiovisual Observatory (Strasbourg), European Institute for the Media (Düsseldorf), European Broadcasting Union (EBU), Encyclopedies Quid (Paris), Euromonitor (London), Screen Digest (London), OMSYC – Observatoire Mondial des Systemes de Communication (Paris), CIT Publications (London), European Children and Television Center (Aten), World Systems och UNESCO (Paris). Nordicom har också deltagit i en rad såväl nationella som regionala och internationella konferenser på området. Nordicom har 2003 ansvarat för den svenska statistiken rörande det audiovisuella området till EUROSTAT på uppdrag av Radio- och TV-verket.

Total kostnad för bå 2003 är 2,5 mkr.

Institutionen för genusvetenskap

Institutionen för genusvetenskap använder termen genusvetenskap som en paraplybeteckning för empiriska och teoretiska studier som undersöker hur kön/genus tar sig organiserande uttryck i samhälle, kultur och vetenskap. Genusvetenskap är ett mångdimensionellt område, som innefattar kvinnoforskning, mansforskning, forskning om kön och

etnicitet/klass och homo- och queer-studier.

Omfattning

Institutionen i Göteborg är den första genusvetenskapliga institutionen i landet och därtill den enda med en komplett grundutbildning. Sedan några år har institutionen rätt att utfärda såväl kandidat- som magisterexamen i genusvetenskap. Grundkurserna på A-, B- och C-nivå är mycket populära och har genomgående högt söktryck och hög genomströmning. En nätkurs i grundläggande genusvetenskap för yrkesaktiva har också genomförts. Fristående kurser och seminarier ges även på forskarutbildningsnivå.

Under 2003 tillsattes en ny lektorstjänst (50%) för att stärka grundutbildningen inför nysatsningen på forskarutbildningen. Vidare beviljades medel från fakulteten för en biträdande lektor. Professuren i genusvetenskap permanentades och kommer att utlysas under 2004.

Ett stort antal forskningsprojekt är knutna till institutionen. Genusvetenskap har bl.a. fått EU-medel för att arbeta i projekt om disciplinutveckling inom genusvetenskap. En forskare vid Uppsala universitet har valt att förlägga två forskningsprojekt till institutionen fr.o.m. december 2003, som finansieras av EU respektive Nordiska rådet. Genusvetenskap medverkar även i ett nordiskt samarbete kring en genusvetenskaplig forskarskola som nyligen beviljats medel.

Institutionen får regelbundet förfrågningar angående uppdrag av både större och mindre omfattning. Initiativen kommer t.ex. från kommuner, län, landsting, regioner, statliga verk och uppdragen handlar om att belysa genusaspekter i olika sammanhang, oftast relaterade till arbetsförhållanden inom olika yrken. Under året genomfördes ett projekt inom processledarutbildningen vid Stadskansliet, Göteborgs kommun. Andra uppdrag som förlagts till institutionen är ett om kvinnliga och man-

liga specialistläkare, ett om mångfaldsarbete vid regionens arbetsförmedlingar samt ytterligare ett mångfaldsprojekt på uppdrag av Arbetslivsinstitutet. Institutionen medverkade också i Chalmersprojektet "Den Gode Ingenjören".

Information om forskning sker huvudsakligen på vår hemsida och via vår Feministenlista, dit man kan anmäla sig för kontinuerlig information om vår seminarie- och föreläsningssverksamhet.

Under åren har institutionen hållit gästföreläsningar som även är öppna för intressenter utanför akademien och som därför annonseras via Feministen-listan och GU-bulletinen. Institutionen deltar ofta vid externa evenemang, t.ex. på Vetenskapsfestivalen och Humanistdagarna.

Total kostnad för bå 2003 är 4,6 mkr.

Nationella sekretariatet för genusforskning

Nationella sekretariatet för genusforskning har sedan starten hösten 1998 fortsatt arbetet med att verka som en nationell och samlande resurs för genusforskningen. Ett växande intresse för genuskunskap i vid bemärkelse är märkbar, framförallt bland studenter och doktorander, men också i ämnen som inte tidigare bedrivit undervisning och forskning i ämnet.

Omfattning

Ett mått på det genusvetenskapliga forskningsfältets tillväxt är det snabbt ökande antalet nya doktorsavhandlingar med genusperspektiv. I databasen Gena, som är ett samarbetsprojekt mellan sekretariatet och Kvinnohistoriska samlingsarna vid Göteborgs universitetsbibliotek, registrerades 77 nya genusvetenskapliga avhandlingar under året.

Det finns också en växande efterfrågan på sekretariatets tidning *Genus*, som nu distribueras i en upplaga om drygt 22 000 exem-

plar. *Genus* kommer även ut på engelska en gång per år.

Utställningen *Kärlek, Makt & Systemskap* – 30 år av kvinnokamp, som initierades av sekretariatet och Arbetets Museum och som startade i Norrköping, har under året också visats i Göteborg och Lund. I samband med utställningen anordnade sekretariatet seminarier och diskussioner. Utställningen fortsätter i Stockholm under 2004.

Ett nationellt seminarium om mansforskning, s.k. maskulinitetsforskning, arrangerades under våren i Göteborg. En konferensrapport är under utarbetande.

Hösten inleddes med en välbesökt europeisk konferens i Lund – *Gender and power in new Europe*, för vilken sekretariatet var medarrangör. Sekretariatet anordnade också, i samarbete med EU-FOU-rådet, ett EU-seminarium för genusforskare i Stockholm. Seminariet handlade om genusforskning inom ramen för EU:s sjätte ramprogram.

Sekretariatet har i samarbete med Högskoleverket fortsatt utgivningen av en skriftserie om genusperspektiv i olika discipliner. Syftet är att på ett lättillgängligt sätt orientera om det genusteoretiska tänkandet inom olika ämnen. Under 2003 utkom sammanlagt fyra skrifter i serien: *Genusforskning inom socialantropologin* - antropologiska bidrag till genusforskningen, *Genusforskning inom kulturgeografin* - en rumslig utmaning, *Genusforskning inom psykologin* - bidrag till psykologisk teori och praktik samt *Genusperspektiv på språk*.

I sekretariatets egen rapportserie har också en utredning publicerats som utgör en granskning av de särskilda genusprofessorerna som tillsattes inom olika discipliner, nämligen *Genusprofessorerna* – skildring av en process.

Under året har också genussekretariatet fått en ny styrelse och en ny föreståndare. Ledningsarbetet under hösten har huvudsakligen ägnats åt att dra upp riktlinjerna för en mera forskningspolitisk verksamhet som syftar till

att främja universitetens och högskolornas integrering av genusperspektiv i all undervisning- och forskning.

Total kostnad för 2003 är 5,3 mkr.

Tjärnö marinbiologiska laboratorium

Undervisningen vid Tjärnö marinbiologiska laboratorium (TMBL) omfattar kännedom om morfologi hos marina arter och artgrupper liksom biotopkännedom och ekologi.

Forskningen är inriktad på marin ekologi, och uppdelad i tre verksamhetsgrupper. En grupp ägnar sig åt fiskeribiologi och vattenbruk och en annan åt kemisk ekologi och biohydrodynamik. En tredje grupp ägnar sig åt kustzonsförvaltning och biodiversitet.

Merparten av den externt finansierade forskningen som genomförs finansieras inom institutionen för marin ekologi. Utöver detta finns enstaka forskningsanslag från EU:s strukturfonder mål 2, Västra Götalandsregionen, EU:s femte ramprogram och Naturvårdsverket.

Omfattning

Verksamheten har under året omfattat grundutbildning, forskarutbildning, forskning, information samt konferens- och mötesverksamhet.

Tretton grundutbildningskurser eller delar av dem har genomförts på uppdrag av Göteborgs universitet och sex på uppdrag av Stockholms universitet. Antalet studerandedagar från Göteborgs och Stockholms universitet var ca 4700, tillämpnings- och examenstuderande är ej medräknade. På åretruntbasis arbetar 20 disputerade forskare och 17 forskarstuderande i olika projekt och som lärare. Ytterligare 17 marinbiologer är verksamma vid laboratoriet hela året.

Under sommaren arrangerades akvarievisningar, föreläsningar och fartygsexkursioner för allmänheten. Antalet besökande 2003 var ca 5400.

TMBL har för perioden 2003-2004 ekonomiskt stöd för att ytterligare främja utvecklingen mot ett kunskapscentrum som ett stöd i arbetet för näringslivsutveckling i regionen.

I december genomfördes en certifieringsrevision mot ISO 14001 av SP Certifiering AB och TMBL blev därmed en av de första verksamheterna inom Göteborgs universitet som certifierades.

Total kostnad för bå 2003 är 22,8 mkr.

ekonomi – resultat och ställning

Finansiering och resursanvändning

Den sammantagna **finansieringen** av verksamheten uppgick under år 2003 till 4 193 mkr, vilket är en ökning med drygt 4 procent jämfört med 2002. Under perioden 1999-2002 var den årliga ökningstakten drygt 7 procent. *Statsanslagen* som uppgår till 2 736 mkr (häri ingår 53 mkr som finansierar

Diagram 4 Finansiering 2003

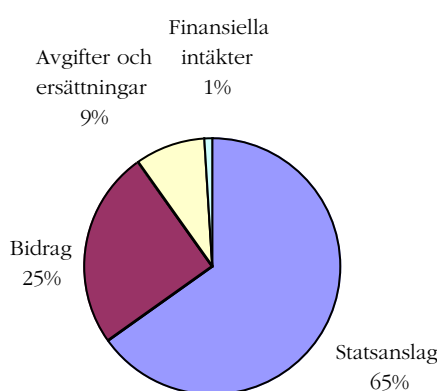
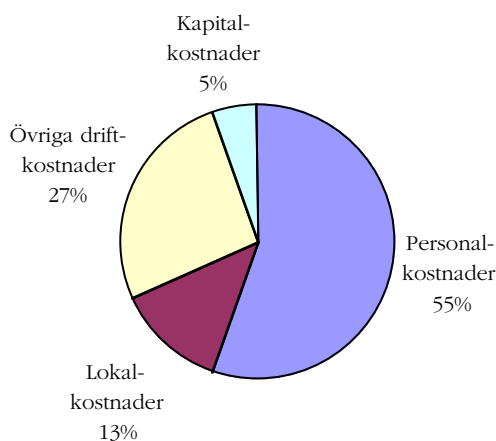

Diagram 5 Resursanvändning 2003

transfereringar) ökar med drygt 4 procent. Anslagsökningen beror, i huvudsak, på anslag till nätuniversitetet och till särskilda lärarutbildningar. Av statsanslagen avser 1 359 mkr *grundutbildning*, 943 mkr *forskning* och *forskarutbildning*, 42 mkr till *särskilda utgifter* samt 390 mkr till *ersättning för klinisk utbildning och forskning* inom läkarutbildningen och tandläkarutbildningen.

Bidrag från *forskningsråd* och *andra givare* står för 1 053 mkr av de totala intäkterna (häri ingår 107 mkr som finansierar transfereringar). Bidragsintäkterna har ökat med 5 procent jämfört med föregående år (52 mkr). Ökningstakten är lägre än vad som gällt för de närmast föregående åren. Forskningsråd och andra statliga myndigheter har ökat något och står för 43 procent, bidrag från andra svenska organisationer och företag har däremot minskat, jämfört med föregående år, och utgör 48 procent, bidrag från utländska företag och organisationer är i stort sett oförändrade och står för 3 procent. Bidrag från Europeiska unionen har minskat något och uppgick totalt till 45 mkr under året.

Intäkter av *avgifter och andra ersättningar*, som utgör 362 mkr, har ökat med 5 procent (16 mkr) jämfört med föregående år. Intäkter från uppdragsforskning ökar med 50 mkr, medan intäkter av uppdragsutbildning minskar med 51 mkr, intäkter av beställd utbildning ökar med 5 mkr och försäljningsintäkterna ökar med 13 mkr. Av avgiftsintäkterna utgör *uppdragsforskning* 198 mkr, *uppdragsutbildning* 37 mkr, ersättning för *beställd utbildning* 11 mkr samt *försäljningsintäkter m.m.* 115 mkr.

De *finansiella intäkterna* uppgår till 42 mkr och minskar med 8 mkr jämfört med föregående år. Minskningen beror på lägre ränteintäkter (- 4 mkr) och på ett lägre realisationsresultat vid försäljning av värdepapper inom donationsförvaltningen (- 4 mkr) jämfört med föregående år. Av de finansiella intäkterna utgör huvuddelen ränteintäkter från inlåningsräntan hos Riksgäldskontoret på 30 mkr.

Resursanvändningen, de totala kostnaderna, uppgick till 4 167 mkr. Jämfört med år 2002 innebär detta en nominell ökning med nästan 6 procent (224 mkr). *Realt* ökar resursanvändningen med nästan 3 procent (105 mkr). Härav utgör ökade personalkostnader 80 mkr, ökade lokalkostnader 22 mkr, ökade driftkostnader 20 mkr samt minskade kapitalkostnader 18 mkr.

Personalkostnaderna motsvarar 2 274 mkr av den totala resursanvändningen. Härav utgör löner och ersättningar 1 438 mkr och sociala avgifter och avsättningar till pensioner 794 mkr samt övriga personalkostnader (bl.a. resor, företagshälsovård, kompetensutveckling m.m.) 42 mkr. Jämfört med år 2002 ökar personalkostnaderna med 177 mkr eller drygt 8 procent. Detta är nästan 2 procentenheter högre ökningstakt i jämförelse med föregående år. Av de ökade personalkostnaderna utgör 95 mkr effekter av löneavtal och ökade pensionsersättningar m.m. Resterande ca 80 mkr beror på ökat antal anställda. Jämfört med år 2002 ökar antalet årsarbetskrafter med 161. Denna volymförändring kommenteras närmare i avsnittet "Kompetensförsörjning".

Förändringen av personalkostnader och personalvolym under perioden 1999-2003 framgår av nedanstående tabell. Under perioden har de totala personalkostnaderna ökat med 586 mkr i löpande priser. Detta motsvarar en ökning på 35 procent. Volymen har under samma period, mätt i årsarbetskrafter, ökat med 10 procent. Kostnaden per årsarbetskraft har ökat med 89 tkr eller 22 procent under denna femårsperiod. En viktig förklaring till ökade personalkostnader per årsarbetskraft är

införandet av ett nytt system för statens avtalsförsäkringar d.v.s. pensionskostnader. Från och med 2000 debiteras universitetet fullt ut sina pensionskostnader, vilket inneburit en kostnadsökning på drygt 100 mkr. Detta påverkar ökningen under perioden med motsvarande 6 procentenheter. Med beaktande härav uppgår den årliga ökningstakten till mellan 2-5 procent, vilket motsvarar de årliga löneökningarna (avtalseffekter).

Lokalkostnaderna utgör 545 mkr av de totala kostnaderna. Jämfört med föregående år ökar lokalkostnaderna med 29 mkr. Härav beräknas den reala kostnadsökningen till 22 mkr. Lokalytan uppgår för 2003 till drygt 370 000 m², en ökning med drygt 10 000 m² jämfört med föregående år. Volymökningen beror främst på tillkommande lokalytor för Sahlgrenska akademien (Anatomihuset, Fysiologihuset och tillbyggnad av laboratoriet för experimentell biomedicin m. fl.) och ökad förhyrning för IT-universitetet samt lokaltillskott för samhällsvetenskapliga fakulteten. Förändringen av lokalkostnader och lokalyta under perioden 1999-2003 framgår av nedanstående tabell. Bland lokalkostnaderna ingår de kapitalkostnader som uppstår vid egna investeringar i lokalprojekt. Under perioden har de totala lokalkostnaderna ökat med 80 mkr i löpande priser, vilket motsvarar en ökning på 17 procent. Volymförändringen under samma period uppgår till 10 procent. Kostnaden per m² har ökat med 6 procent under perioden.

Övriga driftkostnader står för 1 125 mkr av den totala resursanvändningen (härin ingår 161 mkr som avser utgifter för transfereringar). Jämfört med år 2002 ökar driftkostnaderna

Tabell 27 Personalkostnader och personalvolym 1999-2003

	2003	2002	2001	2000	1999	förändring	%
Personalkostnad	2 274	2 097	1 969	1 857	1 688	586	35%
Antal årsarbetare ¹⁾	4 655	4 503	4 371	4 232	4 216	439	10%
Antal anställda	5 325	5 083	4 873	4 727	4 711	614	13%
Personalkostnad/årsarb.	489	466	450	439	400	89	22%
Förändring %	4,9%	3,5%	2,0%	9,8%	5%		

¹⁾ Antalet årsarbetskrafter har beräknats som ett genomsnitt 2003. I resultatredovisningen i övrigt speglas förhållandet per 2003-10-31.

Tabell 28 Lokalkostnader per m² 1999-2003

	2003	2002	2001	2000	1999	förändring	%
Lokalkostnad, mkr ¹⁾	549	528	493	483	469	80	17%
Lokalyta, m ²	372 000	361 700	353 300	347 700	337 800	34 200	10%
Kostnad per m ²	1 476	1 460	1 395	1 389	1 388	88	6%
Förändring %	1,1%	4,5%	0,4%	0,1%	1,6%		

¹⁾ inkl ungefärliga kostnader för förbättringsutgifter på annans fastighet

med 3 procent eller 36 mkr. Härav beräknas 15 mkr bero på prisökningar medan resterande ökning beror på utökad verksamhetsvolym (ökad grundutbildning och ökad externt finansierad verksamhet).

Kostnader för klinisk utbildning och forskning inom läkarutbildningen och tandläkarutbildningen utgör 390 mkr och 5 mkr avser ersättning till Botaniska trädgården.

Transfereringar, härmed avses vidareförmedling av externa bidrag, stipendier, utbildningsbidrag mm. Transfereringarna ökar med 12 mkr jämfört med föregående år och speglar bland annat det förhållandet att universitetet i ökad omfattning samverkar med andra lärosäten kring externa bidragsprojekt. Driftkostnaderna ökar vidare på grund av ökade utbildnings- och praktikkostnader med 7 mkr. Denna ökning beror bland annat på den verksamhetsförlagda praktiken inom det vårdvetenskapliga området och inom lärarutbildningarna. Köp av tjänster ökar med 12 mkr och bland annat köpta konsulttjänster och datatjänster ökar med sammantaget 7 mkr.

Inköp av laboratoriekemikalier minskar med 1 mkr och böcker och tidskrifter mm minskar med 2 mkr. Driftkostnaderna *minskar* för samverkanskostnader med Chalmers med 2 mkr och ökar för resekostnader med 2 mkr.

Kapitalkostnaderna (finansiella kostnader, räntor och avskrivningar) motsvarar 223 mkr. Kapitalkostnaderna minskar med 18 mkr, jämfört med 2002. Räntekostnader för lån på anläggningstillgångar uppgår till 16 mkr, en minskning med 7 mkr jämfört med föregående år. Realisationsförluster vid försäljning av finansiella anläggningstillgångar minskar med 1 mkr jämfört med 2002.

Under perioden 1999-2003 har finansieringen av verksamheten och resursanvändningen inom verksamheten, i löpande priser, utvecklats enligt tabell 29.

Intäkterna har under perioden ökat med 29 procent. Kostnaderna har också ökat med 29 procent. Bland intäkterna har externa bidrags- och uppdragsmedel ökat med 30 procent.

Personalkostnaderna har totalt ökat med 35 procent. Här påverkar höjda premier till stat-

Tabell 29 Finansiering och resursanvändning 1999-2003, belopp i mkr löpande priser

	1999	2000	2001	2002	2003	Förändr	%
Statsanslag	2 089	2 238	2 353	2 625	2 736	647	31%
Bidrag/uppdrag	997	1 069	1 234	1 244	1 301	304	30%
Övriga intäkter	170	184	166	153	156	-14	-8%
Summa intäkter	3 256	3 491	3 753	4 022	4 193	937	29%
Personalkostnader	-1 688	-1 857	-1 969	-2 097	-2 274	-586	35%
Lokalkostnader	-457	-473	-483	-516	-545	-88	19%
Kapitalkostnader	-210	-227	-257	-242	-223	-13	6%
Övriga driftkostnader	-877	-910	-1 022	-1 088	-1 125	-248	28%
Summa kostnader	-3 232	-3 467	-3 731	-3 943	-4 167	-935	29%

liga avtalsförsäkringar med nästan 6 procent (ca 100 mkr). Lokalkostnaderna har ökat med 19 procent medan kapitalkostnaderna har ökat med 6 procent under perioden. Övriga driftkostnader har ökat med 28 procent eller i genomsnitt knappt 6 procent per år.

Holdingbolaget vid Göteborgs universitet AB

Bolagets verksamhet består i att äga, förvalta och sälja aktier i hel- eller delägda projekt- och tjänstebolag. Dessa dotterbolag och intressebolag skall bedriva forsknings- och utvecklingsarbete syftande till kommersiell exploatering av projekt och kunskaper framtagna eller uppkomna inom ramen för verksamheten inom universitetet.

Utöver moderbolaget består Holdingkoncernen av fem koncernbolag (varav fyra är vilande) och två intressebolag samt innehav av aktier och andelar i sex bolag.

Holdingkoncernen redovisar i sitt bokslut för 2003 ett positivt resultat efter skatt på 15,7 mkr, vilket påverkar universitetets resultat i motsvarande mån. Moderbolaget redovisar ett positivt resultat efter skatt på 15,5 mkr. Resultatet påverkas i hög grad av försäljningen av aktieinnehavet i Scandinavian CRI AB.

Sammantaget har det egna kapitalet i moderbolaget ökat från - 14,5 mkr per den 31 december 2002 till 10,3 mkr per den 31 december 2003.

Omsättning i koncernen uppgick till 75 mkr och i moderbolaget till 3,9 mkr.

Resultatet för Holdingkoncernen är påtagligt förbättrat jämfört med vad som beräknades i delårsrapporten per 30 juni (1,9 mkr). Koncernens resultat påverkas positivt av nämnda aktieförsäljning. Drygt 90 procent av innehavet såldes, i slutet av året, för en köpeskilling uppgående till 16,5 mkr.

Under året har nedskrivning av villkorsslån från Teknikbrostiftelsen genomförts med 3

mkr. Resterande del av villkorsslånet om 9,4 mkr har, med hänsyn till lånevillkoren, kunnat återföras till balanserade vinstmedel i GU Holding. Under året har dessutom nedskrivning skett av andelsinnehaven i Actar AB med 3,9 mkr och i A+ Science Invest AB med 0,3 mkr. Dessa innehav är därmed bokförda till 100 tkr vardera. De sistnämnda nedskrivningarna genomfördes i samband med upprättandet av en kontrollbalansräkning i moderbolaget per 2003-07-31. I denna kontrollbalansräkning genomfördes en total revidering av värdet på samtliga aktieinnehav i moderbolaget.

Moderbolaget har genom den genomförda aktieförsäljningen kunnat lösa all upplåning förutom en kvarvarande checkkredit, som vid årsskiftet var utnyttjad med 3 mkr.

Tidigare beslut om att delta i finansieringen av två nya bolag - Tendera AB och Nanoxis AB - har under året inneburit utbetalningar på 212 tkr respektive 300 tkr. Bolagen är verksamma inom diagnostisering av parodontit respektive nanoteknologi för effektivare läkemedelsutveckling.

I Holdingbolagets koncern finns härutöver ett dotterbolag (Botaniska analysgruppen AB) och två intressebolag (Surgical Science AB och Växtskyddslaboratoriet i Göteborg AB) och fyra rörelsedrivande andelsinnehav (SCRI Holding AB, A+ Science AB, Actar AB, och IT forskningsinstitutet Viktoria AB).

Utvecklingen i Holdingbolaget under 2003 kommer att kräva fortsatta åtgärder under 2004 i samverkan mellan bolagsledningen och universitetsledningen. En plan för ett kortsiktigt och för ett mera långsiktigt perspektiv är under utarbetande.

Under perioden 1997-2002 har Holdingbolaget påverkat universitetets tillgångssida i balansräkningen från 10,7 mkr (konsoliderat 30 juni, 1998) till utgången av 2003 - 9,5 mkr. Resultatutvecklingen för Holdingbolaget har varit följande (belopp i mkr):

2003	2002	2001	2000	1999
15,7	-13,8	-22,2	1,6	5,1

Styrelsen för Holdingbolaget kommer att, per capsulam, ha behandlat resultatet för år 2003 före universitetsstyrelsens sammanträde 2004-02-19.

Ekonomiskt resultat

Universitetet redovisar som årets kapitalförändring ett samlat överskott på 42 mkr. Det ekonomiska resultatet påverkas i hög grad av att den huvudsakliga verksamheten – grundutbildning och forskning/forskarutbildning – redovisar ett överskott på 28 mkr, medan donationsförvaltningen redovisar ett mindre underskott på 1,7 mkr samt att resultatandel från Holdingbolaget ger ett överskott på 15,7 mkr. Jämfört med utvecklingen under de senaste fem åren är resultaten för 2001-2003 ett trendbrott för den huvudsakliga verksamheten. Till delar består detta utav engångsmässiga effekter men är i huvudsak en följd av universitetsstyrelsens krav på att verksamheten skall redovisa åtgärdsplaner där verksamheten är inställd på att långsiktigt skapa balans mellan intäkter och kostnader och följa fastställda ekonomiska resultatmål.

Under de fem senaste budgetåren (1999-2003) har universitetet redovisat en årlig kapitalförändring som framgår av tabell 30.

Redovisning av verksamhetsgrenar

Årets kapitalförändring fördelar sig med ett överskott på 37 mkr inom grundutbildningen

Tabell 30 Årlig kapitalförändring

Belopp i mkr	2003	2002	2001	2000	1999
Verksamheten	27,8	93,2	36,4	-14,1	-19,7
Donationsmedel	-1,7	-13,4	-13,9	38,5	43,6
GU Holding	15,7	-13,8	-22,2	1,6	5,1
Summa	41,8	66	0,3	26	29

och med ett överskott på nästan 5 mkr inom forskning/forskarutbildning.

Inom verksamhetsgrenen grundutbildning redovisas för året ett överskott för den anslagsfinansierade delen med 30 mkr. Nästan samtliga fakultetsnämnder redovisar överskott. Det största överskottet återfinns inom den naturvetenskapliga fakultetsnämnden (22 mkr). Uppdragsverksamheten redovisar ett samlat överskott på 9 mkr. Överskott inom uppdragsutbildningen redovisas bland annat hos den humanistiska fakulteten.

Inom forskning/forskarutbildning fördelar sig de olika delresultaten enligt följande:

- anslagsfinansierad och bidragsfinansierad (inkl donationsförvaltningen) forskningsverksamhet redovisar ett underskott på 12 mkr. Av detta underskott påverkar donationsförvaltningens resultat med 1,7 mkr, medan bidragsfinansierad verksamhet redovisar överskott.
- uppdragsverksamhet redovisar ett överskott på 0,7 mkr.
- Holdingbolagets positiva resultat om 16 mkr påverkar verksamhetsgrenen i motsvarande grad.

Utvecklingen under perioden 1999-2003 av den anslagsfinansierade respektive externfinansierade forskningen visar att den anslagsfinansierade minskar sin relativa andel.

Under budgetåren 2002 och 2003 ökar anslaget till forskning/forskarutbildning för två forskarskolor samt med ökade anslag till det humanistisk-samhällsvetenskapliga vetenskapsområdet.

Till den externt finansierade forskningen bidrar statliga forskningsråd och andra statliga organ med 393 mkr, medan företag och andra organisationer bidrar med 434 mkr. Härtill kommer bidrag från Europeiska unionen och utländska företag och organisationer med 72 mkr.

Totalt har de samlade forskningsmedlen ökat, i löpande priser, med nästan 353 mkr under hela perioden, vilket motsvarar 23 procent.

Tabell 31 Redovisning av grundutbildning och forskning/forskarutbildning per verksamhetsgren (tkr)

	Grundutbildning		Forskning/forskarutbildning		Summa
	Totalt	varav uppdrags- verksamhet	Totalt	varav uppdrags- verksamhet	
Anslag	1 530 271	4 762	1 152 800	2 377	2 683 071
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	139 938	107 835	222 416	153 244	362 354
Intäkter av bidrag	52 547	3 137	892 955	350	945 502
Finansiella intäkter	8 637	2 085	33 276	1 703	41 914
Summa intäkter	1 731 393	117 819	2 301 448	157 674	4 032 841
Kostnader för personal	-967 967	-70 602	-1 306 066	-112 214	-2 274 033
Kostnader för lokaler	-323 170	-8 019	-221 533	-3 554	-544 703
Övriga driftkostnader	-327 731	-24 913	-636 961	-37 322	-964 694
Finansiella kostnader	-6 304	-368	-15 892	16	-22 193
Avskrivningar	-65 597	-4 231	-135 526	-4 250	-201 123
Summa kostnader	-1 690 769	-108 133	-2 315 979	-157 324	-4 006 746
Verksamhetsutfall	40 625	9 686	-14 531	350	26 094
Resultat från andelar i dotterföretag			15 745		15 745
Uppbördsverksamhet					
Intäkter av avgifter m m samt andra intäkter som inte disponeras av myndighet			105		105
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamhet			-105		-105
Saldo			0		0
Transfereringar					
Medel som erhållits från statsbudgeten	808		52 040		52 848
Medel som erhållits från myndigheter	71	69	16 201		16 272
Övriga erhållna medel	2 778	2 709	88 668	2 447	91 446
Lämnade bidrag	-7 074	-3 263	-153 492	-2 046	-160 566
Saldo	-3 417	-485	3 417	401	0
Årets kapitalförändring	37 208	9 201	4 631	751	41 839

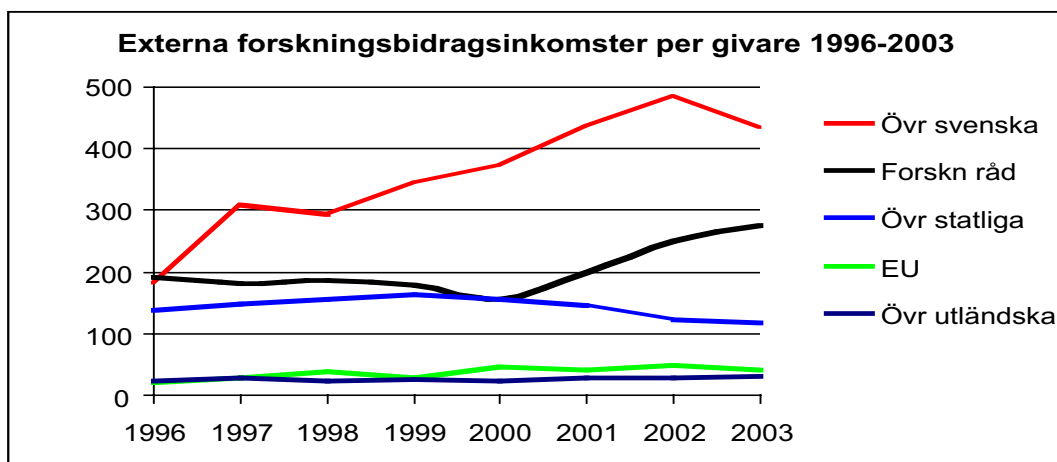
Tabell 32 Anslag- resp externfinansierad forskningsverksamhet

Utvecklingen av bidrag från olika givare för perioden 1996-2003 framgår av diagram 6. Bidragsminskningen från "övriga svenska givare" beror främst på att dessa bidragsgivare, främst s.k. ändamålsstiftelser, totalt sett haft ett lägre utdelningsbart kapital att fördela.

belopp i mkr	2003	2002	2001	2000	1999	% förändr
anslag	943	875	827	799	798	18
externa bidrag	946	898	849	753	738	28
summa	1889	1773	1676	1552	1536	23
%-relation ¹⁾	50%	49%	49%	51%	52%	

¹⁾ andel anslag till forskningsverksamhet av total summa

Diagram 6 Externa bidragsinkomster i löpande penningvärde per givare 1996-2002.

Ekonomisk uppföljning och jämförelse med delårsrapporten per juni 2003

Den budget för 2003, som fastställdes av universitetsstyrelsen i december 2002, innebar ett budgeterat positivt resultat på 5 mkr. Det budgeterade överskottet hängde samman med pågående ekonomiska åtgärdsplaner inom några fakultetsnämnder.

I delårsrapporten per 30 juni redovisades som delårsresultat ett nollresultat (-60 mkr inkl. semesterlöneskuldsförändringen) och en prognos för hela året innebärande ett beräknat underskott på 8,5 mkr. I prognosen låg bland annat bedömda effekter av löneavtalen och effekter av det från och med 1 juli 2003 utökade kostnadsansvaret för arbetsgivare vid sjukfrånvaro.

Årets resultat på 42 mkr och det prognosticerade resultatet avviker markant. Avvikelsen förklaras av följande faktorer.

- Resultatandel i GU Holding 14 mkr
- Resultatförbättringar för fakulteter/motsvarande, främst inom grundutbildningsverksamheten 36 mkr

Resultatförbättringen för verksamheten vid fakulteterna och inom gemensamma funktioner hänger främst samman med insatser för att åtgärda tidigare års underskott, ett förbättrat kapacitetsutnyttjande av organisationen och senarelagda rekryteringsinsatser.

Fortfarande behövs ett utvecklingsarbete inom universitetet när det gäller budget- och prognosarbetet. Universitetet kommer, utöver delårsrapporten, att internt följa upp den ekonomiska utvecklingen efter både första och tredje kvartalen.

Balanserat kapital

Det balanserade kapitalet inklusive årets kapitalförändring uppgår vid året slut till 170 mkr. Härav utgör balanserat kapital för den huvudsakliga verksamheten 102 mkr och för donationsförvaltningen 52 mkr samt för Holdingbolaget 16 mkr. Den balanserade kapitalförändringen för den huvudsakliga verksamheten innebär en påtaglig förbättring i förhållande till budgetunderlaget. I den av universitetsstyrelsen fastställda budgeten för 2004 beräknas ett nollresultat för budgetåret.

Myndighetskapitalet påverkas av de ackumulerade resultatandelarna från Holdingbolaget. Som ingående belopp i myndighetskapi-

Tabell 33 Ekonomisk uppföljning och jämförelse med delårsrapporten per juni 2003 (belopp i mkr)

	Bokslut 2003	Prognos 2003	Delår 06/2003	Budget 2003	Bokslut 2002	Bokslut 2001	Bokslut 2000
Verksamhetens intäkter							
Intäkter av anslag	2 683	2 730	1 130	2 642	2 579	2 317	2 204
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	362	389	166	350	346	399	371
Intäkter av bidrag	946	1 016	465	835	899	850	757
Finansiella intäkter	42	43	23	38	50	61	85
Summa intäkter	4 033	4 178	1 784	3 865	3 874	3 627	3 417
Verksamhetens kostnader							
Kostnader för personal	-2 274	-2 306	-1 178	-2 165	-2 097	-1 969	-1 857
Kostnader för lokaler	-545	-527	-265	-520	-516	-483	-473
Övriga driftkostnader	-965	-1 125	-289	-942	-940	-896	-836
Finansiella kostnader	-22	-30	-12	-33	-38	-52	-30
Avskrivningar	-201	-200	-102	-200	-203	-205	-197
Summa kostnader	-4 007	-4 188	-1 846	-3 860	-3 794	-3 605	-3 393
Verksamhetsutfall	26	-10	-62	5	80	22	24
Resultat från andelar i dotterföretag	16	2	2	0	-14	-22	2
Uppbördsverksamhet, saldo	0	0	0	0	0		
Transfereringar							
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag	53	45	26	50	46	37	34
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	16	17	12	15	15	11	12
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	91	93	47	90	88	78	28
Lämnade bidrag	-160	-155	-85	-155	-149	-126	-74
Saldo	0	0	0	0	0	0	0
Årets kapital förändring	42	-9	-60	5	66	0	26

talet redovisas ett samlat negativt värde på 31 mkr. Detta tillsammans med årets positiva resultat på 16 mkr, ger ett sammantaget negativt värde på 15 mkr.

För icke avgiftsfinansierad verksamhet skall förslag till disposition av hela det ackumulerade överskottet lämnas till regeringen under förutsättning att det ackumulerade överskottet i denna verksamhet överstiger 10 procent av verksamhetens totala kostnader under det senaste räkenskapsåret. För universitetet uppgår det ackumulerade överskottet till nästan 4 procent.

I nedanstående tabell redovisas det balanserade kapitalet uppdelat på verksamhetsgrenarna. För avgiftsfinansierad verksamhet uppgår det totala balanserade kapitalet till 32 mkr. Detta utgör 9 procent av omsättningen för den avgiftsfinansierade verksamheten.

Investeringar och låneramar

Under året har investeringarna uppgått till totalt 202 mkr, vilket är 41 mkr mindre än föregående år. Den 31 december uppgick det bokförda värdet av befintliga anläggningstill-

Tabell 34 Redovisning av avgifter enligt FÅB 3 kap 2 §

	Överskott t.o.m. 2002	Intäkter 2003	Kostnader 2003	Överskott 2003
Resultatområde				
<i>Uppdragsfinansierad verksamhet</i>				
<i>Beställd utbildning</i>	-940	15 079	-14 090	989
<i>Uppdragsutbildning</i>	19 656	99 755	-91 541	8 214
<i>Uppdragsforskning</i>	3 211	141 464	-140 713	751
<i>Övriga avgifter</i>	0	114 640	-114 640	
Summa	21 927	370 938	-360 984	9 954

gångar inklusive förbättringsutgifter i annans fastighet till 725 mkr. Förbättringsutgifter i annans fastighet uppgick till 1 mkr under året. Investeringsminskningen kan till del förklaras med att forskningsutrustning för 38 mkr införskaffades under 2002 för uppbyggnaden av NMR-centrum¹ inom den naturvetenskapliga fakulteten. Utrustningen var planlagd att tas i bruk under 2003 men en förskjutning i driftstarten medför att denna kommer att tas i bruk först under 2004. Å andra sidan har 16 mkr upptagits som anläggningstillgångar avseende den under året genomförda satsningen på hemdatorer för personalen. Nettoeffekten av dessa två större investeringar visar att investeringarna minskat med nästan 20 mkr under 2003. Detta har sin främsta förklaring i en ökad försiktighet i investeringsbenägenheten inom organisationen.

Universitetet disponerade under budgetåret en låneram på 680 mkr för finansiering av investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten. Årets nyupplåning upp-

går till 145 mkr och under budgetåret har lånen amorterats med 166 mkr. Låneportföljen per 31 december uppgår till 494 mkr.

Låneportföljen har under år 2003 minskat med 21 mkr. Minskningen är med vissa undantag generell för hela universitetet. En ökning kan emellertid konstateras för vissa byggnadsprojekt inom Sahlgrenska akademien och samhällsvetenskapliga fakulteten samt den fortsatta uppbyggnaden av IT-universitetet.

Vid bedömning av låneportföljens storlek måste hänsyn tas till den pågående nyinvesteringen vid NMR-centrum, 38 mkr, då denna blir föremål för upplåning i Riksgäldskontoret först vid aktiveringen under 2004. Under uppbyggnadsperioden finansieras investeringen med erhållet bidrag från Wallenbergstiftelsen på 32 mkr och med tillgänglig likviditet på universitetets räntekonto. Låneramen kommer att utnyttjas under de kommande åren i enlighet med universitetets budgetunderlag.

Tabell 35 Redovisning av myndighetskapital 2003, belopp i tkr

A. Ackumulerat överskott i icke avgiftsfinansierad verksamhet	138 683
B. Årets totala kostnader i icke avgiftsfinansierad verksamhet	3 741 289
A i procent av B	3,7

Tabell 36 Redovisning enligt 23 § kapitalförsörjningsförordningen

A. Ackumulerat överskott i avgiftsfinansierad verksamhet	31 881
B. Årets totala kostnader i avgiftsfinansierad verksamhet	362 354
A i procent av B	8,8

¹ Svenskt NMR-centrum vid GU (NMR = Nuclear Magnetics Resonance)

Tabell 37 Redovisning av kapitalförändring per verksamhetsgren

Verksamhetsgren	Balanserad kapitalförändring	Årets kapitalförändring	Summa
Grundutbildning			
-Verksamheten	9 893	28 005	37 898
-Avgiftsfinansierad verksamhet	39 565	9 203	27 919
Forskning/forskarutbildning			
-Verksamheten	60 083	3 880	79 936
-Avgiftsfinansierad verksamhet	19 184	751	3 962
Summa	128 725	41 839	170 564

Likviditet

Kassalikviditeten framgår av nedanstående uppställning

2003-12-31	2002-12-31	2001-12-31
933 mkr	953 mkr	840 mkr

Likviditeten minskar med 20 mkr, jämfört med föregående år, förändringen förklaras dels av årets positiva resultat, dels av att tidigare oförbrukade forskningsbidrag minskat med 54 mkr.

Behållningen på räntekontot hos Riksgäldskontoret fördelar sig ungefär på följande sätt:

- Statsanslagsmedel har ett negativt saldo på 3 mkr (- 0,5 procent)
- Bidrags- och uppdragsförskott m.m. har ett positivt saldo på 757 mkr (83,5 procent)
- Övrigt (källskatter och sociala avgifter m.m.) har ett positivt saldo på 155 mkr (17 procent)

Universitetets likviditet består således fortfarande till mycket stor del av förvaltade förskott från forskningsbidragsgivare eller övriga givare/donatorer.

Enligt kapitalförsörjningsförordningen skall alla in- och utbetalningar som avser universitetets verksamhet ske genom universitetets räntekonto hos Riksgäldskontoret. Den 31

december var universitetets saldo på detta konto 909 mkr. Den genomsnittliga inlåningsräntan på räntekontot uppgick till nästan 3 procent.

Utöver placeringar på universitetets räntekonto var per den 31 december 10 mkr placerade i universitetets donationsförvaltning. Resterande del av likviditeten, 14 mkr hänförs i huvudsak till det valutakonto i EUR som universitetet, i egenskap av koordinatorsmyndighet, håller för vissa EU finansierade forskningsprojekt.

Internt inom universitetet har en beräkning av ränta på s.k. likvidsaldon gjorts. Härigenom har universitetets fakulteter kunnat gottgöras en ränta på 30 mkr.

Oförbrukade forskningsbidrag

I balansräkningen redovisas för 2003 oförbrukade forskningsbidrag på 950 mkr. Detta är 54 mkr lägre än vid motsvarande tidpunkt 2002. Minskningen beror både på att 68 mkr av tidigare erhållna bidragsförskott resultatavräknats i 2003 års räkenskaper och att tillflödet av nya forskningsbidrag från främst s.k. ändamålsstiftelser minskat under 2003.

Donationsförvaltningen

Förutom de till universitetet anknutna stiftelserna, för vilka separata årsräkenskaper upprättas, ingår i fond- och medelsförvaltningen även förvaltning av universitetets gåvo- och do-

nationsmedel. Hösten 1999 erhöll universitetet regeringens medgivande att, enligt donationsförordningen, placera statliga gåvo- och donationsmedel på annat sätt än i förvaltning hos Riksgäldskontoret och/eller Kammarkollegiet. Detta har inneburit att den diskretionära kapitalförvaltning, som universitetet under många år tillämpat för ett flertal donationer, kunnat kvarstå.

Genom den upphandling, i enlighet med lagen (1992:1528) om offentlig upphandling, som universitetet slutförde under 2002 tecknades avtal med tre kapitalförvaltare som från och med 2003-01-01 och längst till och med 2008-12-31 givits uppdrag att förvalta vissa gåvo- och donationsmedel samt de till universitetet anknutna stiftelserna i så kallade diskretionära förvaltningsuppdrag. I samband med tecknandet av de nya förvaltningsavtalen fastställde universitetet vidare en ny placeringspolicy för förmögenhetsplaceringen. Huvuddragen i den nya placeringspolicyn är en ökad riskspridning genom fastställda gränsvärden för fördelning av kapitalet i olika tillgångsslag, samt en tydlig fokusering på etiska och miljömässiga kriterier i förmögenhetsplaceringarna. Här skall förvaltningen följa ILO:s kärnkonventioner och OECD:s program för multinationella företag.

Som en följd av den analys som genomfördes under år 2000, och i vilken konstaterades att någon fondering av gåvo- och donationskapital inte är möjlig, beslutade rektor i augusti 2001 om en plan för ianspråktagande av vissa donationer för medicinsk forskning. Planen går i korthet ut på att, med start 2001, förbruka vissa donationer under en femårsperiod. För att säkra kapitalbehovet enligt planen, har kapitalet placerats i aktieindexobligationer med kapitalgaranti och där en avkastning som är relaterad till den svenska aktiemarknadens utveckling erhålles. Det samlade kvarvarande värdet av dessa donationer är 35 mkr, efter att Sahlgrenska akademien under året

tillförts 20 mkr.

Donationsförvaltningen har under året bidragit med 37 mkr till olika verksamhetsområden inom universitetet. Följande områden har tagit medel i anspråk:

Handelshögskolan	5 mkr
Naturvetenskapliga fakulteten	1 mkr
Sahlgrenska akademien (varav 20 mkr enl. särskild förbrukningsplan)	28 mkr
Universitetsgemensamma ändamål	3 mkr

Det bokförda värdet för gåvo- och donationsmedlen uppgår till 284 mkr. Av det samlade kapitalet är 43 mkr utlagt på diskretionära förvaltningsuppdrag hos två kapitalförvaltare. Marknadsvärdet för de diskretionärt förvaltade gåvo- och donationsmedlen är 41 mkr. Den diskretionära donationsförvaltningens avkastning mäts mot sammanvägda jämförelseindex. Dessa är SPRX (svenska aktier), OMRX T-bill (korränteplaceringar eg. statsskuldväxlar) samt OMRX T-bond (obligationer).

Den värdeminskning som präglat förvaltningen under de senaste åren har under 2003 vänts till en värdeökning. Orsaken är den positiva börsutvecklingen under året. Som framgår nedan följer utvecklingen i de olika förvaltningsdepåerna i stort antaget jämförelseindex.

Den anpassning i tillgångsallokeringen som föranleddes av införandet av en ny placeringspolicy för de diskretionärt förvaltade donationerna per 1 januari 2003 medförde att betydande realisationsförluster uppstod i början av året. Detta förutsågs i föregående års bokslut, varför universitetet redan 2002 gjorde en avsättning på 7,5 mkr. Resultatmässigt belastade avsättningen 2002 års räkenskaper. Detta har medfört, tillsammans med den goda återhämtningen på börserna under 2003, att värdet av aktie- och fondinnehav i de diskretionärt förvaltade uppdragen är 98 pro-

cent av de bokförda värdena.

Utöver de diskretionärt förvaltade donationerna ingår 159 mkr som universitetet ingått avtal om att placera i Akademiska Hus AB. Vidare ingår de ovan nämnda donationerna för medicinsk forskning (35 mkr). Resterade medel är donationer för diverse forskningsändamål (13 mkr), vissa byggnadsprojekt (27 mkr) samt ännu ej förbrukade räntemedel (7 mkr). Förvaltningen består av både likvida medel i bankräkning, placeringar på räntekonto i Riksgäldskontoret samt penningmarknadsplaceringar.

Göteborgs universitets forskningsfond

Den goda börsutvecklingen under år 2003 har även inverkat positivt på Göteborgs universitets forskningsfond. Under året har fondens förmögenhet ökat med 17 procent och uppgår nu till 57 mkr. Antalet andelsägare har dock minskat något under året. Minskningen är ca 100 st. varför antalet andelsägare nu uppgår till ca 2 420. Under året har universitetet tillförts 970 tkr, vilket motsvarar 2 procent av fondens förmögenhet den sista december 2002. Dessa medel har använts för att stödja forskningen vid universitetet.

Utdelade stipendier och andra bidrag

Universitetet har under året haft möjlighet att utdela cirka 3 000 stipendier till studerande inom grund- och forskarutbildningen. Stipendiernas storlek har varierat från 500 kr och upp till 75 000 kr. De beloppsmässigt största stipendieutgivarna har varit de Adlerbertska stiftelserna, ur vilka stipendier om ca 24 mkr utdelats. Exempel på andra fonder ur vilka stipendier till studerande utgår är Bo Linderoth-Olsons fond, Paul och Marie Berghaus' donationsfond, Göteborgs Folk-skoleseminariets Minnesfond och Rosa och Hildegaard Svanströms donationsfond.

Cirka 250 lärare och forskare har tilldelats

	Värdeförändr. 2003 i % markn.värde	Jämförelse- index
Jubileumsfonden	13,91%	15,60%
Forskningsstöd från affärsbanker	17,25%	15,60%
Handelshögskolan, Fastighetsdonation	17,39%	15,60%
Oceanografi, Fastighetsdonation	15,30%	15,60%
Lundberglaboratoriet	15,20%	15,60%

bidrag till resor och forskning ur bl. a. Göteborgs universitets Jubileumsfond, Göteborgs universitets forskningsfond, Sven Petterssons fond för humanistisk vetenskap, Torsten Petterssons fond för humanistisk vetenskap, Erland Erikssons donation, Göteborgs Högskolas Linnéfond, Oscar Ekmans stipendiefond, Adlerbertska forskningsfonden samt Jubileumsanslaget ur Knut och Alice Wallenbergs stiftelse. Det utdelade beloppet uppgår till ca 6 mkr.

Avkastning ur anknutna stiftelser avsedda för forskning inom den medicinska fakulteten har under 2003 fördelats med ett belopp uppgående till ca 3 mkr.

Kommentarer till väsentliga uppgifter

I enlighet med Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag redovisas en sammanställning över väsentliga uppgifter. Av sammanställningen kan utläsas:

- *Låneramen* har utnyttjats till nästan 75 procent. Låneramen för år 2004 uppgår till 680 mkr.
- Intäkterna på *räntekontot* minskar något under 2003 genom den minskade likviditeten och den lägre räntan på räntekontot.
- *Avgiftsintäkterna* ökar. Ökningen beror främst på ökade intäkter från uppdragsforskningen. Avgiftsintäkter överstiger det i regleringsbrevet beräknade beloppet på 350 mkr, med 12 mkr.

- Antalet *anställda* ökar med 242 eller med drygt 4 procent. Antalet årsarbets-krafter ökar med 152.
- *Driftkostnad* per årsarbetskraft ökar nominellt med 3,5 procent, vilket reellt motsvarar en nolltillväxt.

Sammanställning av väsentliga uppgifter

Belopp i tkr	2003	2002	2001	2000	1999
Låneram					
Beviljad i regleringsbrevet	680 000	650 000	630 000	610 000	533 000
Utnyttjad	494 482	515 313	532 406	510 496	473 208
Kontokredit hos RGK					
Beviljad	220 125	209 448	179 721	152 533	155 745
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto					
Ränteintäkter	30 125	33 977	31 869	25 828	19 550
Räntekostnader	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter					
Avgiftsintäkter	362 354	345 703	398 962	371 618	314 624
varav ej disponibla	0	0	0	0	1 797
Beräknat belopp i regleringsbrevet	350 000	245 000	343 000		
Anslag					
Indragning	0	0	15 547	12 757	
Anslagssparande	186	0	0	36 470	3 175
Utgående reservationer	0	0	0	0	0
Anställda					
Antal årsarbetskrafter ¹⁾	4 655	4 517	4 362	4 229	4 216
Medelantal anställda	5 325	5 027	4 850	4 713	4 711
Driftskostnad					
per årsarbetskraft ²⁾	729	735	712	680	613
Kapitalförändring					
Ingående kapitalförändring ³⁾	128 725	48 335	25 661	42 629	22 020
Årets kapitalförändring	41 839	66 025	286	25 986	29 077
Utgående kapitalförändring	170 564	114 360	25 947	68 615	51 097

¹⁾ Antalet årsarbetskrafter har beräknats som ett genomsnitt 2003. I resultatredovisningen i övrigt speglas förhållandet per 2003-10-31.

²⁾ Driftskostnader exklusive LUA/TUA-medel.

³⁾ Förändringen mellan utgående kapitalförändring och ingående kapitalförändring förklaras bl.a. av omföring av Holdingbolagets resultat till resultatandelar i dotterbolag.

Intäkter och kostnader för verksamhetsgrenen grundutbildning fördelade på vetenskapsområden 1999-2003	Humanistiskt-samhällsvetenskapligt vetenskapsområde				Medicinskt vetenskapsområde				Naturvetenskapligt vetenskapsområde						
	2003	2002	2001	1999	2003	2002	2001	1999	2003	2002	2001	2000	1999		
Grundutbildning															
Verksamhetens intäkter															
Intäkter av anslag	877 791	833 339	700 489	689 805	621 160	393 159	338 107	222 822	197 920	145 887	259 322	266 376	267 840	249 576	218 934
Intäkter av avgifter m.m.	92 770	95 576	92 709	100 613	85 666	29 058	24 908	80 053	86 732	81 553	18 116	6 770	10 229	6 342	2 834
Intäkter av bidrag	31 090	19 425	24 354	17 483	13 190	9 620	8 727	28 843	26 850	62 482	11 831	15 055	9 693	9 323	4 546
Finansiella intäkter	6 252	7 593	6 188	4 531	5 159	1 41	1 001	1 234	1 295	1 983	2 242	3 372	2 542	-21	1 240
Summa intäkter	1 007 903	955 933	823 740	812 432	725 174	431 977	372 743	332 952	312 797	291 904	291 512	291 512	290 304	265 219	227 554
Verksamhetens kostnader															
Kostnader för personal	-662 785	-583 318	-532 910	-528 368	-474 579	-197 659	-191 717	-183 281	-156 782	-149 187	-108 087	-103 341	-120 715	-96 341	-93 262
Kostnader för lokaler	-167 479	-159 478	-157 722	-152 163	-153 308	-66 401	-58 938	-34 340	-18 395	-14 776	-85 103	-88 043	-88 804	-93 604	-81 835
Övriga driftkostnader	-97 951	-97 984	-97 223	-75 976	-78 804	-174 217	-141 748	-113 828	-110 242	-113 776	-60 572	-57 984	-50 995	-62 057	-50 808
Finansiella kostnader	-3 034	-4 913	-4 691	-4 590	-4 307	-1 311	-843	-682	-529	-30	-1 859	-2 621	-2 653	-2 542	-2 353
Avskrivningar	-36 828	-40 654	-40 611	-41 695	-37 337	-8 771	-5 522	-8 534	-4 591	-4 816	-18 710	-18 200	-20 079	-18 544	-17 572
Summa kostnader	-968 077	-886 348	-833 158	-802 793	-748 334	-448 359	-398 769	-340 665	-290 540	-282 586	-274 332	-270 190	-283 245	-273 090	-245 830
Transferringar															
Erhållna medel	2 647	0	0	0	0	1 011	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lämnade bidrag	-4 995	0	0	0	0	-2 079	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo	-2 348	0	0	0	0	-1 068	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Utfall	37 478	69 585	-9 418	9 639	-23 159	-17 450	-26 025	-7 713	22 257	9 318	17 180	21 383	7 058	-7 870	-18 276
Varav uppdragsfinansierad grundutbildning															
Verksamhetens intäkter															
Intäkter av anslag	3 358	8 239	6 981	6 348	0	932	2 161	5 281	9 269	0	473	599	2 807	58	0
Intäkter av avgifter m.m.	74 145	74 845	72 215	72 201	66 760	24 109	18 545	75 439	80 953	75 380	9 582	2 340	3 473	1 252	1 159
Intäkter av bidrag	0	0	3 375	2 548	1 902	0	719	23 519	18 813	18 382	3 137	1 299	2 015	0	0
Finansiella intäkter	1 509	1 780	943	652	341	544	379	1 236	1 197	731	32	119	111	22	20
Summa intäkter	79 011	84 864	83 514	81 749	69 003	25 585	21 804	105 475	110 233	94 494	13 224	4 357	8 406	1 332	1 179
Verksamhetens kostnader															
Kostnader för personal	-49 822	-54 341	-53 400	-57 732	-55 431	-18 310	-9 413	-79 986	-76 207	-77 609	-3 304	-3 856	-4 139	-803	-493
Kostnader för lokaler	-3 475	-7 060	-9 020	-7 560	-3 142	-169	39	-12 350	-12 632	-2 456	-4 112	0	-737	-2	-20
Övriga driftkostnader	-10 256	-13 512	-15 125	-14 417	-11 176	-6 361	-6 533	-9 307	-8 605	-9 327	-7 916	-539	-1 504	-199	-463
Finansiella kostnader	-9	-31	-23	-40	-80	-10	-639	-331	-138	-98	-238	-2	-1	-2	-23
Avskrivningar	-3 605	-1 087	-1 791	-986	-299	-545	-3 747	-2 206	-2 369	-744	-4	-154	-872	-262	-205
Summa kostnader	-67 166	-76 031	-79 360	-80 736	-70 127	-25 395	-20 294	-104 180	-99 971	-90 234	-15 573	-4 551	-7 253	-1 267	-1 204
Transferringar															
Erhållna medel	1 999	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lämnade bidrag	-2 482	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo	-483	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Utfall	11 362	8 833	4 154	1 013	-1 124	189	1 510	1 285	10 262	4 260	-2 350	-194	1 153	64	-25

Intäkter och kostnader för verksamhetsgrenen forskning och forskarutbildning fördelade på vetenskapsområden 1999-2003															
Forskning/ forskarutbildning/ forskarnätverk	Humanistiskt-samhällsvetenskapligt					Medicinskt vetenskapsområde					Naturvetenskapligt vetenskapsområde				
	2003	2002	2001	2000	1999	2003	2002	2001	2000	1999	2003	2002	2001	2000	1999
Verksamhetens intäkter	364 855	359 777	352 079	336 807	340 348	577 200	618 938	576 272	576 160	560 441	210 747	208 834	197 594	188 354	195 981
Intäkter av anslag	81 826	84 673	62 346	57 425	44 937	121 465	118 295	139 675	100 155	93 272	19 120	16 023	19 541	13 476	16 146
Intäkter av avgifter m.m.	298 556	294 306	270 849	244 767	236 433	363 328	413 026	416 879	322 709	328 804	231 082	250 416	222 549	187 089	181 831
Intäkter av bidrag	12 488	19 443	20 680	28 206	47 322	19 197	18 579	26 328	48 181	44 894	1 594	-93	4 088	4 725	5 984
Finansiella intäkter	757 725	758 198	705 954	667 206	669 041	1 081 189	1 168 839	1 159 153	1 047 204	1 027 411	462 542	475 179	443 773	393 643	399 943
Verksamhetens kostnader	-527 467	-492 537	-453 501	-441 480	-406 911	-519 117	-479 502	-461 235	-414 537	-373 624	-266 459	-254 338	-225 112	-233 608	-204 422
Kostnader för personal	-93 857	-91 087	-89 084	-99 438	-99 341	-73 167	-73 261	-75 069	-74 371	-69 673	-56 809	-59 289	-36 604	-37 449	-43 881
Kostnader för lokaler	-108 741	-124 435	-125 131	-94 567	-97 955	-407 605	-542 465	-500 922	-457 866	-487 213	-112 648	-136 581	-124 859	-92 309	-108 409
Övriga driftkostnader	-3 038	-5 656	-18 720	-3 286	-1 026	-9 082	-15 719	-32 364	-13 913	-12 283	-3 646	-8 505	-15 184	-5 360	-5 953
Finansiella kostnader	-17 793	-18 008	-23 058	-20 111	-19 048	-79 424	-77 014	-72 792	-70 492	-59 989	-37 134	-42 741	-44 888	-47 310	-44 999
Avskrivningar	-750 897	-731 722	-709 494	-658 882	-624 281	-1 088 395	-1 187 961	-1 142 381	-1 031 178	-1 002 782	-476 696	-481 454	-446 647	-416 036	-407 665
Summa kostnader	89 783	0	0	0	0	40 568	0	0	0	0	26 659	0	0	0	0
Transfereringar	-77 298	0	0	0	0	-37 529	0	0	0	0	-23 023	0	0	0	0
Erhållna medel	12 485	0	0	0	0	3 039	0	0	0	0	3 636	0	0	0	0
Lämnade bidrag	19 314	26 476	-3 540	8 324	44 760	-4 167	-19 122	16 772	16 026	24 628	-10 517	-6 275	-2 875	-22 393	-7 722
Saldo	0	2 652	2 774	3 379	0	2 377	2 463	4 149	4 134	0	0	192	1 236	644	0
Varav uppdragsfinansierad forskning/forskarutbildning	68 901	69 604	50 007	47 531	34 250	75 705	72 689	92 418	62 062	55 475	8 637	9 394	12 643	8 383	8 289
Verksamhetens intäkter	157	190	125	119	6	173	198	200	150	0	20	26	96	0	0
Intäkter av avgifter m.m.	743	934	878	773	294	793	1 259	2 102	1 057	1 376	168	233	209	171	111
Finansiella intäkter	69 801	73 379	53 784	51 802	34 550	79 048	76 609	98 868	67 403	56 851	8 825	9 844	14 184	9 198	8 400
Verksamhetens kostnader	-53 774	-53 070	-38 168	-38 479	-27 206	-53 415	-46 380	-57 890	-45 890	-32 238	-5 382	-6 845	-9 921	-6 714	-5 965
Kostnader för personal	-592	-2 169	-2 897	-3 155	-2 574	-2 711	-2 177	-2 044	-5 091	-3 494	-171	-4	-444	-2	-2
Kostnader för lokaler	-14 900	-12 718	-9 545	-5 747	-4 152	-20 206	-22 757	-27 486	-18 196	-16 216	-2 027	-1 529	-2 249	-2 361	-2 350
Övriga driftkostnader	15	-113	-7	-6	-4	5	-29	-18	-11	-12	0	-38	-21	-37	-33
Finansiella kostnader	-1 074	-1 303	-1 460	-2 077	-1 369	-2 810	-2 826	-2 065	-1 998	-1 954	-280	-350	-430	-189	-85
Avskrivningar	-70 326	-69 374	-52 078	-49 464	-35 304	-79 138	-74 168	-89 504	-71 186	-53 914	-7 860	-8 766	-13 065	-9 303	-8 437
Summa kostnader	2 447	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Transfereringar	-2 046	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Erhållna medel	401	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lämnade bidrag	-124	4 005	1 706	2 338	-755	-90	2 441	9 364	-3 782	2 937	965	1 079	1 119	-105	-36
Saldo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Verksamhetsutfall	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Resultaträkning (tkr)

	Not	2003-01-01- 2003-12-31	2002-01-01- 2002-12-31
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	2 683 071	2 579 662
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	362 354	345 703
Intäkter av bidrag	3	945 502	898 699
Finansiella intäkter	4	41 914	49 893
Summa		4 032 841	3 873 957
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-2 274 033	-2 096 558
Kostnader för lokaler	6	-544 703	-516 290
Övriga driftkostnader	7	-964 694	-939 585
Finansiella kostnader	8	-22 193	-38 229
Avskrivningar och nedskrivningar	9-13	-201 123	-203 466
Summa		-4 006 747	-3 794 129
Verksamhetsutfall		26 093	79 828
Resultat från andelar i dotterföretag	14	15 745	-13 803
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m m samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten	15	105	1 031
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamhet		-105	-1 031
Saldo		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag	16	52 848	45 709
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		16 271	14 590
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		91 446	88 208
Lämnade bidrag		-160 566	-148 507
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring	17	41 838	66 026

Balansräkning (tkr)

TILLGÅNGAR	Not	2003-12-31	2002-12-31
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	9	21 932	8 855
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillg.		1 971	1 078
S:a immateriella anläggningstillgångar		23 904	9 933
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader	10	13 923	12 629
Förbättringsutgifter på annans fastighet	11	102 268	115 369
Maskiner, inventarier, installationer m m	12	546 997	553 366
Pågående nyanläggningar	13	37 600	37 600
S:a materiella anläggningstillgångar		700 788	718 964
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i dotterföretag	18	-9 509	-25 254
Andra långfristiga värdepappersinnehav		89 329	114 199
Andra långfristiga fordringar		158 791	163 628
S:a finansiella anläggningstillgångar		238 611	252 573
Varulager			
Varulager och förråd	19	3 088	1 963
Fordringar			
Kundfordringar	20	50 411	63 125
Fordringar hos andra myndigheter	21	59 122	59 201
Övriga fordringar	22	3 537	8 697
S:a fordringar		113 070	131 023
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	23	134 578	123 368
Upplupna bidragsintäkter	24	106 020	103 414
Övriga upplupna intäkter	25	16 995	12 166
S:a periodavgränsningsposter		257 593	238 948
Avräkning med statsverket	26	-291	-207
Kortfristiga placeringar			
Värdepapper och andelar	27	0	4 897
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	28	814 468	800 525
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	28	94 651	94 651
Kassa, postgiro och bank	29	23 980	53 019
S:a kassa och bank		933 099	948 195
SUMMA TILLGÅNGAR		2 269 861	2 306 289

Balansräkning (tkr)

KAPITAL OCH SKULDER	Not	2003-12-31	2002-12-31
Myndighetskapital			
Statskapital	30	6 001	6 001
Donationskapital	31	12 305	12 668
Resultatandelar i dotterföretag och intresseföretag	32	-31 254	-17 451
Balanserad kapitalförändring	33	128 725	48 335
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	17	41 839	66 025
S:a myndighetskapital		157 616	115 577
Avsättningar	34		
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		52 971	40 463
Övriga avsättningar		0	7 500
S:a avsättningar		52 971	47 963
Skulder m m			
Lån i Riksgäldskontoret	35	494 482	515 313
Skulder till andra myndigheter	36	70 266	73 638
Leverantörsskulder	37	89 279	81 806
Övriga skulder	38	135 286	117 471
Depositioner	38	437	507
Summa skulder m m		789 750	788 735
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	39	211 356	233 223
Oförbrukade bidrag	40	953 809	1 008 115
Övriga förutbetalda intäkter	41	104 358	112 676
S:a periodavgränsningsposter		1 269 524	1 354 014
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		2 269 861	2 306 289
ANSVARSFÖRBINDELSER	42	5 211	4 159

ANSLAGSREDOVISNING (tkr)

per 2003-12-31

Anslag	Årets till- deln. enl. regl.brev	Omdis- ponerade anslags- belopp	Tot. dis- ponibelt belopp	Utgifter	Utgående över- förings- belopp	Not
Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning						
Politikområde: Utbildningspolitik						
16:25:23 Grundutbildning (ramanslag)	1 358 922		1 358 922	1 358 922	0	
16:25:23:1 Takbelopp (ram)	1 354 671		1 354 671	1 354 671	0	
16:25:23:2 Högskoleped. Utb. av lärare (ram)	959		959	959	0	
16:25:23:3 Nationellt resurscentrum i matematik (ram)	3 292		3 292	3 292	0	
16:25:24 Forskning och forskarutbildn. (ramanslag)	943 455		943 455	943 455	0	
16:25:24:1 Hum-sam vetenskapsområde (ram)	292 695		292 695	292 695	0	
16:25:24:2 Medicinskt vetenskapsområde (ram)	206 248		206 248	206 248	0	
16:25:24:3 Naturvetenskapligt vetensk.omr. (ram)	172 913		172 913	172 913	0	
16:25:24:4 Sekretariat för genusforskning (ram)	6 141		6 141	6 141	0	
16:25:24:5 Konstnärligt utvecklingsarbete (ram)	7 959		7 959	7 959	0	
16:25:24:6 Botaniska trädgården (ram)	5 300		5 300	5 300	0	
16:25:24:7 Ersättning lokalhyror m.m. (ram)	252 199		252 199	252 199	0	
16:25:72 Särskilda utgifter (ramanslag)	38 783	3 349	42 132	41 946	186	
16:25:72:12:1 Särskilda lärarutbildningar (ram)	25 948		25 948	25 948	0	43
16:25:72:18:3 Sveriges nätuniversitet (ram)	11 335		11 335	11 149	186	44
16:25:72:27:3 NT-svux (ram)		3 349	3 349	3 349	0	45
16:25:72:33 Hantverksskolan DaCapo (ram)	1 500		1 500	1 500	0	46
16:25:74 Ersättn. för klinisk utbildn. och forskning (ramanslag)	389 934		389 934	389 934	0	
16:25:74:3 Medicinsk forskning och utb. (ram)	337 956		337 956	337 956	0	
16:25:74:7 Odontologisk utb. och forsk. (ram)	51 978		51 978	51 978	0	
Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid						
Politikområde: Mediepolitik						
17:27:4 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen (obetecknat anslag)	1 662		1 662	1 662	0	
Summa	2 732 756	3 349	2 736 105	2 735 919	186	

Redovisning mot inkomsttitel

Inkomsttitel	Inkomster	Ing skuld inkomsttitel	Under året inbet	Utg skuld inkomsttitel
2394 01 Övriga ränteinkomster	105	0	-2	107

Av beloppet avser 2 tkr ränteförlust på grund av valutadifferens vid periodisering av ränta på valutakonto per 2002-12-31. Denna ränta ska inte återföras till EG-budgeten. De 107 tkr avser ränta på valutakontot under bå 2003 och ska inte återföras till EG-budgeten. Se regeringsbeslut nr 22,960613, dnr Fi 96/1094 och dnr Fi 96/2195.

Finansiella villkor

För universitet och högskolor görs undantag från bestämmelserna om avräkning i anslagsförordningen (1996:1189). Avräkning mot anslag och anslagsposter för medel som utbetalas till lärosätenas räntekonton i Riksgäldskontoret skall ske i samband med de månatliga utbetalningarna till respektive lärosätes räntekonto i Riksgäldskontoret.

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

25:23 Grundutbildning

Anslagsbelastning för grundutbildningsanslagen i form av ersättning för helårsstudenter och helårsprestationer samt ersättning för särskilda åtaganden m m skall redovisas i årsredovisningen. Ersättning för helårsstudenter och helårsprestationer beräknas på grundval av redovisningen i LADOK eller motsvarande. Eventuell mellanskillnad mellan avräknade överföringar tillräntekontot och den slutliga anslagsbelastningen redovisas som ett anslags-sparande. Om redovisning sker av fler helårsprestationer än vad som kan ge ersättning inom takbeloppet, kan sådana helårsprestationer sparas till följande budgetår för att då berättiga till ersättning. Med undantag av 11§ anslagsförordningen (1996:1189) får universitet och högskolor år 2002 överföra såväl helårsprestationer som outnyttjat takbelopp (anslagssparande) till ett värde av högst tio procent av takbeloppet till följande budgetår utan regeringens särskilda medgivande. Göteborgs universitet har ingen anslagskredit.

Ränteintäkter som erhållits på räntekonto och som hänför sig till anslagssparande för budgetåret 2003 skall senast den 15 mars 2004 betalas till Riksgäldskontoret. Ränteintäkter beräknas enligt den räntesats på räntekontot som gällde den 30 juni 2003 och på ett belopp som motsvarar halva anslagssparandet.

Per capitaersättningen för helårsstudenter och helårsprestationer inom de olika utbildningsområdena anges under Gemensamma bestämmelser för universitet och högskolor m.m., avsnitt 2 Ekonomisk redovisning, 2.2 Verksamhetsgrenen Grundläggande högskoleutbildning med stödfunktioner punkt 7.

Ersättning för universitetets särskilda åtaganden avseende s.k. NT-utbildning, anslag 16:25:72:27:3, uppgår till 3 349 000 kr. Ersättning erhålls för NT-utbildning för studerande med särskilt vuxenstudiestöd. Ersättning beräknas med ersättningsnivån för utbildningsområdena naturvetenskap och teknik. Medlen är avsedda att finansiera under budgetåret 2002 genomförda och av regeringen inte tidigare ersatta helårsstudenter och helårsprestationer inom NT-svuxutbildningen.

Ersättning för distansutbildning inom nätuniversitetet uppgår till 11 335 000 kr, anslag 16:25:72:18:3. Ersättning erhålls från denna anslagspost för helårsstudenter och helårsprestationer på kurser som är anmälda för registrering i nätuniversitet via Myndigheten för Sveriges nätuniversitet. Kurser som är registrerade i nätuniversitetet skall vara särskilt markerade i respektive lärosätes studieregister. Sådana kurser kan ersättas från antingen denna anslagspost eller från lärosätets anslag för grundutbildning. Ersättning utgår med 20 000 kr per helårsstudent utöver gällande ersättningsbelopp för helårsstudenter inom olika utbildningsområden. I samband med den faktiska anslagsavräkningen som görs i årsredovisningen för budgetåret 2003 erhåller lärosätena ersättning för budgetåret 2003 för helårsstudenter och helårsprestationer på kurser som uppfyller villkoren ovan. Eventuell mellanskillnad mellan avräknade överföringar till räntekontot och den slutliga anslagsbelastningen redovisas som ett anslagssparande. Den faktiska anslagsavräkningen

uppgick för Göteborgs universitet till 11 149 tkr bå 2003, vilket innebär ett anslagssparande på 186 tkr. Eventuellt under 2002 uppkommet anslagssparande får disponeras för avräkning av helårsstudenter och helårsprestationer under perioden 1 januari till 30 juni 2003 för kurser som uppfyller ovanstående villkor.

Vidare erhålls ersättning för särskilt åtagande utanför takbeloppet för högskolepedagogisk utbildning av lärare med 959 tkr och för Nationellt resurscentrum i matematik med 3 292 tkr. Ersättning för universitetets särskilda åtagande avseende Tjärnö marinbiologiska laboratorium ingår i takbeloppet. Totala kostnaden för Tjärnö marinbiologiska laboratorium har under bå 2003 uppgått till 22,8 mkr.

25:24 Forskning och forskarutbildning

Medel får omfördelas mellan anslagsposterna för respektive vetenskapsområde m m upp till tre procent av var och en av dessa poster. Medel under anslagsposten ersättning för lokalhyror m.m. får fördelas fritt mellan vetenskapsområdena.

Till räntekontot överförs varje månad en tolfedel av anslagen 25:23 och 25:24. Medlen avräknas mot anslag och anslagsposter i samband med de månatliga utbetalningarna till Göteborgs universitets räntekonto i Riksgäldskontoret.

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

27:4 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen

Anslaget har använts för kostnader för information om forskningsresultat och för utarbetande av mediestatistik m m vid den svenska avdelningen av Nordiska dokumentationscentralen för masskommunikationsforskning (Nordicom). Rapporten Mediebarometern med en räckviddsundersökning av svenska medievanor skall ges ut under bå 2003.

Nordicom skall ansvara för grundläggande dokumentation av ägarförhållanden i svensk massmedier. Uppdraget innebär bl.a. att Nordicom skall ansvara för uppdatering av den databas om medieäggande som byggts upp i samarbete med Rådet för mångfald inom massmedierna samt att på olika sätt göra denna information tillgänglig.

Medlen under anslagsposten skall utbetalas varje månad med en tolfedel av anslagbeloppet till Göteborgs universitets räntekonto i Riksgäldskontoret. Medlen avräknas mot anslag och anslagsposter i samband med de månatliga utbetalningarna till Göteborgs universitets räntekonto.

Finansieringsanalys (tkr)

Not		2003	2002
DRIFT			
Kostnader	a	-3 778 795	-3 530 520
Finansiering av drift			
Intäkter av anslag	b	2 683 071	2 579 662
Intäkter av avgifter och ersättningar	c	362 117	345 384
Intäkter av bidrag	d	935 802	886 199
Övriga intäkter	e	40 329	46 033
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av drift</i>		<u>4 021 319</u>	<u>3 857 278</u>
Ökning (-) av lager		-1 125	-90
Ökning (-) av kortfristiga fordringar		-692	-766
Minskning (-) av kortfristiga skulder		-114 813	-12 427
KASSAFLÖDE FRÅN DRIFT		125 894	313 475
INVESTERINGAR			
Investeringar i finansiella tillgångar		-42 732	-62 046
Investeringar i materiella tillgångar		-186 182	-233 196
Investeringar i immateriella tillgångar		-15 757	-7 521
<i>Summa investeringsutgifter</i>		<u>-244 671</u>	<u>-302 763</u>
Finansiering av investeringar			
Lån från Riksgäldskontoret		145 296	144 835
- amorteringar		-166 127	-161 928
Försäljning av anläggningstillgångar		57 762	75 745
Bidrag som erhållits för investeringar		58 406	75 210
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar</i>		<u>95 337</u>	<u>133 862</u>
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		3 463	-32 132
KASSAFLÖDE FRÅN INVESTERINGAR		-145 871	-201 033
UPPBÖRDSVERKSAMHET			
<i>Inbetalningar i uppbördsverksamhet</i>		105	1 031
<i>Medel som tillförts budgeten från uppbördsverksamhet</i>		-205	-824
KASSAFLÖDE FRÅN UPPBÖRDSVERKSAMHET		-100	207
TRANSFERERINGSVERKSAMHET			
Lämnade bidrag		-160 566	-148 507
<i>Utbetalningar i transfereringsverksamhet</i>		<u>-160 566</u>	<u>-148 507</u>
Finansiering av transfereringsverksamhet			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag		52 848	45 709
Medel som erhållits från andra myndigheter för finansiering av bidrag		16 272	14 590
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		91 446	88 208
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamhet</i>		<u>160 566</u>	<u>148 507</u>
KASSAFLÖDE FRÅN TRANSFERERINGSVERKSAMHET		0	0
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		-20 077	112 649

Finansieringsanalys (tkr)

	2003	2002
Specifikation av förändring likvida medel		
Likvida medel vid årets början	952 886	840 237
Minskning (-) av kassa och postgiro	-29 039	16 946
Minskning (-) av tillgodohavandeRGK	-4 897	97 013
Ökning av banktillgodohavanden	13 943	-1 103
Minskning (-) av avräkning till statsverket	-84	-207
Summa förändring likvida medel	-20 077	112 649
Likvida medel vid årets slut	932 809	952 886
Not a		
Kostnader	-4 006 746	-3 794 129
Justeringar:		
Avskrivningar och nedskrivningar	205 119	205 184
Realisationsförlust	15 380	14 332
Avsättningar	5 009	41 530
Justeringspost	2 442	2 563
Kostnader enligt finansieringsanalysen	-3 778 796	-3 530 520
Not b		
Intäkter av anslag	2 683 071	2 579 662
Justeringar:		
Anslag tillförda investeringar		
Intäkter av anslag enligt finansieringsanalysen	2 683 071	2 579 662
Not c		
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	362 354	345 703
Justeringar:		
Realisationsvinst	-237	-319
Intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt finansieringsanalysen	362 117	345 384
Not d		
Intäkter av bidrag	945 502	898 699
Justeringar:		
Bidragsmedel för investeringar	-9 700	-12 500
Intäkter av bidrag enligt finansieringsanalysen	935 802	886 199
Not e		
Övriga intäkter	41 914	49 891
Justeringar:		
Realisationsvinst	-1 585	-3 860
Övriga intäkter enligt finansieringsanalysen	40 329	46 031

Redovisnings- och värderingsprinciper

Belopp i tkr där ej annat anges. Med E/T avses ej tillämpligt.

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om myndigheters årsredovisning och budgetunderlag (FÅB), förordning (2000:606) om myndigheters bokföring (FBF), studiedokumentationsförordningen (1993:1153) samt donationsförordningen (1998:140). Göteborgs universitets redovisning följer god redovisningssed i enlighet med Ekonomistyrningsverkets (ESV) allmänna råd till 6§ FBF. På tillgångssidan redovisas, efter underhandskontakter med ESV och dåvarande Riksrevisionsverket, en negativ andel i dotterföretag. Hur den uppstått samt vilka åtgärder som vidtagits/kommer att vidtagas förklaras i kommentarer i årsredovisningen.

Immateriella tillgångar

Av 5 kap. 2 § FÅB framgår att "Utgifter för utveckling som är av väsentligt värde för myndighetens verksamhet under kommande år skall tas upp som immateriell tillgång.", "Utgifter för forskning får inte tas upp som anläggningstillgång" samt att "Med utveckling avses att tillämpa forskningsresultat eller annan kunskap för att åstadkomma nya eller väsentligt förbättrade system, processer, material, konstruktioner, produkter eller tjänster innan produktion eller användning påbörjas." I ESV:s handledning om redovisning av immateriella anläggningstillgångar (ESV 2002:3) står att "I forskningsfasen utvärderas och väljs alternativ, medan i utvecklingsfasen arbetas det valda alternativet fram."

På Göteborgs universitet pågår ett projekt, NEKST (NyttEKonomiSTöd), som syftar till att besluta om vilket IT-stöd som bäst stödjer ett, genom kartläggning framarbetat, optimalt

processororienterat arbetssätt samt att upphandla och implementera detta IT-stöd. IT-stödet beräknas vara i drift från och med 2006. Rektor beslutade om projektet 2002-12-17 och projektets budget uppgår till 33 mkr.

GU har valt att lägga utvecklingsarbetet före valet av system för att med bästa resultat kunna välja/utveckla det IT-stöd som stöttar de väsentligt förbättrade processer som utvecklats under arbetets gång. Avsikten är att redan i en noggrant utformad kravspecifikation undanröja de problem och kostnadsökningar som kan uppstå om utveckling skall ske när valet redan är gjort.

Mot bakgrund av fört resonemang (och efter muntlig kontakt med ESV som bedömde det rimligt) har GU aktiverat i projektet nedlagda utgifter. Enlig GUs bedömning rör det sig om aktiverbara kostnader för utveckling. Kriterierna för aktivering i övrigt bedöms också vara uppfyllda.

Förändrade redovisningsprinciper

Avsättningen för beräknad merkostnad för premier till statens avtalsförsäkring redovisas i balansräkningen som en upplupen kostnad under *Periodavgränsningsposter* i stället för som tidigare under *Avsättningar för pensioner mm*. Universitetets immateriella tillgångar fördelas på posterna *Balanserade utgifter för utveckling och Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar*. I redovisningen per vetenskapsområde redovisas från och med 2003 transfereeringar.

Donationsförvaltningen

Marknadsvärdet för aktie- och fondandelsinnehavet i donationsförvaltningen understiger det bokförda värdet vid årsskiftet. Totalt uppgår marknadsvärdet till 98% av det bokförda värdet.

Holdingbolaget vid Göteborgs universitet AB

Göteborgs universitet övertog 1998 Holdingbolaget från närings- och handelsdepartementet. I bokslutet redovisas, enligt kapitalandelsmetoden, uppgifter om andelar i dotterbolag och resultatandelar för 2003. Bolag som ingår i koncernen är

Moderbolaget

- Holdingbolaget vid GU

Dotterbolag

- Botaniska Analysgruppen (100%)
- DigiDiss Education AB (100%)
- GU Holding Kompetens AB (100%)
- LexiLogik AB (100%)
- Curapath Nordic AB (100%)

Intrassebolag

- Växtskyddslaboratoriet i Gbg AB (35%)
- GU Surgical Science AB (32%)

Övriga aktier och andelar

- A+ Science Invest AB (1 %)
- Actar AB (11%)
- IT-forskningsinstitut Viktoria AB (11%)
- Tendera (10%)
- Kampersvik Invest AB (6%)
- Nanoxis (4%)

Värdering av fordringar och skulder

Kundfordringar uppgår till 50 mkr, en minskning med ca 13 mkr jämfört med föregående år. Kundfordringar har efter individuell bedömning värderats till de belopp varmed de beräknas inflyta. Osäkra kundfordringar utgör 97 tkr och årets kundförluster uppgår till 2 038 tkr (i beloppet ingår en enskild post på 1,8 mkr). *Leverantörsskulden* når 90 mkr, en ökning med 8 mkr jämfört med 2002. Skulder i utländsk valuta har omräknats till balansdagens kurs. Omräkningen visar att skulden är ca 17 tkr för högt värderad i universitetets redovisning, den realiserade kursvinsten har dock inte bokförts då beloppet inte bedömts väsentligt.

Värdering av varulager

Varulagren är värderade till det lägsta av anskaffningsvärdet och återanskaffningsvärdet. Avdrag för bedömd faktisk inkurans har gjorts.

Värdering av anläggningstillgångar

Immateriella tillgångar utgörs främst av balanserade kostnader för egenutvecklade administrativa stödsystem. *Inventarier och utrustning* med ett anskaffningsvärde på minst 10 tkr och en ekonomisk livslängd på lägst tre år bokförs som anläggningstillgång. Anläggningstillgångar skrivs av linjärt över den bedömda ekonomiska livslängden. Följande avskrivningstider tillämpas:

Byggnader	40 år
Barockorgel	25 år
Inredningsinventarier	10 år
Transportmedel	5 år

Immateriella tillgångar

- Balanserade utgifter för utveckling ekonomisk livslängd efter individuell bedömning

3-10

- Datorprogram

3 år

Datorer, kontorsmaskiner

3 år

Övriga maskiner och inventarier

5-10 år

Ågrenska villans bokförda värde utgörs av taxeringsvärdet vid gåvotillfället. Några avskrivningar görs inte då fastigheten bedöms vara tillräckligt avskriven.

Ny-, om- och tillbyggnad på annans fastighet redovisas som förbättringsutgift på annans fastighet. Som förbättringsutgift på annans fastighet redovisas även reparations- och underhållskostnader överstigande 100 tkr med en livslängd överstigande tre år. Avskrivningstiden begränsas så att investeringen skall vara slutavskriven när hyresförhållandet kan antas upphöra.

Värdering av *finansiella anläggningstillgångar*. Marknadsvärdet för aktie- och fondandelsinnehavet i donationsförvaltningen understiger det bokförda värdet vid årsskiftet.

Totalt uppgår marknadsvärdet till 98 % av det bokförda värdet. Nedskrivning av värdet skall göras om det kan antas att värdenedgången är bestående. Universitetet har gjort bedömningen att värdenedgången inte är bestående och följaktligen har någon nedskrivning av värdet inte skett.

Brytdag och periodavgränsningsposter

Löpande redovisning avseende räkenskapsåret har gjorts fram till och med 2004-01-12. Som periodavgränsningspost bokförs belopp överstigande 50 tkr.

Uppgifter om styrelsen enligt 6 § FÅR

Ersättningar har under året betalats ut till styrelseledamöter och ledande befattningshavare enligt nedan. Uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag anges i kursiv stil.

Styrelsen tkr

Wittlöv Arne, ordförande 66

AddSystems AB
BNT Invest AB
EURAB - European Research Advisory Board
Institute for Management of Innovation and Technology
AB Volvo Penta
Volvo Aero AB
Volvo Technology Transfer AB
Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademins Vetenskapsrådet

Svedberg Gunnar, rektor 455

(fr.o.m. 2003-07-01)
Försvarshögskolan
IRECO Holding AB
Ångpanneföreningens forskningsstiftelse

Centre for Combustion Science and Technology
Ångpanneföreningen AB
Midnova AB (t.o.m. 2003-06-03)
Mitthögskolan (t.o.m. 2003-06-30)
Länsstyrelsen Västernorrland (t.o.m. 2003-06-30)

Samuelsson Bo, rektor 437
(t.o.m. 2003-06-30)

Lindholmens Teknikpark AB (t.o.m. 2003-07-01)

ACMT - Advisory Committee on Medical Training
European Council - Higher Education Research Committee (t.o.m. 2003-12-01)

Företrädare för verksamheten
Demker Marie

Vetenskapsrådet
Södertörns Samtidshistoriska Institutets vetenskapliga råd

Hjalmarsson Lennart

Rådet för konkurrensfrågor, Konkurrensverket t.o.m. 2003-06-30

Wedborg Margareta
MISTRA

Företrädare för allmänna intressen

Gustavsson Ulf 28

Ulf G AB
Connect Väst AB

Hedemalm Azar 28

Litsmark Nordenstam Elisabet 28

Elitor AB
Capio Diagnostik AB
Profytema Hälsa och Sjukvård AB
Studium i Göteborg AB
Hemtex AB

Odlöv Bengt 28

GREFAB
KPA Fonder AB
Kvarnfallet Mölndal AB

Selimovic Jasenko 28

Statens Museer för Världskultur
Göteborgs Stadsteater AB
Svenska Institutet i Alexandria

Sörbom Per	28
Westerling Gunnar	28
<i>ABF Göteborg Vuxenutbildning AB</i>	
Företrädare för de studerande	
Mikael Baaz	28
Karlsson Jonas	28
Ljungquist Lotta	10
Ölmunger Daniela	28

NOTER TILL RESULTAT- OCH BALANSRÄKNING SAMT ANSLAGSREDOVISNING

	2003	2002
Not 1. Intäkter av anslag		
Grundläggande utbildning*	1 358 922	1 254 814
Forskning/forskarutbildning	943 455	874 584
Övriga anslag	433 542	495 973
Anslag från statsbudgeten för transferering (lämnade bidrag)	-52 848	-45 709
Summa intäkter av anslag	2 683 071	2 579 662
*För specifikation av enskilda anslag - se anslagsredovisning		
Not 2. Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
- uppdragsforskning	134 894	142 617
- periodisering av uppdragsforskningsinkomster	62 698	5 369
- uppdragsutbildning	86 349	93 368
- periodisering av uppdragsutbildningsinkomster	-49 137	-4 768
- försäljningsintäkter	114 640	101 621
- från andra universitet och högskolor, grundutbildning	11 187	5 889
- högskoleprovet	1 724	1 608
Summa intäkter av avgifter och ersättningar	362 354	345 703
Avgifter tas ut med stöd av 4 § Avgiftsförordningen.		
- bland dessa ingår följande huvudgrupper:		
administrativa-, laboratorie- och IT-tjänster	26 690	
uthyrning av lokaler	23 617	
kompender och andra publikationer	13 055	
analysarbete	8 508	
kurser och konferenser	4 962	
kopiering	4 452	
övriga varor och tjänster	33 356	
	114 640	
Not 3. Intäkter av bidrag		
- svenska organisationer	294 527	323 380
- forskningsråd	270 397	249 064
- övriga statliga myndigheter	122 957	125 507
- svenska företag och affärsdrivande verk	113 390	143 894
- kommuner och landsting	49 875	37 703
- EU	44 740	51 845
- utländska organ	16 343	15 922
- utländska företag	14 122	13 442
- LAN/lönebidrag	9 315	10 589
- periodisering av avsättningar till bidragsfinansierade anlägg.	2 652	-11 439
- periodisering av pågående bidragsfinansierade projekt	54 134	-21 535
Bidragsintäkter som använts för transferering (lämnade bidrag)	-46 950	-39 673
Summa intäkter av bidrag	945 502	898 699

Belopp i tkr	2003	2002
Not 4. Finansiella intäkter		
- ränteintäkter på räntekonto hos Riksgäldskontoret	30 283	33 977
- avkastning på egna fonder	9 228	10 073
- reavinst vid försäljning av finansiella anläggningstillgångar	1 585	3 860
- ränteintäkter på banktillgodohavande avseende egna fonder	818	1 072
- övrigt	0	911
Summa finansiella intäkter	41 914	49 893
Not 5. Kostnader för personal		
- lönekostnader exkl arbetsavgifter, pensionspremier och avgifter	-1 438 277	-1 356 52
- arbetsgivaravgifter, pensionspremier och avgifter	-776 977	-671 323
- övriga personalkostnader	-41 997	-46 861
- pensionsavsättning, se not 34	-17 026	-13 616
- förändring semesterskuld exkl avgifter	245	-8 230
Summa kostnader för personal	-2 274 033	-2 096 558
Not 6. Kostnader för lokaler		
- hyror inkl el och värme	-531 433	-506 803
- renhållning, bevakning och övriga lokalkostnader	-13 270	-9 487
Summa kostnader för lokaler	-544 703	-516 290
Not 7. Övriga driftkostnader		
- LUA- och TUA-avtal samt Botaniska trädgården	-395 273	-385 777
- personal, materialkostnader samt avskrivningar för de med Chalmers samverkande institutionerna	-75 838	-78 407
- övriga tjänster	-82 886	-71 123
- resekostnader: biljetter och logi	-70 957	-69 096
- övriga varor	-68 887	-70 090
- konsulttjänster	-31 281	-37 443
- utbildning samt praktikkostnader i lärar- och psykologutbildningarna	-53 340	-46 218
- datatjänster	-51 898	-39 242
- böcker, tidskrifter och övriga publikationer	-35 933	-38 156
- laboratoriekemikalier	-24 772	-25 996
- forskningsuppdrag	-15 374	-20 198
- tryckning	-15 580	-15 620
- post och fraktkostnader	-15 233	-13 886
- hyra av kontorsmaskiner m m samt service- och underhållsavtal	-12 420	-11 844
- telekostnader, abonnemang och samtalsavgifter	-9 511	-9 394
- korttidsinvesteringar, livslängd 1-3 år, anskaffningsvärde 500 euro	-5 511	-7 095
Summa driftkostnader	-964 694	-939 585

Belopp i tkr	2003	2002
Not 8. Finansiella kostnader		
- räntekostnad för lån på anläggningstillgångar	-16 426	-22 926
- reaförlust vid försäljning av finansiella anläggningstillgångar (se appendix)	-12 044	-13 467
- periodisering och övrigt	6 277	-1 837
Summa övriga finansiella kostnader	-22 193	-38 229
Not 9. Immateriella anläggningstillgångar		
Balanserade utgifter för utveckling		
IB anskaffningsvärde	10 079	3 463
Årets anskaffningar	14 311	6 616
Avgår årets avskrivningar på uttrangerade tillgångar	-94	
UB anskaffningsvärde	24 296	10 079
IB ack avskrivningar	-1 224	-384
Årets avskrivningar	-1 146	-841
Avgår årets avskrivningar på uttrangerade tillgångar	7	
UB ack avskrivningar	-2 363	-1 225
Bokfört värde för balanserade utgifter för utveckling	21 932	8 855
Dataprogram		
IB anskaffningsvärde	4 160	3 256
Årets anskaffningar	1 446	904
Avgår årets avskrivningar på uttrangerade tillgångar	-52	
UB anskaffningsvärde	5 554	4 160
IB ack avskrivningar	-3 082	-2 313
Årets avskrivningar	-553	-769
Avgår årets avskrivningar på uttrangerade tillgångar	52	
UB ack avskrivningar	-3 583	-3 082
Bokfört värde för dataprogram	1 971	1 078
Bokfört värde immateriella anläggningstillgångar	23 904	9 933
Not 10. Byggnader		
IB anskaffningsvärde	15 728	15 401
Årets anskaffningar	1 704	327
UB anskaffningsvärde	17 432	15 728
IB ack avskrivningar	-3 098	-2 733
Årets avskrivningar	-410	-365
UB ack avskrivningar	-3 508	-3 098
Bokfört värde byggnader	13 923	12 629

Belopp i tkr	2003	2002
Not 11. Förbättringsutgifter på annans fastighet samt reparationer och underhåll över 100 tkr på annans fastighet		
IB anskaffningsvärde	163 776	131 804
Årets anskaffningar	1 386	32 123
Avgår anskaffningsvärde för uttrangerade inventarier	-3 053	-151
UB anskaffningsvärde	162 109	163 776
IB ack avskrivningar	-48 407	-36 802
Årets avskrivningar	-12 583	-11 672
Avgår årets avskrivningar på uttrangerade inventarier	1 148	68
UB ack avskrivningar	-59 842	-48 407
Bokfört värde förbättringsutgifter på annans fastighet	102 268	115 369
Not 12. Maskiner, inventarier och övriga anläggningar		
IB anskaffningsvärde	1 868 326	1 794 769
Årets anskaffningar	183 092	163 147
Avgår anskaffningsvärde för uttrangerade inventarier	-135 653	-89 590
UB anskaffningsvärde	1 915 765	1 868 326
IB ack avskrivningar	-1 314 960	-1 214 843
Årets avskrivningar	-186 757	-190 381
Avgår avskrivningar på uttrangerade inventarier	132 950	90 264
UB ack avskrivningar	-1 368 767	-1 314 960
Bokfört värde maskiner, inventarier och övr. anläggningar	546 997	553 366
Not 13. Pågående nyanläggningar		
IB anskaffningsvärde	37 600	0
Årets anskaffningar	0	37 600
UB anskaffningsvärde	37 600	37 600
Bokfört värde pågående nyanläggning	37 600	37 600
Värdereglering vid internköp av anläggningstillgångar	325	563
Not 9-13. Summa årets avskrivningar	-201 123	-203 466
Not 14. Resultat från andelar i dotterföretag	15 745	-13 803
Avser Holdingbolaget vid GU AB; se vidare not 17.		

Not 15. Uppbördsverksamhet

Intäkterna i uppbördsavsnittet består av ränta som genererats på bankplacerade EU-medel, för vilka Göteborgs universitet är koordinator. Medlen kommer att tillföras inkomsttitel.

Not 16. Transfereringar

Lämnade bidrag utgörs huvudsakligen av utbildningsbidrag, 48 mkr, och stipendier, 30 mkr. Finansiering av utbildningsbidrag har främst skett med medel från statsanslaget för forskning, 31 mkr. Stipendier har finansierats från bidragsmedel med 27 mkr och med fondmedel med 3 mkr.

Belopp i tkr	2003	2002
Not 17. Årets kapitalförändring		
- resultat från förvaltning av donationskapitalet	-1732	-13419
- resultat från GU Holding	15745	-13803
- resultat från avgiftsfinansierad verksamhet	9951	17675
- resultat från bidragsfinansierad verksamhet	10337	36393
- resultat anslagsfinansierad verksamhet	7537	39180
Summa årets kapitalförändring	41839	66026
Not 18. Finansiella anläggningstillgångar		
- andelar i dotterföretag	-9509	-25253
Avser Holdingbolaget vid GU AB. Universitetet äger Holdingbolaget till 100%.		
Antal andelar	1 000	
Nominellt värde	100	
Värde vid övertagandet	6001	
Bokfört värde	-9509	
Utvecklingen av det bokförda värdet har varit följande:		
1998-06-30	10679	
1998-12-31	2742	
1999-12-31	9095	
2000-12-31	10666	
2001-12-31	-11451	
2002-12-31	-25253	
2003-12-31	-9509	
För kommentarer - se avsnittet om Holdingbolaget.		
- andra långfristiga värdepappersinnehav utgörs av		
Aktier och andelar:		
IB anskaffningsvärde	107557	95403
Årets anskaffningar	35054	61847
Årets försäljningar	-64014	-49693
UB anskaffningsvärde aktier och andelar	78597	107557
Marknadsvärde aktier och andelar	77407	84975
Obligationer och andra värdepapper:		
IB anskaffningsvärde	6641	42494
Årets anskaffningar	7678	199
Årets försäljningar	-3587	-36052
UB anskaffningsvärde obligationer och andra värdepapper	10732	6641
Marknadsvärde obligationer och andra värdepapper	11175	7113
Värdepapperens sammanlagda marknadsvärde	88582	92088
I särskilt appendix specificeras fondförvaltningens värdepappersinnehav.		
Summa andra långfristiga värdepapper	89329	114199
- andra långfristiga fordringar (avser Akademiska Hus)	158791	163628
Summa finansiella tillgångar	238611	252573

Belopp i tkr	2003	2002
Not 19. Varulager		
- Avser i huvudsak varulager för intern försäljning	3 088	1 963
Summa varulager	3 088	1 963
Not 20. Kundfordringar		
Fördelning enligt följande:		
- fordringar på svenska kunder	47 352	59 039
- fordringar på utländska kunder	2 962	1 588
- reservering osäkra fordringar	97	2 497
Summa kundfordringar	50 411	63 125
Not 21. Fordringar hos andra myndigheter		
Denna post består av		
- fordran avseende ingående mervärdesskatt (netto redovisad moms)	42 652	42 432
- kundfordringar hos statliga myndigheter	10 021	7 556
- fordran på Riksgäldskontoret avseende upplupen ränta	6 449	9 213
Summa fordringar hos andra myndigheter	59 122	59 201
Not 22. Övriga fordringar		
Följande huvudgrupper av fordringar ingår:		
- fordran på Chalmers	0	4 465
- reseförskott	1 968	2 556
- handkassar på institutioner och div förskott	1 569	1 676
Summa övriga fordringar	3 537	8 697
Not 23. Förutbetalda kostnader		
- förutbetalda hyreskostnader	124 145	116 190
- övriga förutbetalda kostnader	10 433	7 178
Summa förutbetalda kostnader	134 578	123 368
Not 24. Upplupna bidragsintäkter		
- upplupna bidragsintäkter i grundutb.- och forskn. verksamhet	86 249	86 540
- upplupna bidragsintäkter avseende statliga myndigheter	19 771	16 873
Summa bidragsintäkter	106 020	103 414
Not 25. Övriga upplupna intäkter		
- upplupna uppdragsintäkter	11 919	8 892
- upplupna ränteintäkter; jfr not 21	437	378
- övriga interimfordringar	4 639	2 896
Summa övriga upplupna intäkter	16 995	12 166

Belopp i tkr	2003	2002
Not 26. Avräkning med statsverket		
Ingående balans	-207	0
Avräknat mot statsbudgeten		
- anslag	2 735 919	2 625 371
- inkomstitlar	-105	-1 031
Avräknat mot statsverkets checkräkning:		
- anslagsmedel som tillförts räntekonto	-2 346 171	-2 244 799
- medel från räntekontot som tillförts inkomstitel	205	824
- statens checkräkning, ej räntebelagt, likvidflöde utpostgiro (avser LUA/TUA-medel)	-389 934	-380 572
- medel inbetalade i ej räntebelagt flöde (korrigerat 2004)	2	
Utgående balans	-291	-207
Not 27. Kortfristiga placeringar		
- statsskuldväxlar mm i Riksgäldskontoret	0	4 897
Summa kortfristiga placeringar	0	4 897
Not 28. Tillgodohavande hos Riksgäldskontoret		
- behållning på universitetes räntekonto	814 468	800 525
- bundna placeringar hos Riksgäldskontoret	94 651	94 651
Summa tillgodohavande hos Riksgäldskontoret	909 119	895 176
Behållningen på räntekonto fördelar sig uppskattningsvis enligt följande:		
Anslagsmedel	-2 954	-23 302
Avgifter	123 789	135 489
Bidrag från annan statlig myndighet	146 260	232 008
Donationer	11 593	-3 428
Övriga icke statliga bidrag	475 176	407 151
Övrigt		
- sociala avgifter	54 821	59 145
- personalens källskatter	45 254	40 932
- avsättning pensioner o likn	52 971	46 288
- övrigt	2 208	892
Summa behållning på räntekonto	909 118	895 176
- varav kortsiktigt likviditetsbehov	110 000	110 000
Den enskilt viktigaste faktor som påverkar saldots utveckling är förändringar i tillflödet av externa bidrag.		
Not 29. Kassa, postgiro och bank		
- banktillgodohavande avseende fondförvaltningen (specifikation - se appendix)	10 470	44 944
- övriga banktillgodohavanden (EUR-konto)	13 510	8 075
Summa kassa, postgiro och bank	23 980	53 019

Belopp i tkr	2003	2002
Not 30. Statskapital	6001	6001
- avser Holdingbolaget vid GU vid övertagandet 980101 Kapitaltillskottet till verksamheten är 100 tkr av totalt 6 mkr.		
Not 31. Donationskapital	12305	12668
Kapitalet motsvarar universitetets fastigheter. Se även not 10, byggnader.		
Not 32. Resultatandelar i dotterföretag	-31254	-17451
- avser GU Holding		
Not 33. Balanserad kapitalförändring		
- ingående balanserad kapitalförändring	48 335	25 661
- föregående års kapitalförändring	66 026	286
- ombokning av balanserat resultat för GU Holding till Resultatandelar i dotterföretag	13 803	22 174
- korrigeringar	561	214
Summa balanserad kapitalförändring	128725	48335
Not 34. Avsättningar för pensioner m m		
Ingående avsättning	25 633	24 581
Årets pensionskostnad	16 533	13 611
Årets pensionutbetalningar	-13 079	-12 559
Avsättning till kompetensutveckling och kompetensväxling, 0,65% av lönesumman	23 884	14 829
Övriga avsättningar - för förväntade realisationsförluster	0	7 500
Utgående avsättning	52971	47963
Värdet av pensionsskulden är beräknat enligt de försäkringstekniska grunder som Nämnden för statens avtalsförsäkringar har fastställt. I beloppet ingår särskild löneskatt med 24,26%. Avsättning till avtalsförsäkring avser att finansiera kostnad för ökade avtalspremier som uppstår bl a när effekter av 2003 års avtalsrörelse blir utgiftsmässiga.		
Not 35. Lån i Riksgäldskontoret		
- lån vid årets början	515 313	532 406
- under året upptagna lån	145 296	144 835
- årets amorteringar	-166 127	-161 928
Summa lån	494482	515313
Beviljad låneram	680 000	650 000
Beviljad kreditram på räntekonto	220 325	209 448
Utnyttjad kredit	0	0

Belopp i tkr	2003	2002
Not 36. Skulder till andra myndigheter		
- skuld avseende avgifter och försäkringar för anställda	67 732	66 975
- leverantörsskulder	2 534	6 663
Summa skulder till andra myndigheter	70 266	73 638
Not 37. Leverantörsskulder		
- svenska leverantörsskulder	85 145	74 165
- utländska leverantörsskulder	4 135	7 641
Summa leverantörsskulder	89 279	81 806
Not 38. Övriga skulder		
- personalens källskatt	45 254	40 932
- forskningsbidrag	72 114	62 722
- kordinatorsmedel EU-projekt	13 379	7 844
- ej fonderade stipendiemedel	2 658	2 970
- övrigt	1 882	3 003
Summa övriga skulder	135 286	117 471
I posten "forskningsbidrag" ingår ca 40 mkr som erhållits för transferering till andra huvudmän. I posten ingår vidare 20 mkr som erhållits i donation från de Söderbergska stiftelserna. Utredning vid Länsstyrelsen i Västra Götaland pågår huruvida donationen skall betraktas som en stiftelse.		
Depositioner	437	507
- depositionsavgifter från studenter för nycklar/kodkort		
Not 39. Upplupna kostnader		
- semesterskuld inkl LOP	130 984	129 995
- avsättning till avtalsförsäkring	31 053	11 841
- avräkning mot Chalmers avseende gemensamma institutioner	20 429	15 950
- upplupna löner och arvoden (för 2002 även retroaktiva löner)	11 861	57 638
- övriga upplupna kostnader	17 029	17 799
Summa upplupna kostnader	211 356	233 223
Not 40. Oförbrukade bidrag		
- oförbrukade bidrag tillhörande donationsförvaltningen	237 192	262 916
- oförbrukade bidrag från icke statliga givare till institutioner	355 313	396 418
- avsättningar till bidragsfinansierade anläggningstillgångar	152 047	154 699
- oförbrukade bidrag från statliga myndigheter	209 257	194 082
Summa oförbrukade bidrag	953 809	1 008 115

Av minskningen av oförbrukade bidrag tillhörande donationsförvaltningen utgör 9 mkr en överföring som resultatförts inom Sahlgrenska akademien. 17 mkr har därutöver överförts till fakulteterna.

Belopp i tkr	2003	2002
Not 41. Övriga förutbetalda intäkter		
- oförbrukade uppdragsmedel	102 272	111 436
- förutbetalda intäkter	2 086	1 240
Summa övriga förutbetalda intäkter	104 358	112 676

Not 42. Ansvarsförbindelser 5 211 4 159

I samband med Göteborg Organ Art Centers försäljning av orglar till Korea har Göteborgs universitet ställt ut fullgörande och förskottsgarantier till ett sammanlagt värde om 5,2 mkr. Förmånstagare är The Public Procurement Service (PPS), The Republic of Korea.

Not 43. Årets tilldelning

Enligt regeringsbeslut nr 13 daterat 2003-06-18 dnr U2003/1639, 1813, 1847, 1887, 2051 och 2150/UH har 21 128 tkr tilldelats. Medlen är avsedda att finansiera hittills antagna studenter under budgetåret 2003 inom särskilda lärarutbildningar (SÄL). Enligt regeringsbeslut nr 17 daterat 2003-12-18 dnr U2003/4918/UH har ytterligare 4 820 tkr tilldelats. Medlen är avsedda att finansiera de i och med antagningsomgång fyra under budgetåret 2003 antagna studenterna inom särskilda lärarutbildningar (SÄL).

Not 44. Årets tilldelning och utgående överföringsbelopp

Utökat takbelopp har tilldelats med 3 595 tkr enligt regeringsbeslut nr 13 daterat 2003-06-18 dnr U2003/1639, 1813, 1847, 1887, 2051 och 2150/UH. Ursprungligt takbelopp enligt regleringsbrev var 7 740 tkr. Saldot vid utgående överföringsbelopp, 186 tkr, avser outnyttjad ersättning för engagemang i nätuniversitetet bå 2003. Ersättningen för nätuniversitetet uppgick enligt regleringsbrev och enligt regeringsbeslut nr 13 totalt till 11 335 tkr, se ovan. Avräknade prestationer uppgår till 11 149 tkr, regeringsbeslut nr 16 daterat 2003-12-04 dnr U2003/46665/UH.

Not 45. Omdisponerade anslagsbelopp

Fördelning av anslagssparande har skett enligt regeringsbeslut nr 17 daterat 2003-12-18 dnr U2003/4918/UH, se även regeringsbeslut nr 7 daterat 2003-11-27 dnr U2003/3743/UH, 2003/3364/UH (delvis) och regeringsbeslut nr 13 daterat 2003-06-18 dnr U2003/1639, 1813, 1847, 1887, 2051 och 2150/UH. Medlen är avsedda att finansiera under budgetåret 2002 genomförda och av regeringen inte tidigare ersatta helårsstudenter och helårsprestationer inom NT-svux utbildningen.

Not 46. Årets tilldelning

Tilldelning har skett enligt regeringsbeslut nr 7 daterat 2003-11-27 dnr U2003/3743/UH, 2003/3364/UH (delvis). Under anslagsposten disponerar Göteborgs universitet medel för att planera och genomföra utbildning i byggnads- och trädgårdshantverk i samarbete med Hantverksskolan DaCapo i Mariestad under 2003 och 2004.

bilaga

Bilaga till regeringsbeslut 2003-12-04, nr 16 —

SAMMANSTÄLLNING AV ANSLAGSBELASTNING

Bilaga 1

Belastning på anslaget för grundutbildning

Årets anslagsbelastning avseende takbeloppet ¹

Årets anslagsbelastning avseende särskilda åtaganden

Ersättning för helårsprestationer för december 2002 som tidigare ej ersatts inom takbeloppet

Summa anslagsbelastning grundutbildning ²

1 351 586 630
4 251 000
3 084 370
1 358 922 000

Bilaga 2

Belastning på anslaget 16 25:72 Särskilda utgifter för universitet och högskolor m.m., anslagsposten 18

Avseende anslagssparande från 2002 för utbildning inom nätniversitetet enligt tabell 2

Avseende 2003 års extra tilldelning för utbildning inom nätniversitetet ³

Summa anslagsbelastning

0
11 149 000
11 149 000

¹ Vid beräkning av anslagsbelastning skall korrigering göras för eventuellt utnyttjande av tidigare sparade helårsprestationer. Till 2003 års takbelopp skall, där så är aktuellt, eventuellt under tidigare år uppkommet anslagssparande som utnyttjas under 2003 tillföras.

² Beloppet skall överensstämma med summan för motsvarande anslag i anslagsredovisningen

³ Ersättning för kurser inom nätniversitetet som avräknas inom takbeloppet med normala ersättningsnivåer för respektive utbildningsområde. För att helårsstudenter och helårsprestationer skall kunna redovisas inom nätniversitetet, skall kursen vara registrerad av lärosätet hos Myndigheten för Sveriges nätniversitet. Redovisning av antal helårsstudenter och helårsprestationer skall göras i bilaga 1a.

Tabell 1a. UNDERLAG FÖR BERÄKNING AV BELASTNING AV ANSLAGET AVSEENDE GRUNDTBILDNING FÖR 2003

Utb.omr. Summa anslagsbelastning grundutbildning²	A		B		C		D		E		F		G		H		I		J
	Utfall	HST ^{1,2)}	Utfall	HPR ¹⁾	HST Ersättn. (tkr)	HPR Ersättn. (tkr)	Nätuniv. Utfall HST	Nätuniv. Utfall HPR	Nätuniv. HST Ersättn. (tkr)	Nätuniv. HPR Ersättn. (tkr)	Nätuniv. Utfall HPR	Nätuniv. HST Ersättn. (tkr)	Nätuniv. HPR Ersättn. (tkr)	Nätuniv. HST Ersättn. (tkr)	Nätuniv. HPR Ersättn. (tkr)	Beräknad totalt Ersättning C+D+G+H	Takbelopp enl RB (tkr)		
Humaniora	4 990	82 608	3 556	57 993			273	134	4 526	2 191					147 318				
Teologi	135	2 232	88	1 429											3 661				
Juridik	826	13 677	646	10 542											24 219				
Samhällsvetenskap	7 438	123 132	5 862	95 609			78	27	1 283	440					220 464				
Naturvetenskap	4 297	179 457	3 425	123 265			186	116	7 773	4 159					314 654				
Teknik	68	2 847	66	2 369											5 216				
Farmaci	0	0	0	0											0				
Vård	1 723	79 916	1 660	66 696			2	2	96	60					146 769				
Odontologi	346	13 286	331	14 796											28 082				
Medicin	1 424	73 817	1 305	82 271											156 088				
Undervisning	2 812	85 158	2 472	88 160			18	14	555	496					174 369				
Övrigt	346	12 106	324	9 216											21 322				
Design	410	50 692	410	30 889											81 581				
Konst	95	16 675	95	7 159											23 834				
Musik	390	41 599	366	24 711											66 310				
Opera	18	4 537	17	2 585											7 122				
Teater	30	7 374	30	3 673											11 047				
Media	14	3 574	20	4 019											7 594				
Dans	0	0	0	0											0				
Idrott	34	3 090	14	601											3 691				
Totalt	25 397	795 776	20 688	625 984			557	292	14 234	7 346					1 443 340	1 354 671			

Kommentarer till tabellen

Lärosätet har under tidigare budgetår uppkommet anslagssparande motsvarande _____ kronor (endast den del som får sparas mellan budgetår):

Lärosätet har under tidigare budgetår sparande helårsprestationer motsvarande _____ 79 576 tkr

Redovisningen ovan visar att lärosätet kommer över takbeloppet motsvarande _____ 88 669 tkr

Redovisningen ovan visar att lärosätet kommer under takbeloppet _____ kronor.

Överskjutande konstnärliga hst (205) och hpr (156) är inräknat i utfall för humaniora.

1. Exklusive utbildning för annan högskola och uppdragsutbildning och kurser inom nätuniversitetet.

2) Följande uppgifter skall anges enligt regleringsbrev för 2003.

Redovisat antal hst totalt under 2002 24 904 och 2003 25 954.

Redovisat antal hst inom naturvetenskapliga och tekniska utbildningar under 2002 4 254 och 2003 4 552.

Högsta antal helårsstudenter inom vissa konstnärliga områden.

Högst 410 inom design,

högst 95 inom konst,

högst 390 inom musik,

högst 24 inom opera,

högst 30 inom teater, och

högst 20 inom media.

Tabell 1b. REDOVISNING AV ÅRETS ANSLAGSBELASTNING

<i>A. Tillgängliga medel (inklusive beslutad tilläggsbudget)</i>	
Årets takbelopp (tkr)	1 354 671
Ev. ingående anslagssparande (tkr)	0
Summa (A)	1 354 671
<i>B. Utnyttjade medel</i>	
Ersättning för HPR från december 2002	3 084
Årets utfall: ersättning HST+HPR (tkr)	1 351 587
Ev. utnyttjande av tidigare sparade HPR (tkr)	0
Summa (B) ^{1.}	1 354 671
<i>C. Anslagssparande</i>	
Totalt utgående anslagssparande (A-B)	0
Del av anslagssparandet över 10% av takbeloppet ^{2.}	0
Summa, dvs. högst 10% av takbeloppet	0

^{1.} Ersättning kan högst utgå inom tillgängliga medel.

^{2.} På raden skall en redovisning lämnas av den del av anslagssparandet som lärosätet inte får behålla utan regeringens godkännande.

Tabell 1c. REDOVISNING AV FÖRÄNDRINGAR AVSEENDE SPARADE HELÄRSPRESTATIONER

Ingående värde av sparande HPR (tkr) ^{1.}	79 576
- Ev. utnyttjande av tidigare sparade HPR (tkr) under 2003	
+ Ev. sparade HPR under 2003 (tkr)	88 669
Summa	168 245
10 % av takbeloppet 2003 enligt regleringsbrev (tkr) ^{2.}	135 467
Utgående värde av sparade HPR (tkr) ^{3.}	135 467

^{1.} Kan uppgå till högst 10 % av takbeloppet 2002.

^{2.} Summan ovan skall minskas med detta belopp.

^{3.} Kan uppgå till högst 10 % av takbeloppet 2003.

Tabell 2. UNDERLAG AVSEENDE ENGAGEMANG I NÄTUNIVERSITETET INOM RAMEN FÖR EVENTUELLT UPPKOMMET ANSLAGSSPARANDE FRÅN 2002

Utb.omr.	A	B	C	D	E	F
	Nätuniv. Utfall HST ¹⁾	Nätuniv. Utfall HPR ¹⁾	Nätuniv. Ersättn. 45 tkr/HST (tkr)	Nätuniv. Ersättn. 45 tkr/HPR (tkr)	Summa C+D	Högsta ersättn enl RB anslaget 25:73
Humaniora						
Teologi						
Juridik						
Samhällsvetenskap						
Naturvetenskap						
Teknik						
Farmaci						
Vård						
Odontologi						
Medicin						
Undervisning						
Övrigt						
Design						
Konst						
Musik						
Opera						
Teater						
Media						
Dans						
Idrott						
Totalt	0	0	0	0	0	

Kommentarer till tabellen

¹: Anslagssparande under anslaget 25:72 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m., från 2002 , får t.o.m. den 30 juni 2003 disponeras för avräkning av helårsstudenter och helårsprestationer som tidigare ej ersatts av regeringen. Ersättning utgår endast för helårsstudenter och helårsprestationer på kurser som startat senast den 1 december 2002.

Maximal anslagsbelastning motsvarar anslagssparandet från 2002.

appendix

Bilagor till notförteckning

BILAGOR TILL NOTFÖRTECKNING FÖR RESULTAT OCH BALANSRÄKNING (tkr)

FÖRVALTADE DONATIONER

Donationer som samförvaltas i diskretionär form

Tillgångar och skulder	
Aktier och andelar	39 009
Medel i bankräkning	5 480
Medel att överföra till räntekonto i RGK	1 339
Σ Tillgångar och skulder	45 828

Donationer	Don.kapital totalt	Oförbr donationer	Bal. Kap förändring	Årets kap- förändring
------------	-----------------------	----------------------	------------------------	--------------------------

Donationer som Sahlgrenska akademien skall ta i anspråk inom de närmaste åren enligt särskilt rektorsbeslut

Syskonen Bergmans Fond	2 893	1 847	1 498	-452
Barbro Hansson Fond	27 780		33 173	-5 393
Emma Johanna Jonsson Don	503	499	361	-357
Anna Linnea Nilsson Don	122	1 695	332	-1 905
James Ludvig Olssons Don	201	550	-74	-275
Ch & C Petterssons Don. Fond	46	1 144	852	-1 950
Lars Wallengrens Don	433	548	405	-520
Ann-Marie Hultens Don	3	250	-280	33
Helge Liljegrens Don	3 081	1 796	1 319	-34
<i>Summa donationer till Sahlgrenska akademien</i>	<i>35 062</i>	<i>8 329</i>	<i>37 586</i>	<i>-10 853</i>

Donationer för vilka särskild förbrukningsplan är eller skall upprättas samt nymottagna donationer där värdepappersinnehav är under avveckling

Sigrid Bredings Fond	2 003	1 092	1 071	-160
Märta o Gustaf Ågrens Don	459		459	
J Karlssons don	969	968	1	
Ofördelade Räntemedel	7 334		7 361	-27
<i>Summa övriga donationer</i>	<i>10 765</i>	<i>2 060</i>	<i>8 892</i>	<i>-187</i>
Σ Donationskapital	45 827	10 389	46 478	-11 040

Donationer som förvaltas i diskretionär form

Tillgångar och skulder	
Aktier och andelar	7 156
Medel på räntekonto i RGK	12
Medel i bankräkning	149
Div interimsskulder	-4
∑ Tillgångar och skulder	7 313

Donationer	Don.kapital totalt	Oförbr donationer	Bal. Kap förändring	Årets kap- förändring
Göteborgs universitets Jubileumsfond	7 313	6 276	-2 500	3 537
∑ Donationskapital	7 313	6 276	-2 500	3 537

Tillgångar och skulder	
Aktier och andelar	7 146
Medel att överföra till räntekonto i RGK	-4 978
Medel i bankräkning	455
Div interimsskulder	-10
∑ Tillgångar och skulder	2 613

Donationer	Don.kapital totalt	Oförbr donationer	Bal. Kap förändring	Årets kap- förändring
Forskningsstöd från affärsbanker	3 613	6 613	-2 500	2 500
∑ Donationskapital	3 613	6 613	-2 500	2 500

Donationer som förvaltas i diskretionär form

Tillgångar och skulder	
Aktier och andelar	9 276
Medel att överföra till räntekonto i RGK	-3
Medel i bankräkning	670
Div interimsskulder	-15
∑ Tillgångar och skulder	9 928

Donationer	Don.kapital totalt	Oförbr donationer	Bal. Kap förändring	Årets kap- förändring
Handelshögskolan, fastighetsdonation	9 928	9 928	-2 500	2 500
∑ Donationskapital	9 928	9 928	-2 500	2 500

Tillgångar och skulder	
Aktier och andelar	2 767
Obligationer	1 736
Upplupen ränta	85
Medel i bankräkning	147
Div interimsskulder	-6
∑ Tillgångar och skulder	4 729

Donationer	Don.kapital totalt	Oförbr donationer	Bal. Kap förändring	Årets kap- förändring
Oceanografi, fastighetsdonation	4 729	4 428	793	-492
∑ Donationskapital	4 729	4 428	793	-492

Tillgångar och skulder

Aktier och andelar	13 244
Obligationer	8 996
Upplupen ränta	352
Medel att överföra till räntekonto i RGK	-4 518
Medel i bankräkning	596
Div interimsskulder	-25
∑ Tillgångar och skulder	

Donationer	Don.kapital totalt	Oförbr donationer	Bal. kap- förändring	Årets kap- förändring
Lundberglaboratoriet	18 645	18 645		
∑ Donationskapital	18 645	18 645		

Donationer givna för byggnadsprojekt

Tillgångar	
Medel i bankräkning	7 114
∑ Tillgångar	7 114

Donationer	Don.kapital totalt	Oförbr donationer	Bal. kap- förändring	Årets kap- förändring
Donationer för byggnadsprojekt	7 114	5 765	1 149	200
∑ Donationskapital	7 114	5 765	1 149	200

Donationer som återförts till universitetet i samband med Akademiska Hus AB's köp av vissa fastigheter

Tillgångar	
Placering i Akademiska Hus AB	158 791
Medel på räntekonto i RGK	19 704
∑ Tillgångar	178 495

Donationer	Don.kapital totalt	Oförbr donationer	Bal. kap- förändring	Årets kap- förändring
Donationer för fastigheter	178 495	167 400	8 766	2 329
∑ Donationskapital	178 495	167 400	8 766	2 329

Tillgångar	
Medel på räntekonto i RGK	9 444
∑ Tillgångar	9 444

Donationer	Don.kapital totalt	Oförbr donationer	Bal. kap- förändring	Årets kap- förändring
Resor Per Ahlberg	8		8	
Maria Sjöbergs Don	9	8	1	
A & H Kristianssons Don	1		1	
Sten & Giva Lundgrens Don	13	12		1
Signe Nilsson Don	2	1	1	
Gunhild Linds Don	1		1	
Don Cancersjukdomar	91	91		
Don Hjärt & Kärlsjukdomar	33	33	155	-155
Don Lungsjukdomar	246	246	4	-4
Don Neurologiska Sjudomar	-12	-12		
Silverstrands Don	3	2	1	
Gretchen Olsjös Don	6	5	1	
Alice Lindgrens Don				
Jens Schytts Don				
Turlitz Stiftelsens Don	7	7		
Al Larssons Don	11	11		
Signe E Johanssons Don	3	3		
Fond för Sociologisk Forskn	59	59		
AB Ceaverkens Don				
Fonden F Neurobiologisk Forskn	5 441	4 603	1 048	-210
Anna Malvina Adlers Don	9	7	2	
Hilda Johanssons Minne	484	220	255	9
Georg Lundgrens Minne	198	154	36	8
Makarna Swahns Don	20	7	10	3
Jubileet 1991	216	216		
Elin & Gösta Larsson Don	8	7	1	
G.& G Zetterstens Don	10	10		
Curt Weibull 100 år	38	38		
Utjämning Donationsm	1	1		
Ränta Forskningsstöd	70	70		
Räntefonden	1 626		1 626	
Bure Engströms Minne	75	58	14	3
Don Reumatiska Sjukdomar	5	5		
Hillevi Engströms Don	25	19	5	1
Eina Schortz Don	517	497		20
A o E Lundkvists Don			960	-960
Anonym gåva till Med fak	1			1
Rutgerssons Don	17	2		15
K Christianssons Don	186	185		1
Arne Wählstrands Stip.Fond	16	12	3	1
∑ Donationskapital	9 444	6 577	4 133	-1 266

Summering

Tillgångar totalt	Don.kapital totalt	Oförbr donationer totalt	Bal. kap- förändring totalt	Årets kap- förändring totalt
284 108	284 108	237 192	53 819	-1 732

DONATIONSFÖRVALTNINGENS VÄRDEPAPPERSINNEHAV 2003-12-31

Aktier	Antal	Bokf. värde	Markn. värde
ABB	12 000	428	433
Assa Abloy	6 400	558	547
AstraZeneca	3 150	1 083	1 104
Atlas Copco A	1 650	326	425
Autoliv SDB	1 200	287	328
Capio	6 500	416	377
Electrolux B	5 450	825	861
Ericsson B	96 200	1 818	1 241
FöreningsSparbanken A	2 400	223	340
Gambro B	3 600	268	214
Haldex	3 600	309	367
Hennes & Mauritz B	8 041	1 481	1 375
Industrivärden C	5 000	843	543
Investor B	8 000	662	556
Kinnevik B	1 200	245	283
Maxim	3 000	181	189
Nordea	11 600	640	626
Protect Data	1 000	72	29
Sandvik	4 475	934	1 110
SCA B	3 387	768	996
Securitas B	5 100	560	495
SEB A	10 750	1 000	1 140
SHB A	7 200	979	1 058
Skanska B	6 900	519	438
SSAB A	2 900	262	373
Stora Enso R	7 700	689	743
Tele2 B	1 739	761	668
TeliaSonera	33 900	1 252	1 275
Trelleborg B	4 000	446	468
WM Data B	23 000	359	357
Volvo B	5 875	1 107	1 293

Fondandelar	Antal/ Nom bel.	Bokf. värde	Markn. värde
SEB Stiftfond Sverige	378 500	5 722	3 547
SEB Penningmarknadsfond	2 885	30	30
Gbg univ FO-fond	64 693	7 009	8 441
SHB Mega Mixränta B	7 920	8 925	8 822
SHB Småbolagsfond	2 753	575	713
Xactomx Indexfond	19 000	1 187	1 216
SHB ind obl 040319 620G	840	848	899
Aktieindobl Sv Exportkred AB	34 000	34 000	33 489
Summa aktier och andelar		78 597	77 406

Obligationer och andra värdepapper	Antal/ Nom belopp	Bokf. värde	Markn. värde
SO 1035 6% 050209	1 600	1 669	1 737
SO 1044 3,5% 060420	3 200	3 202	3 281
SO 1043 5% 090128	2 300	2 392	2 488
SO 1042 5% 040115	3 500	3 469	3 669
Summa obligationer och andra värdepapper		10 732	11 175

Övriga långfristiga placeringar	Bokf. värde	Markn. värde
Akademiska Hus	158 791	158 791
Summa finansiella tillgångar	248 120	247 372

DONATIONSFÖRVALTNINGS TILLGÅNGAR OCH SKULDER 2003-12-31 FÖRDELADE PER KAPITALFÖRVALTARE/BANK

	SEB	SHB	Akad Hus	RGK	Summa
Aktier o andelar	50 011	28 587			78 598
Obligationer	10 732				10 732
Övriga långfristiga placeringar			158 791		158 791
Upplupen ränta	437				437
Kassa/banktillgodohavanden	4 401	6 069			10 470
Medel på räntekontot				25 140	25 140
Div interimsskulder	-31	-29			-60
Summa	65 550	34 627	158 791	25 140	284 108

AVKASTNING 2003 FÖR FÖRVALTAT DONATIONSKAPITAL

	Direkt- avkast- ning	Realisa- tions- resultat	Summa avkastn.	Värdetför- ändring 2003 i % markn.värde	Bench- mark
Donationer som förvaltas i diskretionär form					
Jubileumsfonden	243	-55	188	13,91%	15,60%
Forskningsstöd från affärsbanker	264	-323	-59	17,25%	15,60%
Handelshögskolan, fastighetsdon.	348	-811	-463	17,39%	15,60%
Oceanografi, fastighetsdon.	172	-359	-187	15,30%	15,60%
Lundberglaboratoriet	705	-1 532	-827	15,20%	15,60%

Den diskretionära donationsförvaltningens avkastning mäts mot sammanvägda jämförelseindex (benchmark) bestående av:

- SPRX (svenska aktier)
- OMRX T-bill (korränteplaceringar eg. statsskuldväxlar)
- OMRX T-bond (obligationer)

Den övre och undre gränsen för ingående index är:

SPRX 40 - 60 %

OMRX T-bill och T-bond 40 - 60 %

	Ränte- intäkter	Ränta	Benchmark RGK avista
Donationer givna för byggnadsprojekt	200	2,90%	2,96%
Donationer som återförts till universitetet i samband med Akademiska Hus AB's köp av vissa fastigheter	8 272	5,15%	2,96%
Donationer för vilka särskild förbrukningsplan är eller skall upprättas	367	3,05%	2,96%
Donationer som givits till universitetet för främst forskningsändamål	352	2,96%	2,96%

SPECIFIKATION AV KOSTNADER OCH ERSÄTTNINGAR FÖR DONATIONSFÖRVALTNINGEN 2003

Kostnader som uppstått i förvaltningen av Göteborgs universitets donationer under 2003

Lönekostnader för universitetsanställd personal	310
Div. material, telefon, kopiering mm	34
Kostnader för köpta redovisningstjänster av FöreningsSparbanken	55
Kostnader för kapitalförvaltningsuppdragen	60
Courtagkostnader	121
Summa	580

Ersättning till Göteborgs universitet 2003 för förvaltning av Göteborgs universitets donationer

Ersättning lönekostnader för universitetsanställd personal	310
Ersättning för div. material, telefon, kopiering mm	34
Ersättning för köpta redovisningstjänster av FöreningsSparbanken	55
Täckning ur årets avkastning i donationsförvaltningen för courtagkostnader samt kostnader för kapitalförvaltningen	181
Summa	580

SPECIFIKATION AV KOSTNADER OCH ERSÄTTNINGAR FÖR FÖRVALTNING AV STIFTELSE 2003

Kostnader som uppstått i förvaltningen av till Göteborgs universitet anknutna stiftelser 2003

Lönekostnad för universitetsanställd personal	1 225
Div. material, telefon, kopiering m.m.	125
Summa	1 350

Ersättning till Göteborgs universitet 2003 för förvaltning av till Göteborgs universitet anknutna stiftelser

Ersättning lönekostnad för universitetsanställd personal	1 225
Ersättning för div. material, telefon, kopiering mm	125
Summa	1 350

Ordförklaring

Balanserat kapital	Akkumulerad summa av tidigare års kapitalförändring och årets kapitalförändring .
Beställd utbildning	Med beställd utbildning avses högskoleutbildning enligt avtal med annat lärosäte samt högskoleutbildning enligt avtal med annan statlig finansier.
Bidrag	Finansiering av verksamhet där resultatet inte tillfaller givaren med äganderätt.
Diskretionär kapitalförvaltning	Ett till kapitalförvaltare givet uppdrag att, inom ramen för en av universitetet formulerad placeringspolicy, på egen hand och utan samråd i förväg, göra placeringar i finansiella instrument.
Heltidsekvivalent	Se årsarbetskraft .
Helårsprestation (Hpr)	Mått på antalet avtenterade kurspoäng mätt i enheten helårsprestationer.
Helårsstudent (Hst)	Mått på antalet registrerade studenter omräknat i enheten helårsstudenter.
Högskoleavgift	På bidragsmedel från icke statliga givare skall inbetalas 8 procent till skattemyndigheten. Universitetet äger rätt att göra avdrag för ingående moms på samtliga inköp, även sådana som görs finansierade av bidragsmedel.
Kapitalandelsmetoden	Andelar i intresseföretag redovisas enligt den s.k. kapitalandelsmetoden. Normalt anses ett innehav på 20 procent av rösterna medföra att en placering övergår från att vara kapitalplacering till att bli intresseföretag.
Konvertibla lån	Ett mellanting mellan en obligation och en aktie. Innehavaren har lånat pengar till det företag som ger ut konvertibeln. Innehavaren kan låsa in konvertibeln mot aktier i företaget
Nedskrivning	Har en anläggningstillgång på balansdagen ett lägre värde än anskaffningsvärdet skall tillgången skrivas ned till detta värde, om det kan antas att värdenedgången är bestående
Nyemission	Aktiekapitalet kan ökas genom att aktier tecknas mot betalning.
Nyckeltal	Mått eller värde som ger komprimerad information i syfte att underlätta jämförande analyser.
Pensionsersättningar	De pensionsförmåner för vilka universitetet skall bekosta utbetalningen utan att premier betalas till Statens Pensionsverk. Ersättningen avser förtida pensioner, inte ålderspensioner.
Realisationsresultat	Bokföringsmässig vinst/förlust som uppstår vid försäljning av finansiella instrument, där försäljningspriset ställs mot tidigare erlagt anskaffningspris.

Samförvaltning	Två eller flera donationers kapital förvaltas gemensamt i en kapitalförvaltningsdepå.
Sammanställning av väsentliga uppgifter	Sammanställning som ingår i årsredovisningen och visar på uppgifter och nyckeltal som regeringen har ansett vara väsentliga och ger en översiktlig bild vid analys av en myndighet etc.
Semesterlöneskultsförändring	Beräkning av myndighetens skuld till personalen för sparade semesterdagar. Förändringen mellan två redovisningsperioder (t ex 2001-12-31 och 2002-12-31) benämns semesterlöneskultsförändring.
Statliga avtalsförsäkringar	Premie för avtalspensioner och avtalsförsäkringar. Uttag 12,94 procent för år 2003.
Takbelopp	Det högsta ersättningsbelopp som kan utgå till ett lärosäte för grundutbildning under ett budgetår.
Transfereringar	En transferering utgör en inkomstöverföring från universitetet till person, organisation, kommun etc utan att motsvaras av direkt motprestation.
Uppdrag	Motsvaras av ett åtagande mot en kund där slutprestationen tillfaller uppdragsgivaren med äganderätt.
Utbildningsområde	Teknisk klassificering av kurser i statens resurstilldelningssystem.
Verksamhetsgren	De uppgifter som universitetet lämnar till regeringen om verksamheten skall redovisas på verksamhetsgrenarna grundläggande högskoleutbildning med stödfunktioner, forskning och forskarutbildning med stödfunktioner eller konstnärligt utvecklingsarbete med stödfunktioner och annan verksamhet av betydande omfattning.
Vetenskapsområde	Staten fördelar forskningsanslag till vetenskapsområden, för universitetets del till humanistiskt-samhällsvetenskapligt, medicinskt och naturvetenskapligt vetenskapsområde, och skall därför ha resultat liksom finansiell redovisning fördelad på samma sätt.
Årets kapitalförändring	Årets resultat enligt resultaträkning. Inom staten begreppet resultat främst förknippat med de prestationer som myndigheten åstadkommer.
Årsarbetskrafter	Antalet anställda omräknade till helårsarbeten dvs. två halvtidsanställningar= en årsarbetskraft (jämf. Heltids-ekvivalenter).

Årsredovisning för Göteborgs universitet 2003

Universitetsstyrelsen beslöt vid sammanträde 2004-02-19 att fastställa föreliggande årsredovisning för Göteborgs universitet.

Arne Wittlöv
ordförande

Gunnar Svedberg
rektor

Företrädare för verksamheten

Maj-Lis Follér

Bengt Furåker

Björn Rydevik

Företrädare för allmänna intressen

Lena Blomberg

Azar Hedemalm

Lena Larsson

Elisabet Litsmark Nordenstam

Bengt Odlöv

Jasenko Selimovic

Gunnar Westerling

Företrädare för de studerande

Jonas Karlsson

Lotta Ljungquist

Arne Kjell Vikhagen

GÖTEBORGS
UNIVERSITET